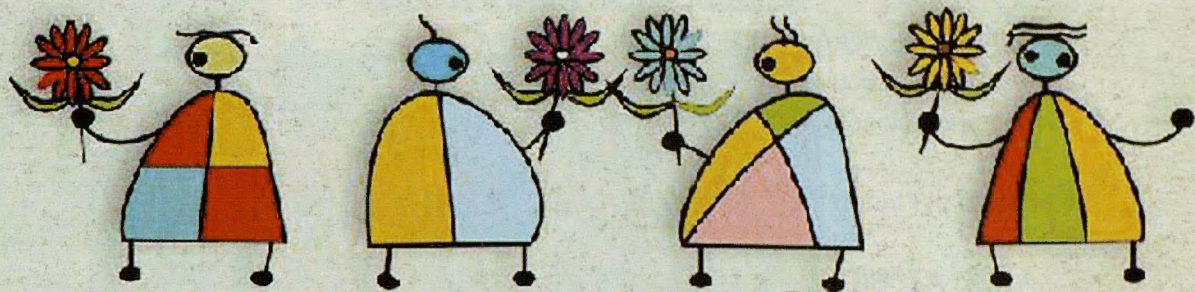

Revista d'ensenyament de les Illes

PISSARRA

NÚM. 103 ABRIL / MAIG 2001

CONSTRUIR

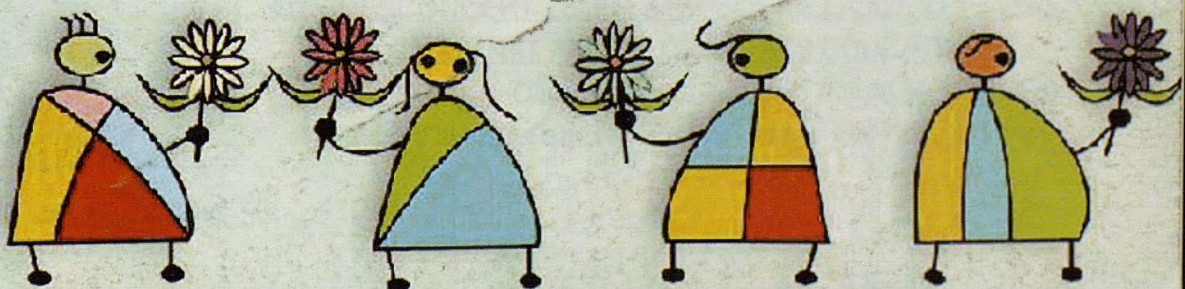
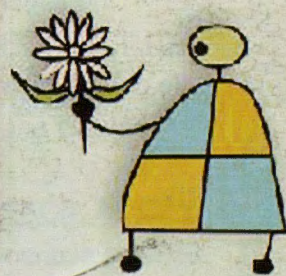
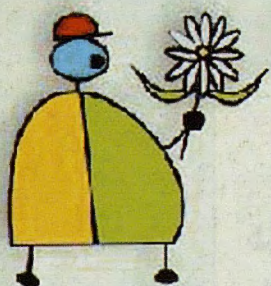
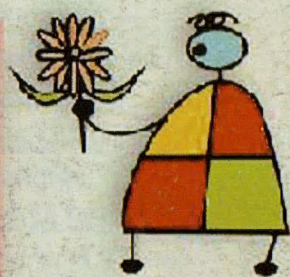
L'ESCOLA

DES DE LA

DIVERSITAT

I PER A LA

IGUALTAT

*la informació
al dia*

www.stei-i.org

PISSARRA

Revista periòdica
d'informació de
l'ensenyament
de les Illes Balears.
EDITA:

Sindicat
de treballadores i
treballadors de l'Ensenyament -
Intersindical de les Illes Balears.
Carrer Jaume Ferran, 56
07004 Palma
Telf. 971 90 16 00
Fax. 971 90 35 35
Pàg. WEB: www.stei-i.org
E-Mail: mallorca@stei-i.org
menorca@stei-i.org
eivissa@stei-i.org

CONSELL DE DIRECCIÓ**I REDACCIÓ:**

Biel Caldentey
Vicenç García
Onofre Martí
Pere Polo
Neus Santaner
Sebastià Serra
Joana Torres

COORDINACIÓ:

Pereta Daniel

HAN COL·LABORAT:

Vicenç García, Justo L. Cirugeda,
Pere Segura, Antònia Gomis,
Catalina Vallespir, Aina Gelabert,
Joana Caules, Dolo Molina, Jaume
Ordines, Ana Betelu, Xesca Cabot,
Vicky Jiménez, Vicenç Rullan, Javier
Sevilla, Victòria Picó, Dolors Forteza,
Sebastià Verger, Miguel A. Vilas,
Maria Cobos, M. Teresa Feu, Augusto
Serrano, Rosa Cañadell, Albert
Catalan, Neus Santaner, Biel
Caldentey i Margalida Mas.

PORTADA:

Basada en un dibuix de Rafa Miralles
(STPV-IV)

MAQUETACIÓ I COMPOSICIÓ:

Jaume Oliver

IMPRESSIÓ:

Escola de Formació en
Mitjans Didàctics.
telf. 91 00 60

PUBLICITAT:

Jaume Ferran, 56 Palma.
Telf: 971 90 16 00
Els articles publicats en
aquesta revista expressen
únicament l'opinió de les seves
autores i els seus autors.
Dip. Legal: PM 533/79
ISSN: 1133-052X

103

ABRIL / MAIG 2001

5 EDITORIAL

7-35.- Congrés Estatal:

**CONSTRUIR L'ESCOLA DES DE LA
DIVERSITAT I PER A LA IGUALTAT**7 BREU CRÒNICA DEL CONGRÉS.8 CONSTRUIR L'ESCOLA DES DE LA DIVERSITAT I PER
A LA IGUALTAT. Conclusions i Resolucions del Congrés.14 SEXE I GÈNERE EN L'EDUCACIÓ. Resolucions i pro-
postes d'aquest grup de treball.17 DIVERSITAT CULTURAL. El fruit del debat i la discussió
d'aquest altre grup de treball.21 DOS MIL CONGRESSOS EN UN: L'ODISSEA DE LA
DIVERSITAT I LA IGUALTAT. Valoracions del Secretariat
Confederal dels STEs. *Per Justo L. Cirugeda.*24 ESCOLA D'ESTIU DE MALLORCA. La valoració i les res-
postes des de Mallorca. *Per Pere Segura.*26 DOCUMENT DE LES ENTITATS DE MALLORCA.
Propostes prèvies unitàries per anar al Congrés.29 MOVIMENT DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA DE
MENORCA. La valoració des de Menorca. *Per A. Gomis.*32 ALGUNA COSA PASSA A L'ESO. El tractament de la
diversitat a l'Educació Secundària. *Per Catalina Vallespir.*35 MANIFEST A FAVOR DE LA IGUALTAT DEL DRET A
L'EDUCACIÓ. Propostes a favor del tractament de la
diversitat i de l'Escola Pública. *Plataforma per a l'Escola
Pública.*

38-67.- Articles de reflexió.

**DES DE LA DIVERSITAT I
PER A LA IGUALTAT.**38 EDUCACIÓ PER A TOTHOM?. Reflexions sobre la diver-
sitat a les escoles i als instituts. *Per Aina Gelabert.*41 L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT, UNA RESPONSABILITAT
COMPARTIDA. És necessària la col·laboració de tots els
estaments i els agents educadors. *Per Joana Caules
Ameller.*43 LA DIVERSITAT A L'AULA O LA DEMOCRÀCIA AL CEN-
TRE. Propostes del projecte "viure la democràcia a l'esco-
la". *Per Dolo Molina Galvã.*46 DESCONCERT LEGISLATIU SOBRE LA IDENTIFICACIÓ
DE L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES
ESPECIALS. Claus sobre la confusió actual en la identifi-
cació d'alumnat amb NNE. *Per Jaume Ordines i Llobera.*

- 48 D'ESCOLA, RES?. Creació d'un taller amb currículum alternatiu per solucionar la manca de motivació. *Per Ana Betelu, Xesca Cabot, Vicky Jiménez, Vicenç Rul.lan i Javier Sevilla.*
- 50 ELS PROGRAMES ESPECÍFICS D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT. REFLEXIONS DES DE L'EXPERIÈNCIA. Allò que s'havia experimentat dins el context de l'Educació Compensatòria comença a dominar els Projectes Curriculars. *Per Victòria Picó.*
- 54 ALGUNES IDEES PER APROFUNDIR EN L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT DE L'ALUMNAT A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI. Reflexions en veu alta sobre el que és la diversitat i el seu tractament a les aules. *Per Dolors Forteza Forteza i Sebastià Verger Gelabert.*
- 58 IMMIGRACIÓ I EDUCACIÓ. ROMPEM EL MUR ?. Situació i tractament de la multiculturalitat a les illes Canàries d'avui en dia. *Per Miguel A. Vilas Montero.*
- 62 UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL INTERCULTURAL AL CEIP "LA MONJOIA". Tractament de la diversitat a l'escola pública de Sant Bartomeu del Grau (Barcelona). *Per Maria Cobos i M. Teresa Feu.*
- 67 CONCLUSIONS DA XORNADA SOBRE A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE NA E.S.O.: ALTERNATIVAS. Conclusions de les jornades dutes a terme a Santiago el curs passat. *Organitzades per la CIG-Ensino i l'AS-PG.*
- 70-75.- Articles de reflexió sobre la
CONTRAREFORMA EDUCATIVA.
- 70 LA CONTRAREFORMA QUE VE. Tres línies en la contrareforma del PP: curricular, disgregadora i de titulació. *Per Augusto Serrano Olmedo.*
- 73 EL LINXAMENT DE LA REFORMA (DECONSTRUINT LA REFORMA). Canvis desitjables i no desitjables en la LOGSE. *Per Rosa Cañadell.*
75. ARA QUE TINC VINT ANYS... DE REFORMES. Preocupacions, neguits i respostes a una reforma que s'acosta. *Per Albert Catalan.*
- 79 MATERIAL DIDÀCTIC
- I-XII SINDICALS.
- I GLOBALITZACIÓ
- VIII CONSELL ESCOLAR DE LES ILLES BALEARS
- X IV JORNADES D'ENSENYAMENT SECUNDARI
- XI REFORMA LABORAL

Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat

Dèiem a l'Editorial del darrer número de Pissarra:

"... a l'espera de la reforma de les tres lleis educatives no universitàries (LOGSE,LODE i LOPEGCE), **l'STEI-i fa una crida davant aquesta ofensiva que atempta contra les competències educatives autonòmiques, vol acabar amb l'ensenyament comprensiu i separa l'alumnat segons el seu rendiment, reinstaurant els vells criteris formatius segregacionistes amb la denominació: Itineraris Formatius.**

Des de l'STEI-i reiteram el nostre compromís amb els principis educatius compensadors de les desigualtats socioculturals, econòmiques i de gènere. Hem d'evitar retornar a un passat desintegrador. Defensem que l'educació és l'eix en torn del qual es configuren els valors que volem transmetre al nostre alumnat. **Lluitem contra les polítiques conservadores i reaccionàries que volen conformar guetos escolars!.**"

Altres cops la història es repeteix, quanta raó tenia l'historiador Toimbee en la seva teoria de les onades històriques. Quan pareixia que l'ensenyament s'havia encarrilat, al menys en teoria, dins la via **igualitària, integradora i no discriminadora** el govern del partit Popular torna a treure els vells bastiments i les infraestructures ideològiques de l'ensenyament discriminador, elitista i potenciador de desigualtats. Cal qüestionar-nos què ha passat des de l'aprovació de la LOGSE, allà a finals de l'any 1990, fins ara perquè ens trobem dins l'onada regressiva socialment. La manca d'un finançament efectiu per dur a terme tot el que s'havia fixat com a objectius a complir, el canvi neoliberal, les polítiques globalitzadores, les pors a l'acceptació de cultures infravalorades, els temors dels clans dominants a perdre un mil·límetre dels seus beneficis en front del que s'havia aconseguit a l'anomenada societat del benestar... són petits flaixos per respondre sintèticament en aquesta pregunta. Si ho traslladem a l'estat espanyol i ho emmarquem a l'àmbit polític i sindical començarem a tenir més clara la

resposta. La ideologia del partit popular, plasmada en els seus dissenys de models educatius és prou evident: privatització, poc increment de la despesa d'educació, demagògia sobre el fracàs escolar, canvis en els currículums sense tenir en compte als agents educatius, és a dir al professorat, amb l'objectiu final de desmantellar l'ensenyament i l'educació com agents igualitaris i integradors de les persones.

Nosaltres no negam que hi hagi problemes a l'ensenyament, que calguin algunes reformes legals i que s'escoltin més les veus preocupades de debò del professorat. El que negam rotundament és la falsa solució que ens ofereixen des de la perspectiva conservadora.

No ens enganyem, el sistema educatiu no és independent de les polítiques econòmiques i socials predominants (quan parlem de violència escolar o de fracàs escolar hauríem d'actualitzar quin tipus d'alumnat, quines classes socials, quines condicions socio-culturals són les que intensifiquen aquests trets).

Cal combatre les idees dominants abans que es plasmin en canvis regressius del model actual de l'educació pública.

La batalla contra el neoliberalisme és també cultural.

Malgrat tot, hem de ser optimistes, moviments educatius, plataformes antiglobalització, nous fòrums de ciutadanes i ciutadans, nous grups de resistència contra aquestes polítiques regressives estan sorgint arreu del planeta i duent a terme una dinàmica molt activa; dins les seves limitacions l'STEI-i hi participa activament.

Per tot això, des de l'STEI-i hem de seguir reivindicant i lluitant per un ensenyament que tenguim per objectiu la formació de persones per a una societat sense discriminacions ni explotacions.

Aquest número de la REVISTA PISSARRA intenta ser **una eina d'anàlisi i un ajut davant el repte de la diversitat i la igualtat en els centres educatius**, tenint com a punt de partida el congrés "**Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat**", celebrat a les darreries del passat mes de gener.

Embat 25 anys

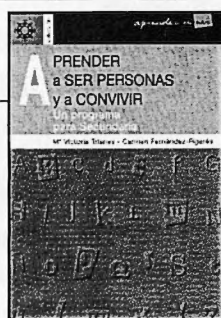
Llibres

MARÇ DEL
2001

NOVETATS

Pge. Papa Joan XXIII, 5-E, Geranis Centre
Tel. 971 71 33 50 Fax 971 21 36 41
07002 Palma de Mallorca
Email: embat@atlas-iap.es

EDUCACIÓ SOCIAL

TRIANES FERNÁNDEZ
Aprender a ser personas y a convivir.
Programa de educación secundaria.
2000,
345 pàg., 2200 ptes.

BALCELLS, M.A. ALSINET, C. (Eds.)
Infancia y adolescencia en riesgo social. Estrategias de intervención.
2000,
294 pàg., 2500 ptes.

MORADILLO, F.
Adolescentes, drogas y valores. Materiales educativos para la escuela y el tiempo libre.
2001,
336 pàg., 2350 ptes.

MEDIACIÓ ESCOLAR

BRANDONI, F.
Mediación escolar. Propuestas, reflexiones y experiencias.
Argentina, 1999,
300 pàg., 3000 ptes.

TEORIA DE L'EDUCACIÓ

GUTTMAN, A.
La educación democrática. Una teoría política de la educación.
2001, 420p., 3900 pts.

BARBERÁ, V.
La responsabilidad. Cómo educar en la responsabilidad.
2001, 212 p., 1650 pts.

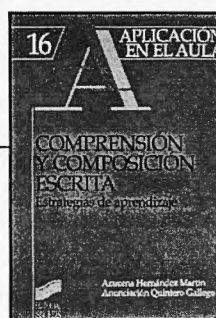
ORIENTACIÓ ESCOLAR

MONEREO, C (Coord.) i altres
Tomar apuntes: un enfoque estratégico.
2000, 280 p., 1900 pts.

BLASCO, P. PÉREZ, A.
Orientación e inserción profesional: competencias y entrenamiento para su práctica.
2001, 268p., 2800 pts.

LLENGUATGE I ESCRIPTURA

CLEMENTE, M.
Enseñar a leer.
2001,
166 pàg., 1200 ptes.

HERNÁNDEZ, A. QUINTERO, A.
Comprensión y composición escrita. Estrategias de aprendizaje.
2001, 254 pàg., 3120 ptes.

DIDÀCTICA I ORGANITZACIÓ ESCOLAR

BANET, E.
Los procesos de nutrición humana.
2001, 269 pàg., 2750 ptes.

RUÈ DOMINGO, J.
La acción docente en el centro y en el aula.
2001, 238 pàg., 2400 ptes.

AVALUACIÓ
ZUFIAURRE, B.
Evaluación escolar y coparticipación educativa: Responsabilidad social y democrática. Padres, madres, maestros, maestras, alumnos y alumnas: la complejidad de la vida escolar.
2000,
199 pàg., 2600 ptes.

BREU CRÒNICA DEL CONGRÉS

La Facultat d'Educació de la Universitat Complutense de Madrid va acollir, els passats dies 26, 27 i 28 de gener, **el primer congrés estatal *Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat***. El congrés, que va ser organitzat entre d'altres entitats per la confederació d'STEs, de la qual n'és membre l'STEI-i, va comptar amb més de quatre-cents assistents de tot l'Estat, entre els quals hi havia una representació de l'STEI-i.

La feina es va articular en torn de **quinze grups de treball**; els vuit primers van abordar els reptes que planteja l'educació intercultural, i els set darrers els seus àmbits d'actuació.

Els grups de treball es van proposar:

1.- Articular un sistema d'anàlisi i debat per tal de permetre conèixer els mecanismes de l'exclusió i de la desigualtat, per aconseguir una escola plural, democràtica, lliure i compensadora de les desigualtats.

2.- Ressaltar que l'atenció a la diversitat no ha de relacionar-se únicament amb "minories" o "cultures diferents".

3.- Evitar reduir la diversitat a problemes d'aprenentatge.

4.- Potenciar l'Escola Pública com a una escola per a totes i tots.

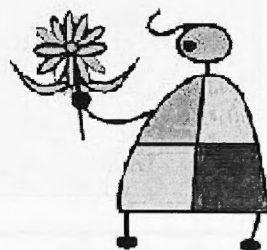
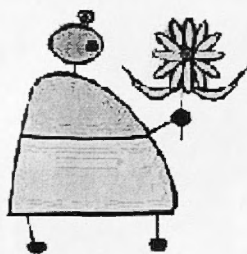
5.- Escometre la desigualtat educativa sense aïllar-la de la realitat social, per aconseguir majors quotes d'igualtat social i cultural.

A banda dels grups de treball, el congrés es va obrir amb una conferència de **Mayor Zaragoza**, ex-director general de la UNESCO, i una taula rodona, amb la presència d'**Elena Marín**, **Julio Carabaña** i **Jesús Gómez**, la qual va posar en evidència distintes opinions sobre l'estat actual de l'educació.

Les conclusions aposten per la comprensivitat com a eina per evitar la discriminació en l'ensenyament, consideren que l'educació ha d'esdevenir un instrument fonamental per aconseguir la igualtat entre les persones, oposen el sentit col·lectiu i solidari enfront de l'individualisme i asseguren que és l'educació pública la que pot promoure objectius d'igualtat social.

Les pàgines que segueixen són plenes d'arguments per a treballar per un model d'escola pública de qualitat, com a mitjà imprescindible per garantir l'atenció a la diversitat i per combatre les desigualtats.

CONSTRUIR L'ESCOLA DES DE LA DIVERSITAT I PER A LA IGUALTAT

CONCLUSIONS GENERALS

1. Consideram la igualtat social i educativa com un objectiu a aconseguir i la diversitat humana com un fet de partida, no com un problema a resoldre.

a) Entenem que la diversitat personal i cultural és consubstancial a l'ésser humà i contribueix al seu enriquiment: hi ha diferents maneres de sentir, pensar, viure i convida. Aquesta diversitat enriqueix l'essencial similitud que tenen tots els éssers humans.

b) Exigim que es garanteixi el gaudi real dels drets fonamentals a partir de la lluita contra les causes de les desigualtats.

c) Rebutjam l'intent de justificar la segregació de les persones, de rebaixar les seves expectatives, de privar-les de drets, utilitzant un concepte manipulat respecte a la diversitat.

d) Les tendències uniformadores que neguen la diversitat i no contribueixen a la igualtat corresponen a models imposats pels grups dominants, fins i tot les actuacions androcèntriques i patriarcals.

2. El sistema educatiu i cultural no pot deslligar-se de la societat en què s'insereix, i no és admissible que desisteixi de la seva responsabilitat. Les carències educatives, o les diferències en la seva qualitat, fan que subsisteixi i es multipliqui la desigualtat social.

a) La comprensibilitat és una premissa fonamental per a aconseguir una ensenyança no discriminatòria ni segregativa. El sistema educatiu per si sol no pot aconseguir la igualtat, però sí que ha de contribuir a aquest objectiu promovent el major avanç possible de totes les persones. Per a això és necessària una educació de qualitat per a la totalitat de la població, amb un enfocament comprensiu que atengui la diversitat en tota l'educació obligatòria.

b) Denunciam les desigualtats que existeixen en la nostra societat com a causants de molts dels problemes socials i educatius, alguns dels quals s'atribueixen interessadament a la diversitat personal i cultural i a l'educació comprensiva.

c) Els canvis socials que, cada vegada més acce-

leradament, desafien el tradicional funcionament del sistema escolar han de ser tenguts en compte, però de cap manera l'educació s'ha de sotmetre a una lògica econòmica que genera l'exclusió d'alguns sectors socials.

d) El model neoliberal potencia i considera desitjable la desigualtat econòmica i política, actua sobre l'educació impulsant la seva privatització i jerarquitzant els centres públics segons la seva situació de partida. Enfront de l'individualisme i falsa llibertat que promou, hem d'oposar el sentit del col·lectiu i de la solidaritat.

e) A pesar dels avanços, el sistema educatiu segueix classificant l'alumnat segons el seu rendiment acadèmic; són els grups socials millor situats els que obtenen bons resultats. Aquests resultats no poden atribuir-se exclusivament a les diferències individuals, sinó que estan condicionats per les desigualtats econòmiques i socials. La compensació de les desigualtats és requisit per a garantir el dret de totes les persones a l'educació.

3. Només l'educació pública permet promoure estructuralment els objectius igualitaris.

a) El dret a l'ensenyança no pot ser gestionat de forma privada sense provocar una accentuació de les desigualtats.

b) És necessària la titularitat pública dels centres, però també que els seus objectius i formes de funcionament siguin democràtiques i no selectives.

c) A l'ensenyament privat els mecanismes de discriminació, tant en la selecció d'alumnat com en l'actuació quotidiana, s'oculten a l'opinió pública de forma interessada, però són claus per a mantenir el seu funcionament.

d) No es garanteix el dret a l'educació de qualitat a totes les persones quan els centres públics competeixen entre si seleccionant l'alumnat o organitzen el seu funcionament dirigint-se principalment als i a les alumnes amb millor adaptació al sistema escolar a la manera dels centres privats.

e) La xarxa pública escolar imparteix una educació de qualitat, a pesar dels intents de desprestigiar-la i de les insuficiències financeres que han de corregir-se.

f) L'educació pública necessita un ampli suport social de totes les institucions, ja que és la base per a potenciar el desenvolupament integral de les ciutadanes i ciutadans. Per això és necessari generar una major consciència col·lectiva sobre la seva importància per al progrés de la societat.

4. L'escola i els canvis socials.

L'escola, a més de preparar per a una societat canviant, ha de transmetre una visió transformadora de la societat amb l'objectiu de superar les desigualtats socials. Per això, la societat és responsable d'aclarir què espera de les institucions educatives i és responsable de dotar-les perquè compleixin amb aquestes funcions. Els grups polítics, per la seva part, han de contribuir a fer realitat aquest objectiu.

5. Desigualtats socioculturals i selecció escolar.

Demanam que la matriculació de l'alumnat es faci de tal manera -per zones o districtes, creant oficines úniques i comissions d'avaluació- que es realitzi una distribució adequada de l'alumnat entre tots els centres sostenguts amb fons públics, tenint en compte les peticions fetes. Al mateix temps s'han de crear grups d'acció educativa compensatòria que actuïn en el medi social i familiar dels centres amb alumnat desfavorit o immigrant.

6. Sexe i gènere a l'educació.

Denunciam, encara que sense oblidar importants experiències renovadores i canvis positius en les últimes dècades, que la realitat que presenta l'educació no és neutra, sinó que segueix partint d'una visió androcèntrica del món. L'assumpció d'aquesta situació com quelcom natural contribueix a reproduir-la i consolidar-la. Per combatre aquesta realitat, apostam per:

- La sensibilització i formació en temes de

gènere.

- Promoure amb mesures concretes una participació activa i real de les dones, cosa que implica compartir responsabilitats i tasques.
- Un llenguatge no sexista, que doni a les dones l'oportunitat d'identificar-se, reconèixer-se i ser tinguades en compte.

El desenvolupament de les dimensions intel·lectual, física, afectiva i social de l'alumnat i el respecte a la diversitat personal requereix centres de dimensions adequades per complir els seus fins, amb autonomia per a la seva gestió, amb la participació real i democràtica de tota la comunitat educativa. Apostam per un projecte educatiu global i coordinat, amb capacitat suficient per decidir realment sobre el currículum i per diversificar els recursos humans i materials, afavorint espais més humanitzats, temps més racionals i estructures organitzatives més flexibles.

8. Necessitats educatives especials i integració.

Proposam que l'etapa d'Infantil sigui oferta per l'escola pública des dels 0 anys, com a mesura inicial més eficaç per a detectar i atendre adequadament l'alumnat amb necessitats educatives especials.

L'avaluació ha de ser en col·laboració i interdisciplinària. Això requereix una dotació suficient d'equips d'Atenció Primerenca i de Departaments d'Orientació i que el professorat de les especialitats de pedagogia Terapèutica i Audició i Llenguatge atenguin el conjunt de la diversitat i no una discapacitat concreta.

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES
ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77

07002

Palma de Mallorca

Telèfon 971 72 14 83

Fax 971 71 93 12

9. Diversitat cultural.

El sistema educatiu ha de superar la tradicional perspectiva monocultural i etnocèntrica per a afavorir un model d'educació intercultural que, en el context d'una societat d'acollida que potencia la participació ciutadana com a reflex d'integració social, impulsa el plurilingüisme i concep el mestissatge com quelcom enriquidor i afavoridor de la convivència.

10. Fracàs escolar.

És necessari reconceptualitzar el concepte de fracàs, rebutjant la idea reduccionista i conservadora que el limita a aspectes merament instructius i oblidant la finalitat educativa de l'escola.

Les causes del fracàs escolar són múltiples, i ferlos front exigeix responsabilitats compartides entre el sistema escolar i social. En el moment actual els col·lectius aquí presents han de confrontar els seus

plantejaments amb les polítiques educatives neoliberals; actuar cooperativament en cada centre i amb l'entorn, sense renunciar a les seves respectives identitats i responsabilitats.

11. Avançar en l'Escola Pública.

Defensem un model d'escola pública gratuïta, finançada per l'Estat, laica, no discriminatòria, gestionada per la comunitat educativa i orientada a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una perspectiva comprensiva, arrelada en l'entorn i dirigida a la formació integral de la personalitat.

El tractament adequat de la diversitat requereix un major rigor en el control social sobre el sistema educatiu. Les deficiències i els reiterats incompliments en l'atenció a la diversitat per part de centres concertats ha de ser causa de rescissió dels concerts educatius. Exigim la no ampliació ni extensió dels concerts a les etapes educatives no obligatòries.

Ara tenir un piano és més fàcil

Sense necessitat de comprar-lo, decideixi

LLOGUER-OPCIÓ COMPRA AIXÍ DE FÀCIL

Si el seu fill o filla comença a estudiar piano, vostè ha de pensar en la necessitat de tenir un piano a casa seva.

És lògic que la decisió de comprar-lo definitivament la prengui segons els resultats del curs.

No es preocupi: **MUSICASA** li soluciona aquest problema.

MUSICASA li cedeix un piano, acústic o digital.

NOMÉS PER 8.700.- ptes. mensuals, més quota inicial de 28.990.- ptes. Per exemple:

Si vostè decideix comprar el piano que li vàrem cedir, fa un any o més, o qualsevol altra marca,

li descomptarem 133.300 ptes.-

YAMAHA

MUSICASA

Pl. Es Fortí, 1
(cantonada Passeig Mallorca)
Palma de Mallorca
Telf. 971 281559

12. L'atenció a la diversitat a les etapes Infantil i Primària.

El treball a realitzar en les etapes d'Educació Infantil i Educació Primària és fonamental, per la qual cosa ha de recuperar-se el paper que aquestes etapes tenen en l'itinerari de formació bàsica de l'alumnat. L'atenció a les necessitats de cadascú ha de partir del reconeixement de tots i cada un de nosaltres com a persones completes i distintes des del moment en què naixem, per la qual cosa el compromís d'atendre les necessitats de cadascú implica garantir una sèrie de condicions irrenunciables que han d'ajustar-se al context de cada realitat concreta:

- una plantilla àmplia de professionals per a atendre una ràtio ajustada a cada context
- consolidació dels equips docents que faciliten la coordinació horitzontal del professorat
- disponibilitat de temps per a la reflexió i la participació, a fi d'aconseguir la implicació de tota la comunitat educativa.
- coordinació vertical entre etapes i cicles
- organització flexible de temps
- espais i models d'agrupació que possibilitin la interacció
- anàlisi i revisió permanent dels materials curriculars
- suport integrat a la dinàmica normal de treball
- formació integral del professorat i de les famílies
- un clima afectiu que permeti gaudir amb el propi esforç en el procés d'aprenentatge
- compromís des de tots els sectors de la comunitat educativa per a contemplar l'atenció a la diversitat dins del propi currículum i el projecte educatiu de centre, i no com quelcom al marge.

13. L'atenció a la diversitat a l'Educació Secundària.

L'atenció a la diversitat a l'Educació Secundària, igual que a les altres etapes, ha d'integrar-se dins de la dinàmica quotidiana del grup ordinari i heterogeni, amb els mitjans materials i humans

adequats (materials adequats, més d'un professor en l'aula, etc.), afavorint així la socialització i la integració i permetent així la convivència entre tots els membres de la comunitat educativa. El centre ha d'organitzar-se en tots els seus àmbits per a fer real aquesta filosofia de treball. Una vegada que tot això s'estigüés desenvolupant i fos incapaç de donar resposta a un problema determinat, hi tendrien cabuda mesures de caràcter extraordinari, sempre ajustades a la realitat concreta. Aquestes mesures han de ser decidides per l'equip educatiu en cada context concret i sense oblidar els objectius generals de l'etapa, cercant l'avanç real en l'aprenentatge i el retorn a l'aula ordinària.

Els problemes derivats de l'atenció a la diversitat a Secundària no es resolen amb itineraris diferenciats que segreguen l'alumnat i que estan pensats realment per a una minoria d'alumnes.

14. L'educació i el seu entorn. La comunitat educativa.

Advocam per un tipus de centre més obert, més implicat en l'entorn, enclavat en una localitat que sigui capaç de posar els seus recursos al servei de la comunitat educativa i en el que participin nous tipus de professionals i d'institucions, amb un projecte consensuat que tenguí en compte les característiques materials i humanes del medi per a transformar-les.

15. Educació contínua i acció sociocultural.

L'educació i la formació al llarg de tota la vida és un dret fonamental i per això correspon a les administracions educatives:

- desenrotllar el Títol III de la LOGSE referit a l'educació i formació de persones adultes i coordinar-se amb altres administracions públiques involucrades en aquesta formació
- prioritzar les actuacions amb el col·lectiu més desfavorits per raons econòmiques, socials, culturals, personals o laborals i dotar-les dels mitjans necessaris
- planificar i executar models diversos i ajustats en cada moment a la realitat social, que permetin i facilitin l'exercici d'aquest dret.

16. La política educativa en un sistema descentralitzat.

Constatem que les insuficiències que en l'actualitat es donen en la participació, estan sent aprofitades per moltes administracions per a restringir les normes que la LODE i el seu desenvolupament estableixen amb caràcter general. En concret, es percep que algunes administracions educatives han elaborat reglaments de centres que disminueixen i coarcten les vies de participació democràtica.

17. Les organitzacions promotores d'aquest Congrés i les persones assistents al mateix reafirmem la necessitat d'abordar conjuntament els problemes de desigualtat social i els desafiaments que pugui plantejar la diversitat. Per això:

- Socialment, hem d'afavorir aquelles opcions ideològiques i decisions sociopolítiques contràries a l'homogeneïtzació i a la desigualtat.
- En l'àmbit educatiu, és necessari potenciar l'escola pública com a mitjà imprescindible per a treballar amb la diversitat i per a la igualtat; a més de la titularitat pública, és necessari orientar de forma decidida cap a aquests fins les decisions legals, financeres, organitzatives i pedagògiques.
- En cada realitat concreta, resulta imprescindible treballar com a comunitat socioeducativa davant dels problemes i desafiaments reals en compte de burocratitzar les actuacions, afavorint la participació de l'alumnat, el professorat, les famílies i l'entorn social per mitjà de la implicació personal i col·lectiva.

RESOLUCIONS DEL CONGRÉS

ENSENYAMENT DE LA RELIGIÓ

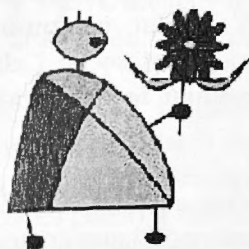
L'ensenyament de les religions ha de realitzar-se fora de l'horari lectiu com un mode de fer visible el caràcter aconfessional de l'Estat. La situació actual afavoreix una confusió que contribueix que les i els alumnes no puguin ser formats adequadament en els principis de l'ètica racional que és el fonament de les societats democràtiques.

LEGISLACIÓ D'EXTRANGERIA

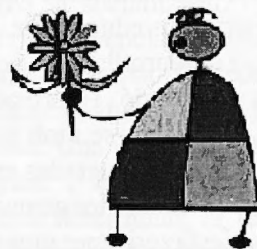
El plenari del Congrés considera que la Llei 8/2000 d'Estrangeria nega el dret a la plena escolarització dels fills i filles de les famílies immigrades sense papers.

Consideram que les etapes educatives pre i postobligatòries (Educació Infantil i Primària i Secundària, Formació Professional i Ocupacional, Batxillerat, Formació de Persones Adultes, etc.) són imprescindibles per al desenvolupament de qualsevol persona.

En aquest sentit, reclamam que el dret a l'educació sigui considerat un bé universal, amb independència de la situació administrativa. I per tant, instam les autoritats educatives a respectar aquest dret a l'educació.

SEXE I GÈNERE EN L'EDUCACIÓ

Avui en dia pareix innecessari parlar de discriminació sexual a l'escola. Des de la Llei de 1970, pensam que la igualtat entre dones i homes està assegurada atès l'educació mixta a totes les escoles sostingudes amb fons públics (malgrat que encara hi hagi algun centre escolar privat, i fins i tot concertat, que a més de 30 anys d'aplicació de la Llei General d'Educació sigui sent sexualment discriminador).

Encara ens trobam distints models d'escola, des del punt de vista de gènere: la que manté una actitud discriminadora tradicional, que implica tenir unes actituds i expectatives diferents entre al·lots i al·lotes, fins la que tracta d'imposar i generalitzar una cultura i valors masculins considerant-los com els òptims i universals. L'escola mixta encara que no crea desigualtats sí que ajuda a legitimar-les.

Un dels objectius de l'ensenyament és ensenyar a adaptar-se a les noves generacions i a realitzar-se com a persones en un valors i pautes socio-culturals existents. Aquest procés comença en la família i continua a l'escola.

Dins la família és on s'hi perpetuen els rols que la societat ha establert per a homes i dones. Les nines són "educades" i són potenciades per a la sensibilitat, la por, l'obediència, la dependència, l'afectivitat. Els nins ho són per: l'agressivitat, la competitivitat, la independència... A l'escola es segueix perpetrant l'ensenyament segregat, és a dir diferenciant el que és propi de nines i el que ho és de nins. Es fa invisible el femení i es

potencia una sola forma d'entendre la vida, la del gènere masculí. Això fa que les nines adoptin actituds agressives i competitives, i no es valorin els comportaments cooperatius (considerats femenins) i s'oblida el component emocional de l'ensenyament. D'aquesta situació, també, en són víctimes els homes que han d'ajustar les seves expectatives i actituds al que s'espera d'ells, frustrant sovint les tendències personals i de caràcter, i s'han d'educar en la insensibilitat, reprimint els afectes, sentiments...

A més, hi ha una contribució indirecta del professorat en la perpetuació del sexisme als centres docents. La presència major d'homes als òrgans de direcció i poder és un clar missatge sexista a l'alumnat.

Ja a l'àmbit universitari, les alumnes que obtenen millors resultats a primària i a secundària es veuen relegades a estudis subvalorats socialment i que tenen pitjor futur professional, es perpetua així la desigualtat.

Als llibres de text la discriminació explícita ha desaparegut, la majoria de vegades, malgrat tot no ho han fet els tòpics que s'amaguen a la selecció dels continguts, en la seva redacció i en les fotografies que els il·lustren.

Les joguines no són més que una eina que reforça aquesta continuïtat de discriminacions. Les preferides pels nins solen ser

amb major contacte físic, amb menys contacte verbal. Mentre que les preferides per les nines són les centrades amb regles i suggeriments, i amb més contacte verbal. Aquestes diferències no són explicables amb arguments biològics sinó per influències culturals, educatives, convencionals, clixés que reflecteixen els mitjans de comunicació, llibres de text... pinzellades

que es generen dins el camp de l'inconscient.

Les joguines són una altra forma d'imposar i perpetuar la desigualtat en el repartiment de funcions segons el sexe.

Des de fa anys la lingüística estudia el llenguatge com a fet social que construeix i reflecteix les diferències de poder i estatus entre persones. La llengua és un instrument per a crear, reproduir o subvertir les relacions de poder. Nosaltres reproduïm la llengua tal com ens l'han ensenyada, se suposa que la persona que produeix i rep és un home, i que aquest subjecte també representa una

Una via d'acció positiva és la coeducació, entesa com a procés intencionat d'intervenció en l'ensenyament de nines i nins, on partint de la realitat dels dos sexes diferents es treballa cap a la potenciació d'un desenvolupament personal i una construcció social comú i no enfrontada.

dona.

El desdoblament que apareix als contes, còmics, etc., on homes i dones tenen rols distints i valorats de forma diferent, on la persona que surt de l'establert és castigada, on les dones no solen ésser protagonistes... és un altre mitjà de reproducció dels estereotips sexistes de la nostra societat.

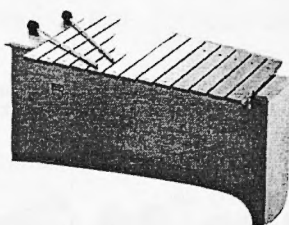
Als llibres de text la discriminació explícita ha desaparegut, la majoria de vegades, malgrat tot no ho han fet els tòpics que s'amaguen a la selecció dels continguts, en la seva redacció i en les fotografies que els il·lustren. Dels personatges que hi apareixen un 74 per cent són masculins en front d'un 25'6 per cent femenins. Quant a les professions que hi són representades, les dones sempre apareixen realitzant tasques domèstiques, mentre que els homes apareixen duent a terme feines fora de la llar. Quant al lèxic utilitzat vers les dones, els adjectius que apareixen són: preciosa, casolana, dolça, comprensiva... mentre que pels als homes són els de: corpulent,

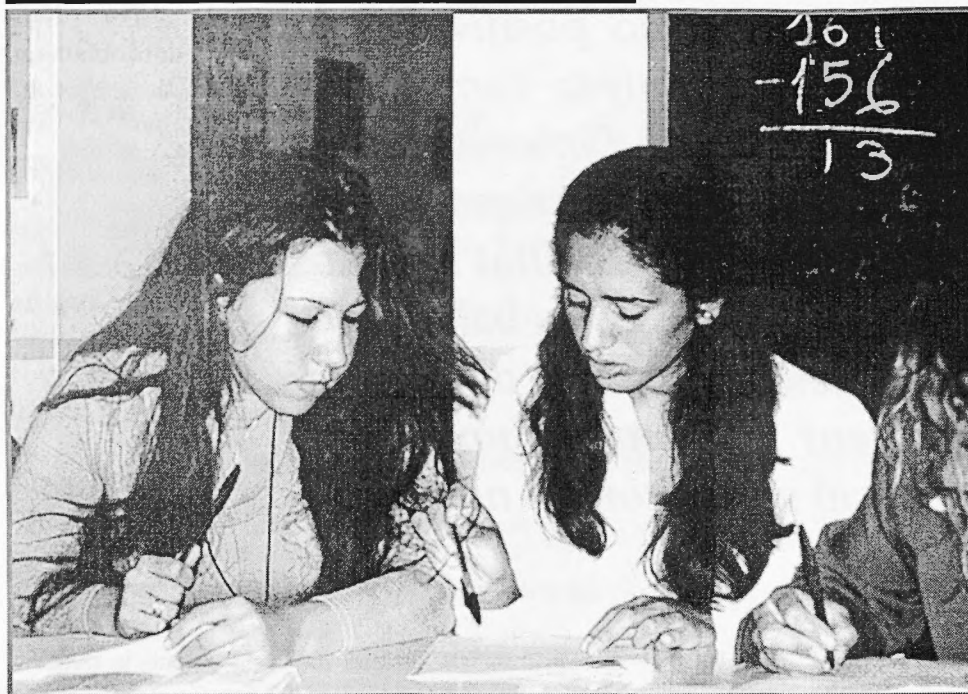
Musical VIA ROMA

**DISPOSAM D'UN
AMPLI CATÀLEG
SOL·LICITAU-NOS-EL
AL TEL. 971 72 28 26**

- Instruments d'Orff i Escolars
 - Pissarres
 - Instruments de Corda
 - Instruments de Vent
 - Lloguer i venda de Pianos
 - Pianos electrònics i Orgues
 - Informàtica Musical
 - Llibreria Musical i Partitures
 - Accessoris Musicals
- Més de 30 anys al servei de la Música**

La Rambla 7
07003 Palma de Mallorca
Tel. 971 72 28 26
Fax 971 71 18 08

Una via d'acció positiva és la coeducació, entesa com a procés intencionat d'intervenció en l'ensenyament de nines i nins, on partint de la realitat dels dos sexes diferents es treballa cap a la potenciació del desenvolupament personal i una construcció social comuna i no enfrontada.

La coeducació suposa la coexistència d'actituds i valors, que tradicionalment s'assignen a dones o

savi, lluitador...

Dins la bibliografia a utilitzar s'hi observa una ocultació sistemàtica i, sovint, distorsionada de la dona.

Malgrat la incorporació de la dona a la universitat i que actualment la matrícula de dones és superior a la dels homes, no solament no s'ha aconseguit evitar la tradicional assignació dels rols home/dona a l'elecció de carrera o especialitats a elegir sinó que l'elecció de carrera s'ha amollat a les imatges i prejudicis existents. Les conseqüències de tot això són: que les especialitats tradicionalment femenines possibiliten ocupacions menys remunerades i de menor prestigi social; que les ciències i la tecnologia formen part de la cultura, l'exclusió de las dones en aquest camp suposa la pèrdua d'un component important de la seva formació; que la manca d'educació científica impedeix la comprensió crítica de la utilització que es fa de la ciència i de la tecnologia i de les implicacions socials que en resulten.

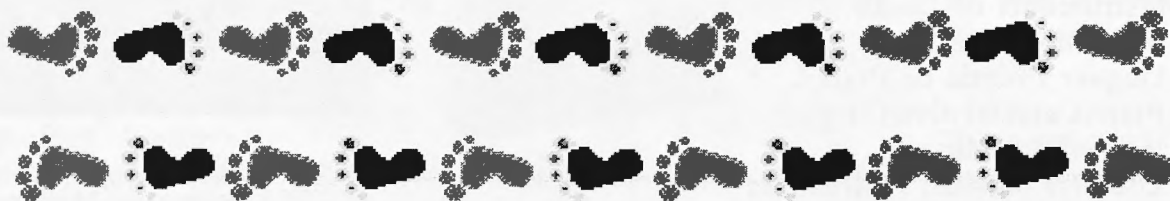
a homes, per tal que puguin ser assumits i acceptats per persones de qualsevol sexe. Defensa una educació integradora del món i de l'experiència de les dones. Qüestiona les formes de coneixement dominants. Implica a tota la comunitat escolar: mares, pares, professorat, nines i nins, personal no docent...

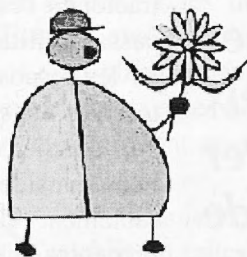
Cal fer una revalorització i defensa de l'experiència tradicional de les dones, que s'utilitzi la igualtat per a ambdós sexes.

La revisió general de tota l'organització i funcionament del centre escolar a favor del no sexisme, tant pel que fa als continguts, objectius, metodologia... com curriculum ocult.

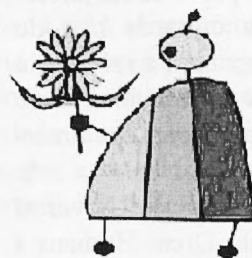
Donar suport i fomentar els casos de transgressions de rols.

Aconseguir que les dones tinguin obertes totes les possibilitats que la societat pot oferir, a l'igual que els homes, col·laborant en la construcció d'un món solidari.

DIVERSITAT CULTURAL

Aquestes línies són el fruit del debat i la discussió del grup de treball que, en el marc del Congrés, va abordar el tema de la Diversitat Cultural. L'esmentat grup va ser coordinat per Miquel Vilas, company de l'STE de Canàries, sense les notes del qual no hagués estat possible l'elaboració d'aquest document.

El sistema educatiu ha de superar la tradicional perspectiva monocultural i etnocèntrica, per a afavorir un model d'educació intercultural. En el context d'una societat d'acollida que potencia la participació ciutadana com a reflex d'integració social, l'educació intercultural impulsa el plurilingüisme i concep el mestissatge com quelcom enriquidor i afavoridor de la convivència.

Les reflexions

1.- Parlar de tolerància cap a les diferents cultures és insuficient i, inclús, pot tenir connotacions de jerarquització entre elles. Cal fer una aposta clara per una societat intercultural i això significa posicionar-se a favor de promoure el mestissatge cultural, generador de riquesa individual i de grup.

Per a això, cal treballar no sols amb les persones subjectes a exclusió sinó també amb les excoents; no sols amb el professorat, sinó amb tota la comunitat educativa.

Davant d'una realitat multicultural, l'alternativa ha de ser un posicionament clarament intercultural.

Els processos de mestissatge no poden ser forçats ni traumàtics -no hem de jugar a fer alquímia social, sinó fruit del respecte i reconeixement mutus, promovent accions que facilitin els esmentats processos.

2.- No hem d'oblidar que totes i tots som resultat del mestissatge.

És important no perdre la memòria històrica respecte als processos migratoris dels quals hem estat protagonistes, així com sobre les conseqüències ja viscudes del feixisme; a tall d'exemple, en el nazisme fins i tot la identificació externa va deixar de ser

humana i es va donar una situació d'esclavisme de subespècie. A més de prevenir i combatre el racisme, la xenofòbia i tota forma d'exclusió social, cal mantenir l'alerta davant de la possibilitat d'arribar a situacions més greus.

La comprensió i el coneixement per a evitar el rebuig d'allò que es desconeix o d'allò que és diferent, són procediments bàsics per a frenar el racisme, no oblidant que aquest normalment té dues direccions i caldrà incidir en ambdós sentits.

3.- La cultura la defineixen els grups humans i no es pot restringir el concepte a la diversitat ètnica. Tampoc estereotipar com homogènies les que es desconeixen, ja que també existeix diversitat dins la diversitat. Per tant, el currículum escolar ha de ser intercultural, obert i flexible, no confont integració entre cultures en condicions d'igualtat amb l'assimilació d'una que anul·la les altres.

Especial perill d'assimilació cultural sofreix l'alumnat de menor edat, en particular el de l'etapa d'Educació Infantil, més desprotegit davant aquesta forma d'entendre la incorporació a la societat receptora.

El terme compensació no s'ha d'utilitzar en aquest context perquè les cultures no poden ser objecte de compensació.

4.- Els límits al respecte de les diverses cultures han de tenir com a referència les convencions amb major consens internacional:

la Declaració Universal dels Drets Humans i la de Drets de la Infància.

La forma de fer-los efectius ha de ser a ran d'un procés en què es parteixi d'actituds de coneixement i comprensió, la qual cosa implica obertura i sensibilitat, però

sense proteccionismes i sense caure en el relativisme cultural del tot val per a així ser respectuosos.

Si bé els valors i les normes que hagin de ser comuns han de ser consensuats a través de processos de cooperació, també cal cuidar-se de la recerca de consensos fàcils que tinguin com a fi evitar els conflictes. Si els conflictes no es resolen amb acord i es vulneren drets individuals o col·lectius, cal recórrer a instàncies que garanteixin la seva justa resolució.

5.- Quan es produeixen situacions en què la família decideix traslladar els seus fills i filles a centres en què no conviuen diferents minories ètniques, les motivacions de fons no són, normalment, les que es manifesten. No tota la diversitat crea rebuig, sinó fonamentalment la que apareix vinculada a la pobresa, a la marginalitat o al retard escolar, per la qual cosa cal denunciar la manipulació que s'està fent dels orígens culturals per a emascarar situacions derivades de la pertinença a les classes o estrats socials més desfavorits.

En aquest sentit, cal tenir cura de no sobredimensionar determinades qüestions que podrien distorsionar una visió de conjunt sobre la diversitat humana, oblidant determinats sectors de la societat que no formen part de l'actualitat mediàtica.

6.- En general, l'escola no dóna una resposta adequada a la diversitat cultural, ni en la seva organització, ni en els recursos, ni en el currículum, ni en els resultats.

Per això, els nous currículums aprovats recentment pel govern central s'allunyen encara més d'una proposta intercultural.

A més, la falta d'un compromís adequat per part de

...no es poden estereotipar com homogènies les cultures que es desconeixen, ja que també existeix diversitat dins la diversitat. Per tant, el currículum escolar ha de ser intercultural, obert i flexible, no confonent integració entre cultures en condicions d'igualtat amb l'assimilació d'una que anul·la les altres.

les administracions i l'escassa agilitat en les respostes que engega, condicionen considerablement els processos i els resultats.

El Projecte Educatiu del Centre (PEC) ha de marcar les pautes en l'articulació de l'alternativa intercultural i és neces-

sari encetar el debat entorn d'aquest tema en totes les comunitats educatives. Les administracions han d'assumir la seva responsabilitat i han d'establir mesures concretes que afavoreixin la implantació d'un model d'educació intercultural vinculat a una oferta de major qualitat en l'ensenyament.

Especial importància cobra la formació, tant del professorat com de pares i mares i resta de persones que intervenen en processos educatius i d'acollida, així com la disposició a canviar determinats rols.

És convenient mantenir reserves respecte a iniciatives, prou exemples es podrien trobar en els Programes Sòcrates, que moltes vegades no connecten amb el context de diversitat d'un centre educatiu, amb la qual cosa es poden distorsionar els objectius i desviar les accions.

També cal tenir especial atenció amb propostes com les de aules-pont, perquè no es converteixin en aules-pou, si se'ls hi dóna una orientació segregadora o no compten amb les accions metodològiques adequades.

El pes que té la religió, junt amb la diversitat d'opcions que en aquest terreny apareixen en una realitat multicultural, són també arguments per a exigir una escola laica en la qual l'assignatura de religió no té cabuda en l'horari escolar.

7.- És important per a l'alumnat immigrant, a més de d'aprendre la llengua comuna de la societat receptora, mantenir la seva llengua materna. L'ensenyament de les diferents llengües presents en un determinat context, llevat que hi hagués possibilitats de fer-lo amb èxit en l'horari escolar, hauria de garantir-se, almenys, en el marc de les activitats extraescolars.

No obstant, es constata que ni tan sols s'està garantint l'accés a les diferents llengües oficials de l'Estat, la qual cosa implica grans dificultats de fet per a un plantejament plurilingüe on tinguin presència real totes les llengües d'origen que conviuen en un determinat espai.

8.- Si en l'escolarització en una determinada zona s'establís un criteri de repartiment, aquest hauria de fer-se a través d'una baremació única, amb garanties de transparència i afectant a tot l'alumnat, no sols a un determinat sector del mateix amb algun traç identitari concret, ja que llavors la seva catalogació seria negativa i la mesura s'interpretaria com el repartiment d'un problema.

L'educació en centres concertats és exclouent de fet, encara que en teoria existeixi el dret de lliure accés als mateixos.

Caldrà compaginar el dret a la lliure elecció de centre educatiu amb la no formació de guettos.

El repte és estructurar els centres de tal forma que puguin rebre tot tipus d'alumnat. Més que tendir a criteris de repartiment, és clau l'establiment en tots els centres d'una reserva de places per a alumnat en risc d'exclusió social, de forma que no existeixin traves per a accedir als mateixos.

9.- La presència de la figura del mediador socio-lingüístic pot ser altament positiva, si bé ha

d'introduir-se amb certes reserves per a garantir un perfil personal i professional adequats, donada la transcendència que pot arribar a tenir el seu treball i la informació que podria arribar a manejar. Especial atenció s'ha de tenir quan existeixi la possibilitat d'utilitzar de l'esmentada funció per a un fi aliè als interessos educatius; per exemple, exercir un paper de control polític o policial.

Els interrogants

1.- Els processos de mestissatge han de produir-se de forma més o menys espontània en un clima adequat, o han de programar-se accions que els afavoreixin i els accelerin?

2.- S'ha de garantir una distribució diversa d'alumnat recorrent a opcions com l'establiment de quotes, incloent en els mateixos els centres concertats?, o això pot produir efectes contraproductius? La defensa de l'escola pública com a única garant de l'atenció a la diversitat, podria entrar en contradicció amb les apel·lacions a la implicació efectiva de la concertada en el repartiment de la mateixa?

3.- L'edat, ha de ser un criteri determinant per a l'escolarització d'alumnat immigrant i la seva ubicació en un determinat curs?

Les propostes

1.- Estendre el plantejament d'educació intercultural a partir d'un currículum obert, per a qualsevol projecte educatiu i fer una àmplia revisió de la normativa per adequar-se a l'esmentada proposta.

Comptar amb un observatori permanent per al tema.

Recolzar el model de transversalitat, desenvolupant-lo més, i aplicar els mecanismes amb què s'ha dotat el sistema educatiu (aprenentatge significatiu, comprensivitat,...).

Propiciar processos conduents al mestissatge cultural.

2.- Dissenyar i posar en pràctica d'un pla d'acollida, integrat en el Projecte Educatiu de cada centre, dirigit a tota la comunitat educativa i emmarcat en un projecte de ciutat o poble.

S'han d'articular i integrar les funcions d'acollida en equips interdisciplinars, de forma que existeixin també alternatives per a l'oci i el temps lliure.

Entre les accions dirigides a Associacions de mares i pares, es proposa establir la figura de família-tutora, que serveixi de referent i suport directe a la novinguda.

És clau també la implicació de l'alumnat en accions que li permetin conèixer i transformar el medi, així com aprofitar la força associativa de determinades ONGs i organitzacions d'immigrants.

D'altra banda, és fonamental una major agilitat en les respostes que poden i han de proporcionar les administracions.

3.- Reconèixer i legitimar les llengües i cultures d'origen, perquè no es perdi la identitat cultural i s'eviti el reduccionisme en les alternatives.

El treball dels Equips d'Orientació ha de fer-se també amb les famílies, i hauria de ser habitual la presència de professionals del Treball Social en la relació escola-família.

4.- Crear centres de recursos per a l'Educació Intercultural.

Endegar recursos zonals per a facilitar una millor acollida, la qual cosa requereix de la coordinació en una xarxa de centres.

El treball dels Equips d'Orientació ha de fer-se també amb les famílies, i hauria de ser

habitual la presència de professionals del Treball Social en la relació escola-família.

Presència de persones mediadores amb un perfil adequat per aquesta funció, per a això s'ha de garantir la participació de cada comunitat educativa en la seva elecció.

Desenvolupar polítiques interinstitucionals per facilitar propostes integrals.

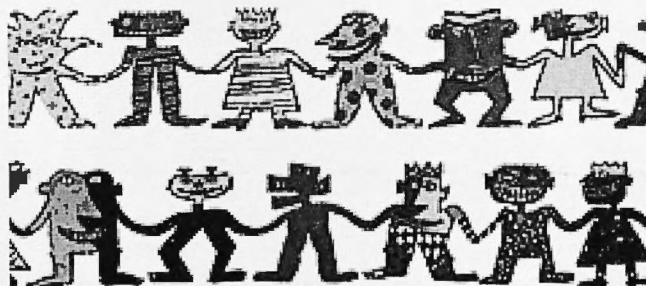
Crear una comissió o oficina de matriculació única i permanent, també pot ser zonal, que estableixi una baremació unificada que garanteixi el just accés al dret d'elecció de centre, amb criteris que evitin situacions discriminatòries i facilitin l'homologació de ràtios.

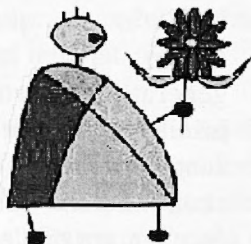
L'administració educativa ha de prendre mesures contundents en tots els casos en què s'aprecii discriminació d'alumnat. Si aquest fóra el cas d'un centre privat sostingut amb fons públics, ha de suposar com a mínim la pèrdua del concert educatiu.

Potenciar plans de formació en Educació Intercultural per al professorat, pares i mares, personal no docent i els diferents agents socials.

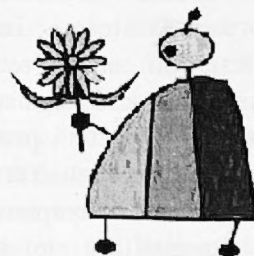
Desenvolupar polítiques actives respecte als mitjans de comunicació de masses.

Rebuig rotund a la nova llei d'estrangeria i a qualsevol limitació dels drets de tota persona que visqui en el territori estatal, independentment de la seva situació administrativa en el mateix.

DOS MIL CONGRESSOS EN UN: L'ODISSEA DE LA DIVERSITAT I LA IGUALTAT

Justo L. Cirugeda
Secretariat Confederal STEs

Com primer i principal balanç del Congrés que, amb l'epígraf *Construir una Escola des de la Diversitat i per a la Igualtat*, es va celebrar a la Facultat d'Educació de la Universitat Complutense de Madrid a finals de gener, cabria ressaltar l'èxit que en si suposa que set organitzacions de diversa -mai més ben dit- índole hagin estat capaces de posar-se a treballar en una mateixa direcció, deixant de costat els seus legítims interessos propis, en un exercici de responsabilitat que està començant a donar els seus fruits.

Efectivament, que pares i mares de CEAPA, Moviments pedagògics aglutinats en MRPs i MCEP i ni més ni menys que quatre sindicats d'ensenyança -Confederació de STEs, CCOO, CGT i FETE-UGT- ens hàgim posat d'acord és quelcom noticiable i estimulant, sobretot perquè en el camí hi ha hagut més d'una corba tancada que va poder ocasionar la llenegada d'aquest vehicle col·lectiu que de moment no s'ha de detenir. Però, d'on va sortir aquesta trobada? Fa uns anys un company de l'STE de Castella-La Manxa proposava, al si de la Plataforma estatal per l'Ensenyança Pública, la celebració d'un congrés sobre l'atenció a la diversitat; la idea va quedar allí, en els limbs, fins que la Confederació de Moviments de Renovació Pedagògica la va reprendre fa any i mig, moment en què es va començar a treballar des de les organitzacions anteriorment citades -en un principi es va remenar la possibilitat que el congrés tengués lloc a les Illes, opció descarta-

da més endavant a favor de Toledo i posteriorment de Madrid-. Però des d'aquella idea inicial fins avui són moltes les coses que han canviat en el panorama educatiu, i no precisament a millor, per la qual cosa s'ha intentat que en aquesta trobada estatal hi hagués un equilibri entre el polític i el pedagògic -encara que a vegades no hi càpiguen distincions-: el congrés ha estat, d'alguna manera, un test i un primer agrupament de forces d'una sèrie d'organitzacions -les més representatives de pares i mares i professorat davant de la contrareforma que perfila sense inconvenient ni consulta alguna el Govern del Partit Popular, arrecerat en la seva còmoda majoria absoluta parlamentària i mediàtica. Es tractava, doncs, no sols de reflexionar sobre allò que ens preocupa -i molt- entorn del dia a dia de la igualtat i diversitat en l'aula i en els nostres centres de treball, sinó també de conèixer-nos en aquest precís moment, de prendre mesura, de saber com i des d'on es pot plantejar

la batalla als que sabem hostils cap als col·lectius socials que tenim la nostra raó de ser no tant en la consecució d'interessos corporativistes i immediats, com en la recerca d'una educació i una societat que respecte i propiciï el principi d'igualtat d'oportunitats i compensació de desigualtats que ara, al mig d'una intoxicació informativa desmesurada, es vol fer retrocedir, en benefici del mercat i dels privilegis de casta.

Presències i absència

Més de quatre-centes persones varen participar en els actes del congrés que no sols va reunir representants de les afiliacions de les respectives organitzacions, ja que també van acudir convidats i convidades de moviments socials com el Sindicat d'Estudiants, Acció Educativa, Educació sense Fronteres, Associació de Mestres de Circ i Fires, comissió d'Educació de la Federació estatal de Gais i Lesbianes, Intermon, Educadors amb Gitanos, o Moviment per la Qualitat de l'Educació en el Sud i Est de Madrid: la diversitat entesa en sentit ampli i amb profusió de matisos, la que parteix de la certesa que cada ésser humà és distint, no aquella de butxaca que en ocasions es dissenya per a reforçar moralment la suposada majoria. Especial atenció va suscitar la conferència inaugural de Federico Major Saragossa, a la qual varen acudir nombrosos responsables polítics i pensadors com Enrique Miret Magdalena o Ludolfo Paramio; amb tot, sense voler negar el brillant de l'al·locució del conferenciant, es va trobar a faltar un discurs més específic i menys infestat de generalitats. És a dir, més adaptat a l'auditori ja de sobra conscienciat que estibava el saló d'actes de la Facultat d'Educació. D'altra banda, en breu seran editades les conclusions del congrés que de moment ja poden consultar-se en el lloc *web* www.node50.org/igualdad/diversidad i que en aquest moment estan sent donades a conèixer, a través de la Plataforma estatal per l'Ensenyança Pública -que les ha assumides com pròpies-, a responsables de temes educatius en els partits polítics i porta-

...l'epíleg del congrés està encara per escriure, ja que des de les organitzacions convocants s'ha començat a estudiar una possible continuïtat de la iniciativa, no com a congrés, evidentment, sinó com un altre tipus de fòrum...

veus parlamentaris a la comissió d'Educació del Congrés dels Diputats.

L'interès que sabem que ha generat aquesta iniciativa -utilitzant el llenguatge economicista tan en voga ara en l'educació, podem dir que la demanda va superar amb escreix l'oferta-

contrasta certament amb la reacció del MECD, que no ha tengut cap tipus de participació en el mateix -la Comunitat de Madrid i la Junta de Comunitats de Castella-La Manxa sí que varen donar el seu suport-: així, des d'un primer moment el Ministeri va condicionar la seva col·laboració a la possibilitat de tenir veu i vot en l'elecció de conferencians i participants en la taula redona, amb la qual cosa el nostre estimat congrés 2001 hagués passat a ser una més d'aquestes jornades aigualides dirigides des del poder, a les que després s'al·ludeix per justificar els excessos contrarreformistes que es colen sense consultar la comunitat educativa -la que representa l'interès general, vull dir, que l'altra segur que està molt ben informada-: allò hagués estat com un telenotícies qualsevol, però amb Isabel Couso oficiant en el lloc de Buruaga, com a nova comunicadora de l'autisme popular.

No és el final

Com a epíleg de les conclusions generals i les elaborades des de cada un dels quinze grups de treball, el Congrés va aprovar dues resolucions, relatives a la necessitat que s'elimini la religió com a assignatura en els currículums i entorn de la nova Llei d'Estrangeria, per a manifestar el rebuig a la mateixa i assenyalar que l'educació és un dret de totes les persones que resideixin a l'estat, independentment de la seva situació legal o administrativa. Encara que cabria assenyalar que l'epíleg del congrés està encara per escriure, ja que des de les organitzacions convocants s'ha començat a estudiar una possible continuïtat de la iniciativa -no com a congrés, evidentment, sinó com un altre tipus de fòrum-; al marge, el que sí que seguirà en marxa és la pàgi-

na web, que ja està servint d'enllaç comunicatiu entre moltes persones -han arribat, per exemple, suggeriments des d'Hispanoamèrica- i on s'arregleguen articles i experiències d'interès per als que, a banda de les circumstàncies polítiques i educatives del moment, creiem que la recerca de la igualtat a través de la diversitat ha de ser incessant.

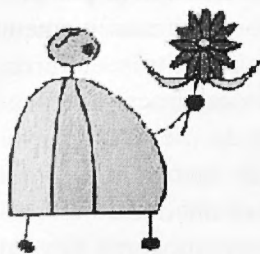
En un moment en què des de determinats estudis s'atribueix el problema rampant de la violència a l'escola a la falta de sintonia existent entre la igualtat propugnada en els centres i la competitivitat de la societat real -en comptes d'intentar canviar la societat s'intenta que l'ensenyança sigui també segregadora, perquè l'alumnat no es traumatitzi en veure el que hi ha fora-; que des de certs àmbits es clama pel retorn a l'oxidat concepte d'assignatura com un compartiment estanc -florint al mateix temps tota una nova

gamma d'associacions corporativistes d'educadors per matèries-; que ens enfrontem per primera vegada al repte d'incorporar massivament a la xarxa educativa infants d'altres cultures, com a antesala de la seva incorporació a la nostra societat, que ha de ser de ple dret; que el sexisme que no cessa i es renova dia a dia segueix provocant episodis dramàtics de violència de gènere, que ha de ser combatuda des del principi; que el consumisme desafortat i desintegrador amenaça, en fi, de convertir-se en l'única categoria que ens iguali a tots per l'alienació, demanem el vostre suport i el vostre entusiasme en aquesta odissea de construir una escola des de totes i cada una de les diversitats -que segur que són més de dos mil una- per a la igualtat.

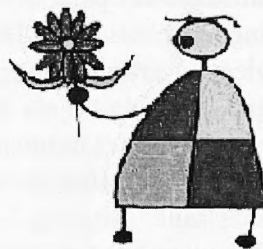

XVII
TROBADA
D'ESCOLES
MALLORQUINES

Ses Voltes
Palma
5 de maig de 2001

ESCOLA D'ESTIU DE MALLORCA

Pere Segura
Col·lectiu Escola d'Estiu de Mallorca

El congrés "Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat" suposava una passa més en el procés de reflexió i debat iniciat pels Moviments de Renovació Pedagògica (MRP) ara ja fa dos anys sobre com treballar en la diversitat en la comunitat educativa.

A tesa la importància i significació educativa i social del tema, es va considerar la necessitat d'anar més enllà del debat intern i posar en comú amb les entitats que formen la comunitat educativa i que finalment participaren, reflexions i conclusions per tal de sumar esforços per a la millora del procés d'ensenyament-aprenentatge dels centres educatius dins un marc democràtic i solidari. Dissortadament els representants de l'alumnat no varen participar, tot i que varen ser convidats a fer-ho.

El congrés per a nosaltres ha estat una continuació del treball que es realitza en les diferents edicions de l'Escola d'Estiu i Jornades de Secundària, on hem introduït cursos, taules rodones, conferències, experiències mitjançant les quals aportar eines i idees per aplicar al treball diari als centres per tal de potenciar les capacitats de l'alumnat i compensar les desigualtats socials, culturals, educatives, familiars, etc. d'aquest, sempre a partir de la realitat diversa dels centres i de la societat.

El que considerem més important d'aquest congrés és l'organització conjunta amb les altres entitats, haver sortit del nostre àmbit intern i poder avançar des dels diferents punts de vista aportats per cadascun de nosaltres, a vegades reforçats, a vegades matisats, a vegades contrastats. Hem pogut veure que la diversitat de l'alumnat, dels ensenyants, dels sindicats, dels pares, no és un obstacle per avançar cap a una societat més democràtica, més justa i més solidària sinó que en la diferència trobam la nostra pròpia identificació i els instruments per aconseguir la igualtat del dret a l'educació de totes les per-

sones.

La idea era plantejar de la manera més oberta possible un debat sobre l'estat actual de l'educació: el respecte i l'exercici del dret a l'educació, la participació social, els recursos pedagògics, humans i materials dels centres per atendre l'alumnat d'acord amb les seves necessitats i característiques, les necessitats dels centres educatius i la resposta de l'Administració educativa a aquestes necessitats.

A Mallorca vàrem preparar aquest congrés conjuntament la FAPA Mallorca, FE-CCOO, FETE-UGT, STEI-i i els MRP Escola d'Estiu de Mallorca.

El procés que seguirem va ser reunir-nos per analitzar i discutir sobre el tema del congrés a partir d'un document elaborat per les mateixes organitzacions a nivell estatal i aportar noves idees i contextualitzar-lo a la realitat de l'Illa. Aquest document, pel que ens corresponia, es va remetre a tots els centres educatius perquè el professorat hi reflexionàs i participàs, a nivell individual o col·lectiu en una assemblea oberta a tothom amb la intenció d'enriquir la participació al congrés amb l'experiència dels centres.

Les conclusions a les que es va arribar en l'assemblea es varen enviar com a aportacions de Mallorca a fi que es recollissin en el document de debat en el congrés (Reproduïm aquest document a les pàgines següents).

Els representants de la nostra comunitat participàrem en els diferents grups de treball en els quals tractàrem molts dels aspectes que afecten l'estat actual de l'ensenyament, de l'aplicació de la LOGSE, de la vida en els nostres centres i de la

societat on està immers. Del treball de tots els grups se'n derivaren conclusions específiques i generals. És difícil resumir en poques paraules les conclusions compartides pels més de quatre-cents participants en el Congrés. Però potser és important assenyalar-ne unes quantes:

1.- Consideram la igualtat social i educativa com un objectiu a aconseguir i la diversitat humana com un fet de partida, no com un problema a resoldre. La diversitat humana i cultural forma part de la naturalesa de les persones i per tant contribueix al seu enriquiment com a tals.

2.- El sistema educatiu no es pot deslligar de la societat on es troba, i no es pot admetre que abandoni la seva responsabilitat. Les mancances educatives fan que subsisteixi la desigualtat social en un sistema educatiu que segueix classificant l'alumnat en funció del seu rendiment escolar.

3.- Només l'educació pública permet promoure estructuralment els objectius igualitaris. Defensem un model d'escola pública gratuïta, laica, finançada per l'Estat, no discriminatòria, gestionada per la comunitat educativa, orientada a atendre la diversitat de l'alumnat des d'una perspectiva comprensiva i arrelada a l'entorn.

4.- La matriculació discriminada entre centres públics i concertats ajuda al manteniment de les desigualtats socials i a la selecció de l'alumnat.

...a conseqüència del congrés, les organitzacions participants de Mallorca hem reprès la "Plataforma per a l'Escola Pública", que pot ser un instrument de participació important per aconseguir una millora significativa en l'ensenyament públic a la nostra Illa.

5.- És necessària la participació real i democràtica de la comunitat educativa per aconseguir projectes globals que afavoreixin espais més humans, temps més racionals i estructures organitzatives que responguin a les diferents realitats.

6.- És necessari que l'escola pública tenguí una oferta educativa a partir dels zero anys, com a mesura més eficaç per detectar de bon principi l'alumnat amb necessitats

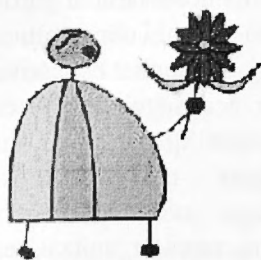
educatives especials.

7.- És necessari reconceptualitzar el fracàs escolar, analitzar-ne les causes i que tots els integrants del sistema educatiu acceptin les seves responsabilitats i actuïn en conseqüència.

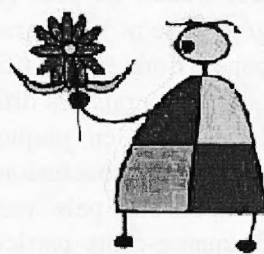
Finalment volem destacar que a conseqüència del congrés, les organitzacions participants de Mallorca hem reprès la "Plataforma per a l'Escola Pública", que a hores d'ara ja hem presentat als mitjans de comunicació i que pot ser un instrument de participació important per aconseguir una millora significativa en l'ensenyament públic a la nostra Illa.

NOTA. Si alguna persona està interessada a tenir el document íntegre del Congrés, pot sol·licitar-lo a l'Escola d'Estiu de Mallorca per fax al número 971729146, al correu e.estiu@arrakis.es o entrar a la pàgina web del Congrés: <http://www.nodo50.org/igualdad/diversidad/>

DOCUMENT DE LES ENTITATS DE MALLORCA

Dins del marc de preparació del congrés sobre "construir l'escola des de la diversitat per a la igualtat" coparticipat entre Moviments de Renovació Pedagògica, Sindicats i Associacions de pares i mares que s'havia de fer al mes de gener del 2001, l'Escola d'Estiu de Mallorca, l'STEI-i, FETE-UGT, CCOO i FAMPÀ, presentem les nostres aportacions, fruit de l'anàlisi i de la reflexió, al Conseller d'Educació i Cultura, pel que suposen de reflexió sobre les necessitats dels centres educatius a fi d'assolir un ensenyament que potenciï l'aprenentatge dels nostres alumnes en el marc d'una societat plural, democràtica, lliure, solidària, no discriminatòria i compensadora de les desigualtats.

1.- Entenem que la societat és plural, pluralitat de cultures, pluralitat de rols, pluralitat en la manera de resoldre problemes, de situacions socials, econòmiques o laborals. La diversitat és la convivència de les persones que formam la societat, que reclamam el dret a ser diferents, des del respecte a la nostra cultura, a la nostra llengua i a les nostres tradicions. Reclamam el reconeixement de la diversitat com a única font d'aprenentatge i convivència a l'escola i a la societat.

2.- Entenem els centres educatius com a espai d'aprenentatge i de convivència en el marc de la diversitat, i no com a instruments de promoció social i professional.

3.- Rebutjam tots aquells plantejaments, teòrics o pràctics que a partir d'una suposada "normalitat" exclouen i jerarquitzen l'alumnat.

4.- Rebutjam la compensació educativa com a instrument d'uniformització. Només l'entenem com a instrument que possibilita l'exercici dels mateixos drets a totes les persones, potenciant i optimitzant els aprenentatges de tots i cadascun dels nostres alumnes.

5.- Entenem l'educació com un dels objectius preferents de la societat, que necessita la participació coordinada de famílies, professionals i de polítiques actives que impossibilitin la discriminació i l'exclusió tant social com escolar.

6.- Entenem que la diversitat a l'escola no és quelcom que s'hagi de "tractar" o "solucionar". La diversitat a l'escola és el mateix que la diversitat de la societat, per tant un aspecte positiu i enriquidor a partir del qual s'ha de treballar per aconseguir l'autoestima i el creixement personal i social de la comunitat escolar.

7.- Rebutjam les avaluacions standaritzades basades en proves suposadament objectives que mesuren únicament els conceptes assolits pels alumnes i les alumnes, i que deixen de banda aprenentatges difícilment mesurables com ara la participació, l'interès, la solidaritat, la creativitat, l'experimentació, la recerca, la cooperació, l'aprenentatge, indispensables per aconseguir un aprenentatge permanent de les persones.

8.- Entenem l'escola pública com una escola per a tothom que ha de partir de la individualitat de cada persona i que considera les diferèn-

cies en el seu valor positiu, promovent una orientació integradora, compensadora de desigualtats, i respectuosa amb la singularitat. Una escola que parteix del respecte i el dret a la diferència i que té esment especial als grups més desfavorits i marginats per raons econòmiques, socials o culturals o de minusvàlues, sense crear sistemes paral·lels d'escolarització que suposin institucionalitzar i consolidar la segregació.

Mesures per aconseguir una escola inclusiva, no segregadora, democràtica, diversa i solidària:

1.- Priorització del finançament dels centres públics i en especial de les etapes de l'ensenyament obligatori per al compliment de tot l'articulat de la LOGSE i el seu desenvolupament i en defensa del dret a l'educació.

2.- No als trajectes formatius diferenciats i amb agrupament segregat de l'alumnat. La resposta a la diversitat es pot fer amb una proposta adequada d'optativitat dins un currículum comú o troncal. Es pot completar amb diversificacions individualitzades que potenciïn les diferents capacitats dels alumnes que ho necessitin al llarg de l'ESO. Tot amb l'objectiu d'aconseguir l'assoliment dels objectius de l'etapa per a tot i cada un dels o de les alumnes.

3.- No als increments efectius de les ratios davant les demandes d'escolarització. És necessari incrementar les plantilles dels centres a fi de mantenir les ratios establertes a cada una de les etapes o nivells de manera efectiva per poder fer un ensenyament que possibiliti i atengui la diversitat de l'alumnat a la pròpia aula (increment del nombre de grups, disposant de més d'un professor o professora per a un mateix grup, desdoblaments)

4.- Formació del professorat per treballar a partir de l'acceptació de la diversitat com a situació totalment normal i positiva, basada en una organització escolar que possibiliti espais comuns per al debat i la reflexió de la pràctica docent als centres educatius. Espais per a l'intercanvi d'experiències i debat entre els diferents centres educatius.

5.- Reconeixement social dels professionals de l'educació. L'Administració ha de considerar seriosament l'autonomia pedagògica i de gestió

dels centres educatius no només damunt els reglaments, si no a partir de l'anàlisi, reconeixement i respecte de les informacions, propostes i les demandes que fan, per tal que el professorat pugui assumir les seves responsabilitats i de manera que es faci palès la capacitat del professorat de resoldre les situacions que es donen als centres.

6.- Completar l'oferta de tots els centres finançats amb doblers públics, a fi que no es creïn xarxes paral·leles que permetin la selecció i discriminació de l'alumnat.

7.- Fer normes i vetllar per la seva aplicació que no permetin a cap centre finançat amb doblers públics seleccionar l'alumnat amb funció de la seva procedència social, cultural, econòmica o familiar.

8.- Crear als centres dinàmiques que potencien la participació, l'autonomia, i per tant, la responsabilitat i la motivació de l'alumnat tant als centres de primària com als de secundària: treball en equip, assemblees, participació en els reglaments de funcionament dels centres, participació en l'acvaluació del seu aprenentatge i en l'acvaluació dels centres, participació als consells escolars a primària, etc.

9.- Reducció del nombre d'alumnes tutorats per un mateix professor. Cal que tot el professorat d'un centre tengui al seu càrrec la tutoria d'un grup reduït d'alumnes. Serà necessari preveure i realitzar un pla de formació que arribi a tots i cadascun dels professors o professores dels centres dins un termini fixat.

10.- Consideració de tots els centres educatius públics i privats finançats amb doblers públics, com a centres d'integració teòrica i pràctica. Dotació dels professionals, dels recursos materials, condicionament de centres. Reducció i respecte de les ràtios a totes les aules amb alumnat d'integració. Finançament suficient que permeti dotar a tots els centres amb els professionals necessaris per fer els reforços educatius per a totes les diverses necessitats educatives detectades.

11.- Dotació garantida de professorat de PT/AL, vinculat al centre i al seu projecte educatiu, i a l'assoliment dels objectius curriculars per a tot el seu alumnat, sigui diagnosticat o no com de necessitats educatives especials.

Suport d'aquest professorat als tutors i tutores, a la coordinació pedagògica i als equips educatius i tutories amb les famílies.

12.- Dotació dels especialistes necessaris, fisioterapeutes, cuidadors, treballadors socials, professorat tècnic, etc, per garantir una integració escolar de qualitat. Dotació d'aules taller per al pla d'integració al centre. Només en casos realment extremats, i quan es consideri la única sol·lució, preveure possibilitats de compartir part de l'escolarització en algunes hores setmanals fora del centre escolar per tal d'aconseguir l'assoliment dels objectius prevists.

13.- Regulació de la integració social i laboral de l'alumnat amb NEE escolaritzat en centres o aules específiques d'EE a través d'una oferta de formació professional adaptada.

14.- Organització i reconeixement dels centres específics d'educació especial com a centres de suport i recursos al servei dels centres del seu àmbit.

15.- Normativa d'avaluació que reculli de forma clara una avaluació global de l'alumne de l'equip docent i en funció de capacitats i no només de coneixements, de processos i no només de resultats a fi d'aconseguir una millora important en la qualitat dels aprenentatges a partir del reconeixement de les diferències individuals.

16.- Canvi de normativa, ROC, a fi que es potenciïn els equips educatius com a alternativa pedagògica a l'actual i única organització vertical per departaments.

17.- Potenciar l'autonomia, la participació real i la democratització en el funcionament dels Consells Escolars, per tal que no es doni una situació desigual en la participació en la vida escolar i a fi de comptar en les aportacions de pares, mares i alumnat a l'hora d'organitzar, resoldre, etc. les actuacions i l'esdevenir del centre. És necessari donar més importància als sistemes de comunicació i participació de tots els membres dels consells, i que realment siguin consensuades les aportacions dels diferents col·lectius que hi són representats.

18.- Mesures per a la planificació i coordinació de les actuacions de totes aquelles persones, famílies, educadors, o institucions (serveis

socials, sanitat, menors, etc) que actuen de manera continuada o temporalment en un centre educatiu.

19.- Necessitat de comptar amb currículums, projectes curriculars, programacions d'aula flexibles no uniformitzants, no basats en el concepte de generalitat o normalitat. I principalment que donin respostes als interrogants i expectatives de l'alumnat en el moment en què es troba, i no plantejats sota el supòsit del que faran a continuació, si volem aconseguir desenvolupar unes capacitats que el col·loquin en una situació d'aprenentatge permanent.

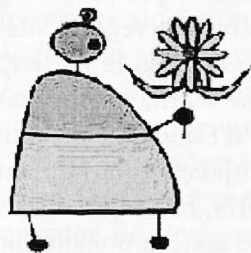
20.- Dotació de serveis dignes a l'escola pública i reconeixement de la seva funció social i compensadora de desigualtats socials, amb la participació del centre o altres òrgans de l'administració educativa i no únicament de les famílies de l'alumnat (menjadors escolars amb menjar adequat i en bones condicions, acompanyants al transport escolar, participació del centre en les activitats que solen desenvolupar les associacions de pares, etc).

21.- Les capacitats s'han de treballar a partir de totes les àrees, no únicament a partir d'algunes per la qual cosa totes són importants a partir d'una educació integral i completa.

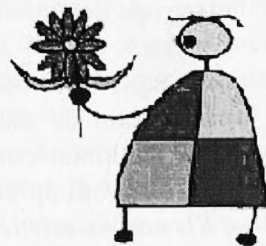
22.- Extensió dels equips psicopedagògics i d'orientació a tots els centres d'infantil i primària per a la detecció primerenca de les necessitats educatives i potenciació de programes de prevenció escolar i de programes adients d'atenció a les necessitats detectades, prioritzant centres o zones social, econòmica o culturalment desfavorides (situacions de marginació, problemes laborals, problemàtiques familiars, immigració, etc.)

23.- Assumpció en ple per part del Govern de l'educació com a acció prioritària, que ha de posar els medis necessaris perquè es puguin assolir tots els objectius basats en una escola comprensiva, arrelada al medi, solidària, democràtica i plural, que doni respostes a totes les necessitats derivades de la diversitat de l'alumnat i de situacions educatives diferents.

24.- Totes aquestes accions han d'anar inserides dins polítiques actives generals dirigides a evitar l'exclusió i la discriminació social.

MOVIMENT DE RENOVACIÓ PEDAGÒGICA DE MENORCA

Antònia Gomis

Els passats dies 26 , 27 i 28 de gener del 2001 va tenir lloc a Madrid el Congrés Estatal "Construir la Escuela desde la Diversidad y para la igualdad", organitzat per CCOO, CEAPA , CGT , FETE-UGT , MCEP , MRPs i STEs. El MRPM hi va ser present amb la participació de quatre membres del Consell d'Illa que es van adscriure a diferents grups de treball , a més de la participació, en qualitat de convidada i a instància nostra, d'una tècnica de l'àrea d'educació de l'Ajuntament de Ciutadella. Des del MRPM havíem animat també la Federació de Pares i Mares de Menorca perquè hi enviessin alguns representants, però no vam comptar finalment amb la seva presència.

El fet que el Congrés aplegués els diferents sectors de la comunitat educativa ja és de per si positiu i enriquidor. Això va ser reconegut pels assistents, els quals van manifestar la necessitat de donar continuïtat a aquest treball en comú. Els representants de les Illes vam poder disposar també, dins l'organització del Congrés, d'un espai de trobada per poder intercanviar opinions i veure les possibilitats futures de treball en comú. No hi ha dubte que l'escassa relació entre les entitats educatives de les illes és un tema pendent, des de fa temps, al qual convé posar-hi remei.

En els debats i ambient general del Congrés es va reflectir la necessitat de defensa de l'escola pública, la qual sofreix un procés de desprestigi en molts llocs de l'Estat Espanyol. Tot i que no és ben bé el cas de Menorca, com a MRPM subscriu la necessitat d'avançar sempre cap a una escola pública de qualitat que permeti l'atenció real a la diversitat i el deure de l'Administració de garantir, amb les mesures adequades, aquesta qualitat educativa per a tothom.

Les conclusions constitueixen un document de referència de tipus general. No podia ser d'altra manera si tenim en compte que han de respondre a situacions educatives diverses que es donen a les diferents comunitats autònomes. Per això, atenent-nos a la nostra realitat i fent referència al "Document Verd" sobre Atenció a la Diversitat (MRPM, novembre del 2000), voldríem afegir les següents consideracions sobre el tema:

1.- Hem de contemplar la diversitat en un sentit ampli i no caure en el reduccionisme d'atendre només la diversitat de tipus acadèmic. La diversitat inclou molts aspectes: cognitiu, afectiu, social, cultural, ideològic... i tots han de ser contemplats des de l'escola.

2.- Com a MRPM creim que les mesures ordinàries per atendre la diversitat a les nostres aules passen necessàriament per :

. **La disminució de la ràtio.** Creim que aconseguir grups-classe amb ràtios reduïdes és una condició indispensable per atendre la

diversitat. En segon lloc posaríem els desdoblaments i després els suports dins l'aula o els grups de suport, en funció de cada cas en concret.

. *Els canvis metodològics.* L'organització del currículum de manera globalitzadora i que situï l'alumnat com a protagonista principal del seu propi aprenentatge.

. *Els canvis estructurals i organitzatius.* Les noves metodologies no es poden implantar sense canvis estructurals i organitzatius profunds. Açò es fa més palès en l'etapa d'E. Secundària on la rigidesa del sistema no permet la flexibilitat necessària per atendre la diversitat.

. *L'acció tutorial.* És molt important en el procés d'atenció a la diversitat. Per açò mateix creim que ha de ser més valorada i compensada amb temps dins l'horari escolar.

Quant a les mesures de caràcter més extraordinari que requereixen el treball d'especialistes, creim que aquestes ajudes resulten insuficients.

A Menorca els equips d'Orientació Psicopedagògica de Primària no donen abast, són insuficients i inestables, amb la qual cosa el seu treball resulta poc efectiu. Al Congrés, en alguns grups de treball s'insistia en la necessitat de coordinació amb els professionals de fora del centre. L'experiència des de Menorca ens demostra que esmerçam molts esforços en coordinació i no basta. Alguns perfils d'aquests professionals s'haurien d'incorporar amb dedicació exclusiva als centres.

3.- L'apartat de les conclusions referit a l'atenció a la diversitat en E. Infantil i Primària recull un llistat general de condicions irrenunciables (plantilles àmplies de professorat, consolidació dels equips docents, organització flexible de temps...) que consideram del tot fonamentals i que, per a nosaltres, també s'haurien de fer extensibles a l'etapa d'E. Secundària .

4.- Al grup de treball sobre política educativa es va denunciar l'elaboració per part d'algunes administracions educatives de reglaments de centres que disminueixen i coarten la participació democràtica. En aquest sentit, volem manifestar que la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes, mitjançant la implantació dels PIEs a E. Secundària, ha volgut obrir un camí cap a la innovació educativa donant autonomia als centres per elaborar els seus propis programes i on hi poden tenir cabuda algunes de les mesures que abans esmentàvem d'atenció a la diversitat. Una altra cosa és que aquesta autonomia no hagi estat aprofitada en totes les seves possibilitats innovadores o que en la pràctica no respongui prou als objectius pels quals es va idear.

5.- Al bloc de treball sobre desigualtat socio-cultural i selecció escolar vam poder constatar les diferències existents en aquest punt entre les comunitats autònomes. En alguns llocs no

ESPECIALISTES EN ARTICLES DE MUNTANYA, CAMPING, ESQUÍ I ESCALADA

ES REFUGI

Via Sindicat, 21
pati interior.
(antic edifici del
Sindicat Forà)
Telèfon 971 71 67 31
07002 Ciutat de
Mallorca

T'EQUIPAM PER A L'AVENTURA

existeix tan sols la comissió d'escolarització que garanteixi una distribució adequada de l'alumnat. La utilització de la renda com a criteri de matriculació és un factor compensador de desigualtats en les poblacions grans, però a Menorca i altres poblacions petites la renda no és un criteri útil per a l'adscripció als centres.

6.- Respecte a la continuïtat del treball encetat en el Congrés, consideram que aquest s'ha de donar a tres nivells :

. **A nivell estatal** valoram positivament la possibilitat de creació d'un "Centre per a la igualtat sociocultural i educativa" que aprofundeixi en els aspectes tractats en el Congrés i que a la vegada esdevengui una espècie d'observatori on es puguin denunciar situacions de desigualtat i aportar-hi solucions. Paral·lelament podria suposar un lloc facilitador d'intercanvi d'experiències en aquest tema .

Caldria, en tot cas, estudiar bé la seva estructura, funcionament, finançament, etc., a fi que sigui un òrgan realment viable i operatiu.

. **A nivell interinsular**, com hem assenyalat abans, creim que hem de potenciar les relacions entre les diferents instàncies educatives de les illes i promoure accions conjuntes. Compartim un mateix govern i molts de punts de vista en matèria educativa. Es tracta de sumar esforços per reclamar les mesures necessàries i aprofitar els mecanismes de difusió de cada entitat per fer arribar la nostra veu a la majoria de

A nivell insular, hem de revifar el Marc Unitari Per a l'Escola Pública com a òrgan ja existent on s'apleguen els diferents sectors educatius de l'illa, hem de treballar conjuntament amb els Ajuntaments per tal de consensuar un model educatiu de ciutat en els diferents àmbits municipals

gent de les illes. L'oportunitat que ens brinda la revista Pissarra amb aquest escrit en pot ser una mostra.

. **A nivell insular**, hem de revifar el Marc Unitari Per a l'Escola Pública com a òrgan ja existent on s'apleguen els diferents sectors educatius de l'illa, hem de treballar conjuntament amb els Ajuntaments per tal de consensuar un model educatiu de ciutat en els diferents àmbits municipals (policia,

esports, activitats de lleure...) i, com a professionals de l'educació, tots i cada un de nosaltres hem de cercar les maneres per concretar els principis d'atenció a la diversitat en la pràctica diària dels nostres centres i les nostres aules.

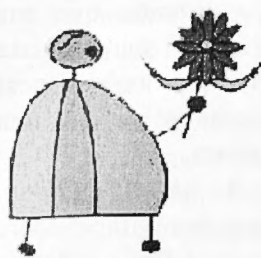
Informàtica Ciutat

Servei tècnic
Venda d'ordinadors
Servei a domicili

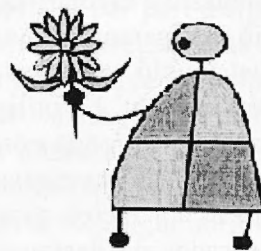
EL MILLOR EN
HARDWARE & SOFTWARE

TEL: 971-28 98 98
FAX: 971-45 16 94

C./ De la Balanguera, 10 - baixos
07011 - Palma de Mallorca

ALGUNA COSA PASSA A L'ESO

Catalina Vallespir Aguiló.
Orientadora de l'IES Sa Colomina (Eivissa)

Darrerament, estan apareixent noves normatives, reials decrets, amb la intenció de modificar la llei d'ordenació general del sistema educatiu. Aquesta va ser creada amb les millors intencions de comprensibilitat, atenció a la diversitat, compensació de les desigualtats i no té tota culpa dels canvis que s'estan produint en l'entramat del sistema educatiu, per molt que ens ho vulguin fer veure.

Si en l'educació alguna cosa està fallant no s'ha d'anar a buscar sols en el sistema educatiu, hi ha altres àmbits que també hi estan directament implicats com la societat en general, el sistema liberal imperant afavoridor dels individualismes, els serveis socials, els mitjans de comunicació, la família, etc.

Les noves propeses de l'administració estatal, lluny de les intencions de l'actual sistema educatiu, semblen afavoridores de models segregatius als quals, i per principis, no pot acollir-se l'escola pública.

Més que idear sistemes diferenciadors abans d'hora, hauria d'intentar esgotar totes les mesures disponibles per a fer front a la problemàtica real que ens trobam als centres, i posar els mitjans suficients per al desenvolupament de les potencialitats educatives i pedagògiques que propugna la LOGSE.

Mai un sistema educatiu no havia donat resposta a un nombre d'alumnat tant alt, aquest és el fet de la comprensibilitat, que intenta escolaritzar el major nombre d'alumnat en una franja d'edat més ampla intentant beneficiar tots els ciutadans i ciutadanes. Mai no hi havia hagut tanta gent escolaritzada, el model comprensiu és el que fa que un major nombre de gent arribi a l'ensenyament, i amb aquest es pretén equiparar-se a models europeus i relacionar el final de l'escolarització amb l'edat mínima d'incorporació al món del treball. Igualment l'objectiu d'atenció a la diversitat està ben plantejat, quant que amb ell es pretén donar resposta educativa a tot

l'alumnat escolaritzat compensant les desigualtats que puguin existir per raons socials, econòmiques, de naixement, o individuals.

Des de l'aparició de la reforma educativa s'han sentit les veus dels seus defensors i detractors, en plena lluita dialèctica des del seu naixement, però darrerament se senten amb força les veus d'aquells que no estigueren a favor d'aquella reforma educativa. Objectivament hem de reconèixer les mancances de la LOGSE, és una llei molt vàlida pedagògicament però des dels seus inicis mal finançada i així es fa pràcticament impossible dur a terme els seus objectius sense els recursos humans i materials necessaris. Així mateix, Elena Martín va senyalar al Congrés Estatal del proppassat més de gener, alguns factors negatius que no podem negar, per una part ha fallat l'aplicació de mesures ordinàries per atendre la diversitat, aquestes no s'han emprat adequadament, ni s'han invertit els esforços necessaris per a la seva aplicació; la formació del professorat no ha estat la suficient perquè aquestes mesures d'atenció a la diversitat es duguessin a terme de la forma més natural i espontània possible, aquest fet ha donat peu a l'aplicació de mesures precipitades caient, massa vegades, en mesures extraordinàries segregatives. Un altre factor que Elena Martín considera negatiu és la no previsió de l'arribada d'immigrants en massa a les escoles, l'escola ha d'adaptar-se a un ritme massa ràpid per a poder donar la resposta educativa més adequada a

aquest nou alumnat. I un altre factor és la no previsió dels "objectors de l'escola", alumnes de l'ESO que encara no tenen els 16 anys i amb expectatives d'abandó dels sistema educatiu el més aviat possible i que ja saben que l'escola no els ofereix el que ells esperen.

Allà on es concentra més la problemàtica és a l'etapa de l'educació secundària obligatòria, possiblement sigui per mor que la diversitat augmenta amb el desenvolupament evolutiu de l'alumne i les diferències individuals s'accentuen, fent-se notoris els diferents interessos i motivacions.

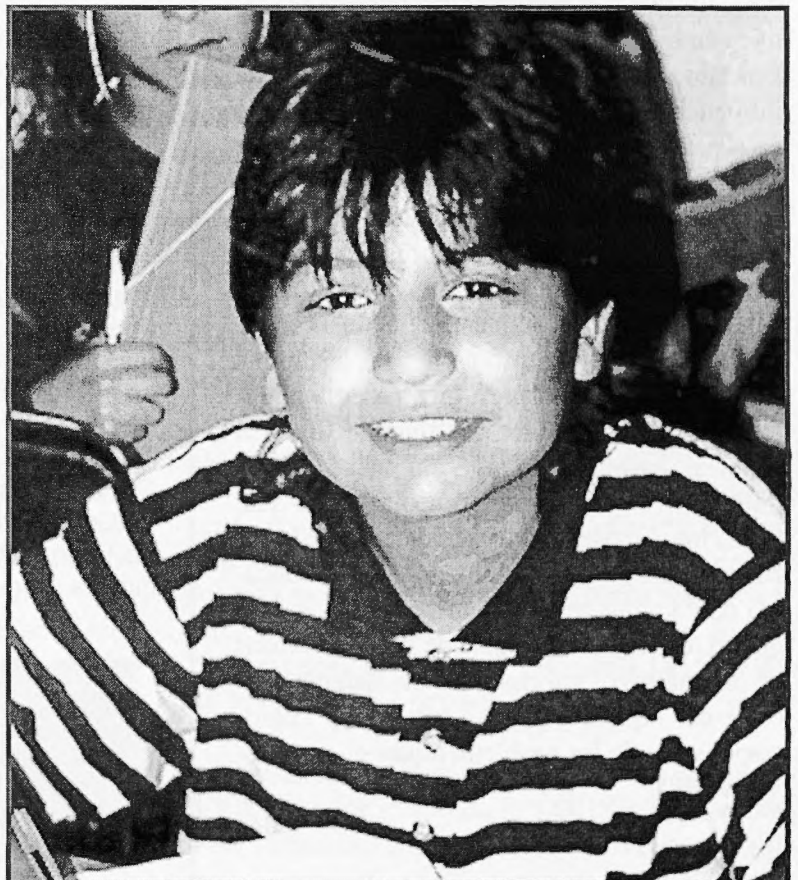
La presumpta contrareforma ataca fortament la institució pública, apunta talment a mecanismes diferenciadors, on qui surt malmès és l'alumnat de classes econòmiques i culturals més poc afavorides i justament aquest és per regla general el qui presenta major problemàtica, i ataca sense haver donat temps ni mitjans per posar en marxa el desplegament adequat de la LOGSE, formació del professorat, participació i gestió democràtica, ràtios adequades, desmassificació de centres, equipaments adequats, implicació d'agents socials dins la dinàmica del centre, augment de plantilles de professorat.

Sí que existeix una diversitat a l'etapa de l'ESO molt ampla que presenta greus problemes a l'hora d'atendre-la, però quan s'analitza l'efectivitat del sistema educatiu a posar solucions per atendre aquesta problemàtica, sembla que sols s'apunti cap a la reforma del sistema vigent, en vers de plantejar-se si s'han emprat els mitjans necessaris que proposa la LOGSE. Sembla que es plantegin les causes enfocant-les en la inoperància de la llei quant a oferir la resposta adequada. Però cal preguntar-nos: Per què no s'anomenen altres agents que incideixen en l'educació com els mitjans de comunicació, la família, els serveis socials ... per què no s'apunta cap al replantejament o reeducació d'aquests altres agents?

Objectivament hem de reconèixer les mancances de la LOGSE, és una llei molt vàlida pedagògicament però des dels seus inicis mal finançada i així es fa pràcticament impossible dur a terme els seus objectius sense els recursos humans i materials necessaris.

Darrerament, estan apareixent unes característiques comunes entre algun sector de l'alumnat no previstes fins fa ben poc, que demostra la necessitat d'implicació d'aquests altres agents. Alumnat que presenta una problemàtica caracteritzada per

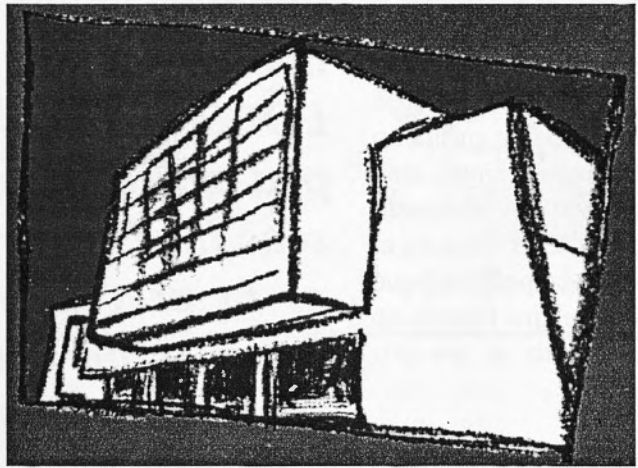
una desmotivació greu cap als aprenentatges, amb baixa tolerància a la frustració, i que moltes vegades presenta problemes de conducta. Al nucli familiar solen existir mancances greus en la comunicació degut a la manca de disponibilitat horària dels pares per estar amb els seus fills, solen manifestar-se com a prioritaris els valors econòmics, amb la conseqüent disminució de l'atenció d'aquells tant a nivell acadèmic com emocional. Moltes vegades no existeixen problemes econòmics, molt al contrari els fills disposen de tot el que desitgen materialment aconseguint-ho sense cap tipus d'esforç per la seva part. A les tardes alguns

solen estar desatesos al carrer, i d'altres saturats d'activitats extraescolars.. Els que algunes vegades s'ha anomenat "al·lots clauer" ja que entren i surten de casa quan volen . Conseqüentment a tot això sol existir una delegació exagerada de responsabilitat, per part dels pares, en relació a la tasca educativa del fill que recau sobre el professorat sobrepasant les seves funcions com educador.

Per altra banda, existeix una altra tipologia d'alumnat que pot anar juntament, o no, amb l'anterior. Es tracta d'un alumnat sense expectatives acadèmiques sinó més bé d'inserció en el món laboral, amb l'objectiu de treballar el més prompte possible i guanyar el màxim de sous. No es planteja la necessitat de tenir uns estudis que el capacitin per al desenvolupament d'un treball especialitzat, ja que per ell suposa una inversió en temps i esforç innecessària. Aquesta és una tendència que es repeteix en les Illes Balears, pel fet de l'existència de gran demanda de treball no qualificat. A Eivissa és una situació que ens consta diàriament a l'hora de donar les orientacions acadèmiques. Aquesta és una lluita que tenim en el nostre entorn, aquesta facilitat per trobar un treball, no qualificat i suficientment remunerat fa que molts dels nostres estudiants prefereixin aquesta via, i tot plegat, dóna peu a una precoç desmotivació cap als estudis sobretot d'aquells que han presentat una història acadèmica amb certes dificultats.

Per tant existeix un alumnat que es deixa influenciar pels mitjans de comunicació, que no sap administrar el seu temps lliure, que es deixa dur pels valors consumistes i individualistes, arrossegant moltes vegades un historial acadèmic deficitari, amb desmotivació cap als aprenentatges, amb desatenció familiar patent... i tot això sumat pot ser el brou de cultiu dels coneguts problemes de disciplina de l'ESO que tant desprestigien l'escola pública. És aquesta tipologia d'alumnat que cal analitzar darrerament, és l'alumnat del nou mil·lenni, fruit de l'evolució social en la qual estam immersos. Això és la mostra que no sols l'escola ha de responsabilitzar-se de l'educació dels infants, estiguin en l'etapa que estiguin. L'educació no és sols de l'escola. Abans de fer qualsevol reforma dins els sistema educatiu cal replantejar-se si l'escola és l'única responsable de les problemàtiques que apareixen en ella.

Auditori d'Alcúdia - 2001

Maig:

Dia 4 de maig, divendres, 21h.

TECNO-ART LA MAR,
dirigit per en **Jaume Poma**.

Teatre a l'Auditori

Dia 8 de maig, dimarts

MARATÓ DE TEATRE ESCOLAR
organitzat pels centres de secundària.

Dia 15 de maig, dimarts, 20 h.

LLIURAMENT DE PREMIS DEL CONCURS DE
CREACIÓ: le@lector@sactiv@s
organitzat per la Fundació Bertelsmann

FESTIVAL INTERNACIONAL DE TITELLES

Dia 17 de maig, dijous, 19 h.

La Companyia TXO, TEATRE DE TITELLES ens
presenten l'espectacle **L'ALÈ, EN HOP, LA
CAPUTXETA... I EL LLOP??**

Preu: 500 ptes.

PROJECTE ALCOVER

Dia 18 de maig, divendres, 22 h.

Res de Res & En Blanc ens presenten **ICARS**
(Millor Companyia de les Illes Balears seleccionada
en el Projecte Alcover)

TEATRE A L'AUDITORI

Dia 20 de maig, diumenge, 22 h.

La Companyia **LA INVENCIÓ** estrenarà de l'obra
de Teatre **NINA**
dirigida per **Josep Pere Peyró**

**INFORMACIÓ I
VENDA D'ENTRADES:
Telèfon 971 89 71 85**

Ajuntament d'Alcúdia

MANIFEST A FAVOR DE
LA IGUALTAT DEL DRET
A L'EDUCACIÓ

Plataforma per a l'Escola Pública de Mallorca:

CCOO, FETE-UGT, STEI-i, FAPA, Escola d'Estiu de Mallorca

Quan tot el món occidental, quan a tots els fòrums internacionals, la principal preocupació no és només l'escolarització de tots els nins i nines de tot el món, sinó també una educació que arribi per igual a tothom, una educació mitjançant la qual tots els països del món tinguin accés als bens de la cultura, totes les persones gaudeixin del mateixos drets i puguin participar en tot allò propi de la societat que els envolta i contribuir a la seva millora, el Govern de l'Estat Espanyol surt amb l'inici de la reforma de l'actual Sistema Educatiu.

Quan encara la LOGSE no s'ha acabat d'implantar en tota la seva extensió, l'actual Ministra d'Educació creu haver trobat en la modificació d'aquesta llei el remei a la problemàtica que en aquests darrers temps s'ha incrementat en l'àmbit escolar, sense analitzar, pel que sembla, les causes que la motiven.

Sovint veiem pels mitjans de comunicació la preocupació dels centres educatius per millorar la convivència en aquests, per millorar la resposta i les ganes d'aprenentatge de l'alumnat, per millorar-ne els resultats, per trobar respostes a les noves situacions que dia a dia es plantegen entre l'alumnat procedent de països diversos, de cultures diferents, o simplement, de sectors socials ben desfavorits, tant econòmicament com socialment o culturalment.

És fàcil de veure que l'escola amb tota la seva problemàtica no és més que un ressò de la problemàtica de la societat, dels canvis tan accele-

rats que s'esdevenen, motivats la major parts d'aquests, per la nova situació econòmica: la globalització de l'economia com a resultat de les noves tecnologies de la informació. La resposta a aquesta problemàtica no es pot donar sino és amb la cooperació de tots els sectors implicats en l'educació: administració educativa, institucions i organismes públics i privats, comunitat educativa i societat en general.

Els qui signam aquest manifest, moviments de renovació pedagògica, sindicats de treballadors i treballadores de l'educació, i associacions de mares i pares d'alumnes, hem compartit preocupacions i expectatives en el Congrés Estatal celebrat sota el nom de "Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat".

Manifestam el nostre rebuig a les propostes de modificació de la LOGSE, ja iniciades amb la publicació del Reial decret que regula

els ensenyaments mínims d'ESO, perquè creim que són insolidàries, i per tant, no es pot acceptar de cap manera, una reforma basada en un tractament desigual de l'alumnat que condueix al tancament de les seves possibilitats i les expectatives en acabar l'ensenyament obligatori, i a la consideració de persones de diferent categoria.

Deim no a una llei anomenada de qualitat basada:

1. En itineraris diferenciats en el segon cicle d'ESO, que seleccionen i classifiquen l'alumnat segons les seves capacitats establertes en funció d'una filosofia educativa basada en donar més al qui més té.

2. En incloure modificacions respecte a la promoció de l'alumnat al final de curs, amb la volta als exàmens de setembre, quan aquestes mesures ja són prou conegudes i per tant els seus resultats negatius per a un ampli sector de la població.

3. En intentar traslladar a l'opinió pública un sentiment d'un creixement de fracàs escolar i violència als centres educatius, especialment als centres públics, i es cau en la ingenuïtat d'intentar fer veure que tot es pot solucionar si es carreguen i s'uniformitzen el programes de les diferents àrees, quan aquesta mesura per una banda només pot dur a crear encara més fracàs escolar i per tant ajudar a una selecció més fàcil a favor de l'alumnat procedent dels sectors socials més afavorits. Per una altra banda, els ensenyaments de l'ESO s'acaben de convertir en quelcom totalment obsolet i que serveix per a poca cosa més que per participar en concursos de preguntes i respostes.

Es qüestiona l'actual sistema educatiu en base a resultats que s'obtingueren a l'any 1995 i no es posen a la informació pública resultats d'avaluacions més recents on es veu una evolució favorable dels resultats obtinguts per l'alumnat a mesura que s'incrementen els anys d'escolarització en la reforma iniciada amb la LOGSE.

Nosaltres, els signants d'aquest manifest, intentem passar a l'opinió pública i a la comunitat escolar que són els que poden exigir, i a l'Administració Educativa que és qui té poder per legislar a favor d'una educació per a tothom, possibles alternatives que ajudin a millorar la qualitat dels centres educatius, tan públics, on sembla que el Govern Espanyol hi troba tots els problemes, com en els centres privats, no mancats de problemàtica encara que aquesta s'amagui a la informació pública o s'eviti seleccionant mitjançant la matriculació i exclouent tot aquell alumnat que es pensa que pot crear alguna dificultat.

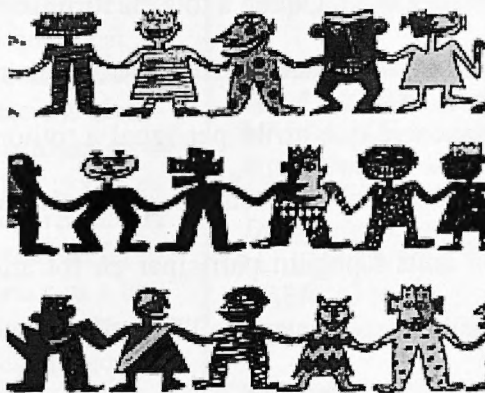
Pensem que s'ha de mantenir la LOGSE en tot allò que és fonamental i que forma part de la seva filosofia: una educació per a tothom, solidària, amb igualtat de drets i compensadora de les desigualtats que la societat produeix.

Pensem que front a itineraris diferenciats, l'administració educativa ha de posar mitjans per tal de poder reduir el nombre d'alumnes per aula, a fi de poder tenir un contacte més proper i un major coneixement entre l'alumne i el professor, i potenciar un ensenyament més individualitzat en funció de les necessi-

tats de cada alumne i col·lectives.

Proposam que, front a la repetició de curs rera curs que té normalment com a únic resultat aconseguir una minva important en l'autoestima dels nins i nines, i per tant un fracàs no només escolar sinó com a persones de la nostra societat; posar en pràctica i de manera accelerada totes les mesures anunciades en la llei i que serveixen per atendre la idversitat: atenció individualitzada dins un marc d'ensenyament comprensiu, adaptacions curriculars, diversificació del currículum, integració, suports, etc.

Proposam racionalitzar els esforços destinats a la formació del professorat, posant al seu abast els recursos pedagògics que facilitin el seu treball, realment difícil, a fi d'aconseguir l'èxit continuat del seu esforç. Proposam a l'administració educativa que valori positivament i potenciï la feina del professorat a fi que aquest es pugui sentir realitzat amb la seva professió. Proposam l'anul·lació del nou Reial decret d'en-

se'n y a m e n t s mínims, per fer possible l'aprenentatge de tot l'alumnat llevant la uniformització que suposa sigui quin sigui l'indret on l'alumne està immers i possibilitant que el professorat pugui tenir el grau de decisió suficient per ajudar a l'alumnat en el seu progrés. Recuperar tots aquells continguts relacionats amb les actituds com

ara la valoració crítica, els valors com la solidaritat, i el saber fer que complementa el coneixement, tan necessaris quan més la societat s'aboca a la mundialització.

Proposam que l'administració tengui prou grau de confiança en si mateixa i amb la comunitat

Es qüestiona l'actual sistema educatiu en base a resultats que s'obtingueren a l'any 1995 i no es posen a la informació pública resultats d'avaluacions més recents on es veu una evolució favorable dels resultats obtinguts per l'alumnat a mesura que s'incrementen els anys d'escolarització en la reforma iniciada amb la LOGSE.

educativa i legisli sempre amb fermesa per aconseguir una educació democràtica, solidària i compensadora de desigualtats.

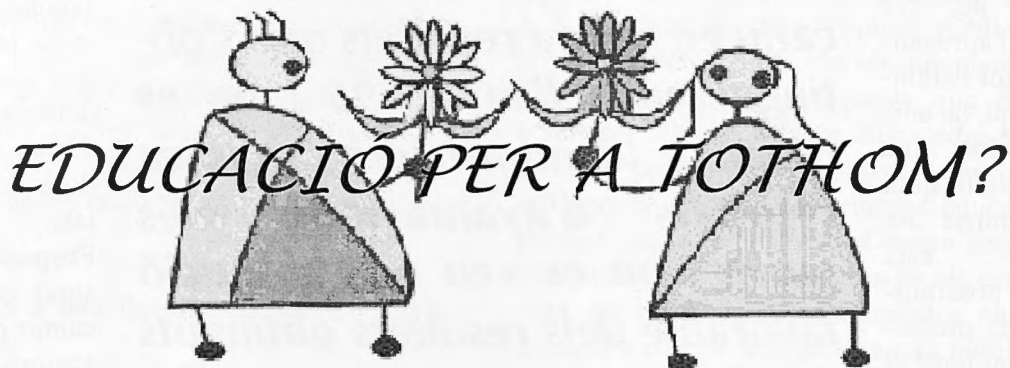
Proposam que sigui en tots els camps on s'iniciïn accions que condueixin a solucionar i anticipar-se a la problemàtica que afecte a tota la comunitat escolar, com ara una legislació on es contempli la

declaració mundial dels drets humans, i s'impossibiliti qualsevol acció encaminada a l'exclusió de persones i col·lectius per mor de la seva diferència vers el que es considera el patró normal.

EDICIONS
DOCUMENTA BALEAR

*Pas d'en Quint, 5, entresòl 3
07001 Palma (Illes Balears)
Tel. 971 71 81 23*

Aina Gelabert

Recentment s'ha celebrat el Congrés estatal organitzat conjuntament pels Moviments de Renovació Pedagògica, els sindicats presents a la Plataforma en defensa de l'escola pública, i les Confederacions d'Associacions de mares i pares sota el lema de Construir l'escola des de la diversitat i per a la igualtat.

Ja fa molt de temps, d'ençà que es varen iniciar plans d'estudis experimentals alternatius a la Llei del 70 preparatoris de la LOGSE que es començà a parlar de manera generalitzada de la diversitat als centres educatius compromesos amb l'experimentació i fins i tot en els centres que no hi estaven.

Fins aleshores l'alumnat a partir dels catorze anys estava classificat com a conseqüència del seu historial acadèmic anterior: el Graduat escolar era la clau que obria totes les portes. Per a aquell alumnat que no en disposava, només una, la de la Formació Professional, socialment considerada de segona categoria, romania oberta.

La selecció i la classificació era quelcom regulat i acceptat per la societat i per l'escola, una escola ubicada dins una societat, la dels anys 70, amb les seves característiques pròpies d'aquell moment: un govern imposat per la força i l'inici de la disbauxa turística, que anava canviant costums, valors i tradicions per tot arreu. La terra un valor considerat únic i ferm fins aleshores, es canviava fàcilment per parets de formigó, platges i roquissers de vorera de mar, i per doblers. Tot i això, la selecció no era tan rígida ni tan clara. N'és una prova la quantitat d'al·lots i nines que repetien el primer curs de BUP i que no arribaven ni al segon curs, o la quantitat d'al·lots i nines que passaven per la FP i arribaven a la universitat sense dur cap marca al front. A més,

era una passa endavant; fins a aplicar la Llei del 70 la selecció i la classificació es produïa abans, als deu anys.

El turisme segueix més que mai a les nostres illes. Però no es pot analitzar la situació social actual només considerant allò que passa al nostre voltant físic, encara que sí les conseqüències.

Per una part, el desenvolupament d'una economia basada en el consum que necessita, per tant, un alt nivell econòmic. Per una altra la globalització que ha arribat de la mà de les noves tecnologies, una globalització que condueix, de manera que ara per ara sembla gaire bé irreversible, a l'enriquiment d'uns pocs i a l'empobriment d'una gran majoria de pobles i nacions que no pertanyen a la cultura occidental.

Els valors han canviat encara més. Ara ja no són els blocs de ciment l'objectiu a assolir, no són més que un dels molts mitjans per materialitzar, per evadir, per amagar les grans quantitats de zeros guanyats amb l'especulació, el joc de les borses financeres o l'explotació dels habitants dels països etiquetats de subdesenvolupats. L'objectiu és l'acumulació d'immenses fortunes, de guanys immensurables per part de les entitats financeres, per part de les empreses multinacionals que basen els seus guanys en l'explotació de pobles de cada dia més empobrits. Contra això, només es pot lluitar amb l'educació i la

cultura per a tothom.

El model de la societat occidental atreu com un esquer les persones d'altres cultures ben diferents que pensen que trobaran a Europa l'estil de vida que es ven a tot el món com el paradís perdut. El que troben es feina dura, la que ningú no vol fer, tot i que sembla que de cada dia més, tot i els

esforços negatius dels partits de dretes i d'alguns altres, hi ha més sensibilitat i més gent i entitats que lluiten per tal que se'ls aculli com a ésser humans que tots som.

Amb tot això, els joves i les al·lotes no senten necessitat d'uns estudis que veuen allunyats dels seus interessos, allunyats de la feina que pensen que els tocarà fer, una feina que en el nostre cas és fàcil d'aconseguir quan comença la temporada turística, uns estudis que pensen que no són la resposta adequada al que necessitaran en un futur més o menys immediat i que perceben innecessaris i endarrerits pel que és l'exigència del món actual.

Els nostres joves, els nostres fills, no ho tenen gens fàcil. A la ja complicada adolescència que tots hem passat amb més o menys fortuna, els hi hem complicat la vida, nosaltres, les persones que ens diem adultes. Els mitjans de comunicació, el cinema, la informàtica, proporcionen una tan gran quantitat d'informació que pot enterbolir el més despert si no es tenen els mitjans per destriar-la, per analitzar-la, per fer-ne ús i pot excloure a tot aquell que no hi té accés.

Potser nosaltres no en sabem prou, perquè tal vegada tot aquest caramull de canvis, d'informació ens ha arribat quan ja no hi som a temps. Potser per a nosaltres no representa tant de problema perquè realment no hi sabem accedir. Quants de professors o professores empram de manera habitual un ordinador com a recurs per a la nostra professió?, Quants de nosaltres, per exemple anam per davant dels nostres alumnes en el maneig de la informàtica?

Però aquest no és més que un dels elements que produeix més i més diferències entre l'alumnat, entre les escoles públiques i les escoles priva-

L'objectiu és l'acumulació d'immenses fortunes, de guanys immensurables per part de les entitats financeres, per part de les empreses multinacionals que basen els seus guanys en l'explotació de pobles de cada dia més empobrits. Contra això, només es pot lluitar amb l'educació i la cultura per a tothom.

des, on des de sempre es dona una primera selecció i classificació de l'alumnat segons les possibilitats econòmiques de les famílies i, actualment, segons la seva procedència cultural.

Som diversos?, som diferents?, som iguals? La resposta potser és sí, som diversos, sí som diferents, però uns som més iguals que els altres. Aquest és

el problema. Què en feim, quin és l'objectiu de la nostra societat, quin és l'objectiu del sistema educatiu?

La polèmica és ara molt vitenca, a rel de les modificacions, reformes i contrareformes que ha iniciat el govern central. Parlam d'escola exclusiva i d'escola inclusiva, parlam d'escola comprensiva i d'escola segregadora, però mentre en parlam són molts els alumnes que dia a dia se senten fracassats, se senten infravalorats, i el que és pitjor, s'infravaloren iniciant així un procés d'exclusió, de marginació moltes vegades irreversible.

Què pensam realment com a pares quan s'anuncien modificacions que persegueixen classificar, seleccionar, segregar l'alumnat, tornant enrera el que s'havia avançat amb la LOGSE? Per què hi ha tan poca resposta social a una situació que en absolut està d'acord amb el que el present i fins i tot el futur exigeix?

Fins i tot pensant per un moment que la intenció és bona, ben segur que les solucions no poden passar mai per alternatives antidemocràtiques que corresponen a altres èpoques, sobre tot perquè existeixen propostes noves, propostes basades en anàlisis positives que cerquen respostes universals.

Possiblement, quan deim no a la instauració d'itineraris diferenciats en l'ESO, a la selecció de l'alumnat segons les seves capacitats, les seves expectatives, a la classificació segons els seus resultats, molts podem pensar encara que no s'externitzi que no és quelcom negatiu, perquè els nostres fills són els millors, que mai no els tocarà anar al grup dels dolents, a l'itinerari de la Formació Professional o fins i tot, de la Garantia Social. I possiblement molt pensem

que fins i tot és un bon sistema, sobretot per a l'alumnat que es considera el bo.

Se cerquen sistemes alternatius per afavorir el treball als centres: agrupaments flexibles, grups homogenis, suports individuals fora del grup classe. Tots aquests mitjans si es té ben clar l'objectiu de la integració, de la inclusió, de la compensació de desigualtats, poden servir per aconseguir la igualtat. Però moltes vegades no són més que un parany, un pretext per seleccionar amb el consentiment oficial. Díficilment se cerquen camins com ara el de l'aprenentatge comunitari, perquè normalment les administracions educatives el desconeixen o realment no els interessa respectar el dret a la igualtat de totes les persones perquè creuen que va en contra dels seus interessos.

Fins i tot, moltes vegades són les administracions educatives, que amb el pretext de respectar la diversitat de centres, de fomentar l'autonomia pedagògica, posen normes diferenciadores per als centres privats, accepten alternatives organitzatives clarament segregadores que perjudiquen seriosament el futur dels joves, dels nostres fills, ja que potencien la selecció i per tant la separació, la segregació i la formació de societats tancades.

La paradoxa està que ara que fins i tot la ciència descobreix la gran similitud entre les persones, fins i tot la inexistència de les races, ara que sembla quedar palesa la incidència del medi en la formació de la pròpia identitat com a únic element que provoca la formació de cultures i persones, es posin tant i tants d'esforços en segregar i classificar, i en negar els mateixos drets a la cultura i a l'educació per a tothom.

La pregunta va sorgir al Congrés, què és el que volem, Una educació per a tothom? O només volem l'educació per a uns quants?

La resposta és obvia. Segons quina sigui la fita, la ideologia política i social, la utopia que es tengui com objectiu educatiu, serà la política educativa de les administracions educatives. Si el que es vol és un món on tothom tengui el seu lloc, on el creixement vengui de la solidaritat i de la cooperació i no de la competència exclusiva, no es pot pensar en un model educatiu, en una permisivitat d'aplicació, que contempli l'agrupament de l'alumnat de manera homogènia per suposades capacitats, que permeti que s'emprin doblers públics per seleccionar i potenciar escoles on no tothom hi pot accedir.

Però no és tan fàcil. A vegades la problemàtica diària, la manca d'espais de reflexió, els interessos polítics, la manca d'objectius o els desvia-

ments provocats pels mateixos mitjans de comunicació, la competència, fa que governs de dretes i governs d'esquerres caiguin en la paradoxa de respondre de la mateixa manera davant situacions concretes.

Basta veure com en l'aplicació de la LOGSE s'anaren desviant pel camí o deixaren de regular-se aspecte importants, o s'arribà en ocasions a regulacions conservadores a fi de no crear molèsties a pares o professorat, avesat a pensar o actuar d'una manera determinada i així guanyar o no perdre vots.

O veure com col·lectius de professionals preocupats per l'aprenentatge dels seus alumnes en veure com de cada vegada més les famílies i la societat en general els responsabilitza de l'educació dels seus fills i filles, han adoptat mesures defensives que han creat barreres de comunicació importants entre ells i l'alumnat, i s'han refugiat en els reglaments d'ordre interns.

És realment trist veure com pares i mares, impotents davant les exigències dels seus fills que superen amb escreix les seves pròpies degut a les necessitats que ells mateixos han ajudat a crear, exigeixen de l'escola allò que els no poden fer, o perden de cada vegada més el contacte i la comunicació amb els seus fills creant una barrera d'incomprensió que genera angoixes i patiments.

Més trist és encara veure com l'esforç creatiu d'educadors a aconseguir la participació de l'alumnat, xoca amb la barrera de la incomprensió, amb la barrera de la inexistència de recursos suficients, o amb el desviament cap a les patronals dels recursos de les escoles privades, amb la barrera de centres educatius construïts sense cap coneixement del que són les necessitats educatives dels infants, sense espais suficients ni organitzacions que permetin créixer i compartir de manera natural.

Estam en una situació difícil. Potser és el moment de la reflexió, de les propostes positives front a la demagògia fàcil basada en avaluacions manipulades del nostre alumnat. Potser és el moment de posar colzes i de ser prou sincers i imaginatius a l'hora d'aportar objectius i procediments per aconseguir un futur immediat i a llarg termini en el qual ens hi poguem mirar satisfets i sense cap casta de vergonya. A sobre la taula hi tenc una d'aquestes coses que les empreses donen com a reclam per a les seves vendes, però el missatge és francament bo: "si creus que l'educació és cara, prova amb la ignorància".

MANIFEST

PER UN MÓN MÉS SOSTENIBLE, MÉS JUST, MÉS DEMOCRÀTIC CONTRA ELS EFECTES NEGATIUS DE LA GLOBALITZACIÓ ECONÒMICA

PLATAFORMA PER LA DEMOCRACIA I LA GLOBALITZACIÓ SOCIAL de les ILLES BALEARS: FEDERACIÓ D'AA.VV., STEI-i, CC.OO., CGT, USO, ESQUERRA UNIDA, PSM-ENTESA NACIONALISTA, ELS VERDS, VEÏNS SENSE FRONTERES, REVOLTA, ASS. D'AMICS POBLE SAHARAUI, PLATAFORMA ANTIMILITARISTA, ALTERNATIVA PER MALLORCA, ATTAC-MALLORCA, GOB.

Un dels fenòmens més característics d'aquest segle XXI que just acabam d'iniciar serà sens dubte el de la intensificació de la globalització econòmica a escala planetària. Podem definir aquesta globalització econòmica com el procés pel qual les economies locals, regionals i nacionals s'integren cada vegada més en els mercats internacionals dominats per les grans empreses transnacionals i institucions sense control democràtic com el Fons Monetari Internacional, el Banc Mundial o l'Organització Mundial de Comerç.

La primera víctima d'aquest fenomen aparentment inparable és la democràcia: un dels trets més característics d'aquest procés, el moviment

de capitals especulatiu arreu del planeta sense cap mecanisme de control democràtic, pot fer trontollar les polítiques econòmiques de països sencers. Les decisions que afecten les condicions de vida de milions de persones arreu del planeta depenen cada vegada més dels interessos privats de les grans empreses transnacionals, i el marge de maniobra en la definició del model econòmic de les institucions polítiques sotmeses a controls democràtics és cada vegada menor.

La segona víctima de la globalització és la intensificació de les desigualtats a escala mundial entre països rics i pobres, els quals veuen com s'intensifica en nom del lliure mercat la subordinació de les seves possibilitats de desenvolupa-

ment als interessos de les grans corporacions. La descomposició social que això provoca incrementa els fluxos migratoris cap als països rics, que es mostren cada vegada més incapaços d'aplicar mesures no basades en la repressió policial.

Aquest fenomen d'intensificació de les desigualtats també es produeix als països rics, entre les regions i els grups socials més privilegiats i més desfavorits. El neo-liberalisme econòmic implica una pèrdua del poder regulador dels estats que provoca la degradació dels sistemes públics de protecció social, condemnant a l'exclusió a amples sectors socials. Al mateix temps, la desregulació suposa un increment de les bosses d'atur de llarga duració i de la precarietat laboral amb la seva seqüela de sinistralitat.

Un exemple d'aquest increment de les desigualtats als països rics és la degradació econòmica i social de les zones rurals que perden cada vegada més pes en relació a les regions més dinàmiques, fruit d'una Política Agrària Comunitària (PAC) que ha fomentat la producció altament industrialitzada d'aliments. Les conseqüències han estat la marginació dels petits pagesos i les crisis de seguretat alimentària, amb manifestacions com la crisi de les vaques boges o la comercialització dels organismes modificats genèticament deixant de banda el principi de precaució.

Finalment, aquest procés de globalització està suposant una apropiació creixent de l'espai ambiental del planeta per part dels països rics. El nivell de consum material del 20% de la població del planeta impedeix que el Sud del planeta pugui fer front a les seves pròpies necessitats d'increment del benestar material. Fenòmens com el canvi climàtic mostren que els països rics han contret un deute ecològic amb els països pobres que no estan disposats a pagar. Al contrari, les receptes neo-liberals imposen una fugida cap endavant. Per exemple, el multimilionari programa d'infraestructures trans-europees pretén fer front a l'atur i a les necessitats de transport amb inversions públiques per a infraestructures de fort impacte ambiental, com la xarxa europea d'autopistes. Aquestes inversions intensificaran el deute ecològic envers els països pobres, i no són una solució eficaç i sostenible al problema de l'atur perquè són molt intensives en capital i tecnologia, però poc intensives en treball.

A Mallorca, malgrat la bonança que indiquen

els indicadors macro-econòmics, també patim aquest procés de globalització. La bonança econòmica no es correspon a la qualitat de vida ni al benestar social: la precarietat accentuada per l'estacionalitat està creant noves formes de pobresa i d'exclusió social. La limitació de recursos imposa mesures tecnològiques d'elevat cost que dóna lloc a una socialització de pèrdues creixent. El moviment especulatiu de capitals destrueix el nostre territori. El poder econòmic depèn més de decisions de les grans empreses turístiques o immobiliàries que no controlam que de les nostres institucions democràtiques. L'economia tradicional de les zones rurals ha estat liquidada...

Tot això ens ha dut, a un conjunt d'entitats socials i polítiques, a crear una Plataforma de debat i actuació social. Convençudes que encara podem recuperar la capacitat ciutadana per definir el nostre futur, volem contribuir des de Mallorca a aquest moviment de resistència global mundial de pagesos, defensors dels drets humans, indígenes, ecologistes, consumidors, sindicalistes, defensors dels animals, cooperants amb el Sud, feministes... Els eixos que impulsaran la nostra actuació seran:

- Reforçar el teixit social i el control democràtic de les decisions que afecten el nostre futur.
- Denunciar la creixent desigualtat entre països rics i pobres i fomentar l'acollida solidària de la immigració que aquesta desigualtat provoca.
- Lluitar contra l'atur de llarga duració, la precarietat i la sinistralitat laboral, així com per la recuperació dels sistemes públics de protecció social.
- Fomentar una política agrària en favor de la seguretat alimentària del consumidor i de la reactivació de les zones rurals.
- Promoure opcions transformadores per fer front al consum de recursos, reorientant les infraestructures en favor del medi ambient i les necessitats socials.

Recuperar el futur que les institucions econòmiques internacionals i les grans empreses transnacionals ens volen robar, assumint el compromís de treballar en favor de la democràcia, la justícia social i la sostenibilitat ambiental, és ara a les nostres mans: tu també tens la paraula!

MÈXIC S'ESCRIU AMB J / ÉS A CENTREAMÈRICA.

Marcos Roitman Rosenmann

Espanya és diferent. Amb aquest eslògan es caracteritzava l'Espanya franquista en els anys de la seva modernització econòmica. Amb això es pretenia identificar la dualitat entre ordre polític dictatorial i tradicionalista amb una certa permissibilitat en acceptar costums estrangers "liberals"

derivats de l'obertura turística.

Avui Espanya segueix sent diferent. Després de cinc-cents anys, torna als seus orígens. La llei d'estrangeria, aprovada pel Partit Popular amb suport de la minoria catalana de Convergència i Unió i el Partit Regionalista Canari permet expulsar els "indesitjables" moros, africans en general, llatinoamericans, asiàtics i estrangers de mala vida. Així com va succeir amb els Reis Catòlics, quan jueus, moros i heretges varen ser condemnats al desterrament, la foguera, la mort i l'emigració, avui es resol continuar el procés considerat inacabat.

Si per romandre en territori espanyol durant el regnat dels Reis Catòlics va ser necessari presentar, si ho sol·licitaven les autoritats, un certificat de cristià vell o de conversió, avui, per a tots aquells emigrants que no han pogut accedir als permisos de residència i que volen romandre a l'Estat, és obligatori presentar documents que acreditin cinc anys d'estança, estar empadronat, tenir compte bancari i una adreça estable, a més d'altres documents menors de lògica infernal. És el peix que es menja la coa. Si no teniu el document "a" no us tramitam el "b", però si no teniu el "c" tampoc no li feim l'"h" i , ben segur, per això heu d'obtenir el document "d", i si no teniu el "d" no podeu accedir a l'"a".

Si aquests són alguns dels tràmits a realitzar, la corrupció i el negoci és a l'ordre del dia. Advocats sense escrúpols, sens dubte espanyols i conversos, a més de policies corruptes i funcionaris que aprofiten el seu privilegi de treballar en el ministeri d'interior per guanyar alguns euros extra. A més, el discurs oficiós ressalta que l'emigració il·legal va

acompanyada de violència, robatori, prostitució, narcotràfic i màfies. Màfies xineses, sud-americanes, ruses, polaques, etcètera. El govern ha de trobar solucions. Ens hem de protegir, crear una cortina de ferro interna que divideixi perfectament els móns. El món legal al qual pertany el ciutadà espanyol, europeu comunitari i els immigrants amb papers, del món obscur i tenebrós de l'immigrant il·legal, on conviuen la delinqüència, els mals costums i els indesitjables. Aquí es produeix el punt d'inflexió des del qual s'argumenta la pertinença de l'actual llei d'estrangeria. No tots els estrangers són immigrants, ni tots els immigrants són com els altres. N'hi ha de primera, segona i tercera classe. Aquest argument és la culminació d'un procés de colonialisme, ara intern, on els immigrants il·legals, considerats escòria, se'ls pot explotar contractant-los per una misèria per realitzar feines amb un alt grau de perillositat laboral i en condicions infrahumanes.

Tot això es pot constatar en actituds quotidianes expressades pels ciutadans de primera i en els mitjans d'informació. Els titulars de premsa no són un delinqüent roba, mata o és detingut. L'adjectivació és clara: un colombià roba, un xilè assassina, un argelí pega a la seva dona, un xinès pega 50 punyalades al seu fill, etcètera. Un altre exemple el tenim en la discriminació a l'hora de pagar consumicions. A El Ejido, un poble d'Almeria, s'han "institucionalitzat" dos preus en alguns bars: cafè barat per als nacionals i cafè car per als immigrants i estrangers "viciosos". Seguim amb els exemples, un amic mexicà i llicenciat en una de les seves prestigioses universitats, va veure en principi dene-

gada la seva sol·licitud d'accés a un programa de doctorat a la meua universitat, Complutense, malgrat que existeix un conveni signat, perquè consideraren que la institució mexicana no reunia en els seus plans d'estudis els requisits mínims per convalidar estudis de llicenciatura. Gràcies a un recurs interposat i a algunes cridades es va poder solucionar aquest bullit. Sens dubte escriuen Mèxic amb J. Un altre exemple el constitueixen les peticions extralegals sol·licitades per llogar un apartament, encara que sigui realitzada per un immigrant amb papers. Un amic panameny es va veure obligat per una agència de lloguer a haver de presentar un paper de bona conducta per poder accedir a un habitatge. De la mateixa manera, vaig sofrir personalment aquesta xenofòbia. No fa molt vaig cridar l'atenció d'un policia municipal perquè deixava sense multar un cotxe que estava mal aparcad i que impedia la circulació. Em va sol·licitar el document d'identitat i, en veure que era d'origen xilè va començar amb insults. Em va retenir i va sol·licitar

informes, llavors va dir que era un estranger i me n'havia d'anar al meu país, que no hi tenia res a fer a Espanya. Si això ho fa amb un ciutadà espanyol, nascut fora del territori, pensau què farà amb els immigrants legals o il·legals amb qui sopegui. Però això no és tot. Acadèmics dedicats a ensenyar i Amèrica llatina rebutgen la seva realitat i aconsellen seguir cursos de post-grau a Estats Units. Amèrica llatina no té res a ensenyar ni a dir. Menys encara els seus intel·lectuals. A més, per a alguns d'ells Mèxic s'escriu amb J i està a Centreamèrica.

L'ambient social generat entre la població espanyola és clarament agressiu i violent cap a l'immigrant. La llei d'estrangeria aprovada el potencia i desenvolupa. Pot ser hagi de concloure afirmant una cosa difícil de justificar per a un Estat que es diu democràtic: a la seva societat no hi ha lloc per a la diferència.

FÒRUM SOCIAL MUNDIAL: MANIFEST DELS CERCLES DE CULTURA PAULO FREIRE

En el segle que ha acabat hi ha hagut dos projectes de societat que no han arribat a assolir l'objectiu civilitzador que tenien: un, perquè donà més importància al "jo" i eliminà el "nosaltres", l'altre, perquè privilegià el "nosaltres" descuidant el "jo".

En aquest nou segle es contraposen dos projectes de societat: un subordina l'aspecte social al món econòmic i a l'imperi del mercat, l'altre dóna prioritat a l'aspecte social. Es fa necessari, doncs, construir un projecte de societat on l'ésser humà, tot rescatant la plenitud del "jo" i del "nosaltres", afirmi l'aspecte social per damunt de l'econòmic. Perquè aquesta nova societat sigui possible cal que tota la humanitat entengui i accepti el fonament de l'educació transformadora, la qual té un principi clar: ningú, sol, no ensenya ningú; tots aprenem comunitàriament a partir de la lectura col·lecti-

va del món.

Es donen uns grans valors humans en l'actual procés de globalització mundial; el seu aprofitament depèn clarament d'una sòlida educació en coneixements, habilitats i aptituds per tornar a aprendre a convida. Cal donar un fort sentit social a tota la formació per tornar a aprendre a saber i a sentir, i, així, poder arribar a construir una intel·ligència col·lectiva del món. A més, el desenvolupament tecnològic actual exigeix una sòlida formació crítica per poder actuar dins l'actual societat. L'aprofitament dels recursos

que l'electrònica i la informàtica posen a disposició de les telecomunicacions depèn, sobretot, de la socialització d'aquests recursos, és a dir, de l'aprenentatge transformador de la capacitat de comunicar-se l'ésser humà. Quan tot tendeix a afirmar les identitats, es fa necessària una educació per tornar a aprendre el respecte a les subjectivitats, a les diferències i a les diversitats culturals dels éssers vius. Cada vegada més la societat exigeix articular la participació directa, la representació, les preses de decisions, la formulació i l'execució de polítiques participatives, i l'avaluació i el control externs de les accions governamentals. Construir una societat humana, justa, democràtica, solidària i ètica exigeix aprendre a participar.

Davant aquest context els participants en els Cercles de cultura Paulo Freire durant el Fòrum Social Mundial, reunits a Porto Alegre, del 25 al 30 de gener de 2001, assumeixen els següents compromisos:

1. Defensa de la causa dels oprimits, tot resistint a les polítiques que discriminen o sacrifiquen la promoció i la realització humanes de qualsevol persona de la Terra.
2. Prioritat de l'aspecte social sobre l'aspecte econòmic i distribució justa de la riquesa produïda. El fonament es troba en els drets humans i en la justícia social, que han de dirigir tot desenvolupament econòmic.
3. Control públic del mercat mitjançant polítiques econòmiques i financeres que eliminin l'especulació, el treball infantil i l'explotació d'homes i dones. Cal aturar la concentració de riqueses i reduir radicalment les distàncies socials i econòmiques actuals.
4. Lluita permanent per la mobilització i l'organització de la societat civil. En una perspectiva social ascendent cal garantir l'autonomia i l'efectiva intervenció dels moviments socials i populars en la formulació, la implantació i el control d'execució de les polítiques públiques.
5. Establiment de regles i criteris justos en el tractament del deute extern i de les relacions internacionals. Cal no sacrificar els processos de desenvolupament polític, econòmic, social i cultural dels països deutors.
6. Democratització, amb efectiu control

públic, dels recursos tecnològics i dels mitjans de comunicació. Així tots els éssers humans podran tenir accés a l'elaboració i a la distribució d'informacions i realitzacions científiques i culturals i seran afavorits per l'intercanvi d'informacions i experiències; també els agents socials de tots els països podran enfortir les seves accions i podran possibilitar la creació de noves formes de gestió pública.

7. Defensa i preservació del medi ambient, tant el natural com el construït per l'ésser humà. Cal recuperar la dimensió política i pedagògica de la qüestió ambiental.

8. Prioritat de l'educació en la formulació i en la realització de polítiques públiques. Cal universalitzar progressivament els diferents nivells d'ensenyament, tot integrant l'educació formal i la no formal; cal estimular la formació ciutadana, la creació cultural, la pedagogia ecològica i l'atenció adequada a persones joves i adultes.

9. Expansió del coneixement dels drets humans i exigència a les autoritats, de tot nivell de govern, perquè possibilitin els mitjans per a la seva aplicació.

10. Mobilització i organització de la joventut, tot creant canals efectius per a la seva participació en la formulació, realització i control de polítiques públiques.

Enfrontats a una globalització que exclou, convocam totes les persones participants al Fòrum Social Mundial a divulgar i a complir aquests compromisos. També sol·licitam la col·laboració de companys i companyes de la societat on vivim, perquè no es deixi el camí ja començat. Denunciem la globalització neoliberal i defensem el moviment mundial per la construcció d'una sola comunitat humana on la relació entre homes i dones sigui més justa. Que el nou món que neix tenguí aquesta característica: respecte de les diferències individuals i de la igualtat de tothom.

Porto Alegre, Brasil, 30 de gener de 2001

CRIDA DE PORTO ALEGRE PER A LES PROPERES MOBILITZACIONS

Forces socials procedents de tot el món, ens hem reunit aquí en el Fòrum Social Mundial de Porto Alegre. Sindicats i ONGs, moviments i organitzacions, intel·lectuals i artistes, construïm junts una gran aliança per crear una nova societat, diferent de l'actual que col·loca el mercat i els diners com l'única mesura de valor. Davos representa la concentració de la riquesa, la globalització de la pobresa i la destrucció del nostre planeta.

Porto Alegre representa la lluita i l'esperança d'un nou món possible, on l'ésser humà i la natura són el centre de les nostres preocupacions.

Formam part d'un moviment creixent a partir de Seattle. Desafiam les elits i els seus processos antidemocràtics, representats en el Fòrum Econòmic de Davos. Venim a compartir les nostres lluites, intercanviar experiències, enfortir la nostra solidaritat i manifestar el nostre rebuig absolut a les polítiques neoliberals de la present globalització.

Som dones i homes: pageses i pagesos, treballadores i treballadors, professionals, estudiants, aturades i aturats, pobles indígenes i negres, provinents del Sud i del Nord, compromesos a lluitar pels drets dels pobles, la llibertat, la seguretat, la feina i l'educació. Estam en contra de l'hegemonia del capital, la destrucció de les nostres cultures, la monopolització del coneixement i dels mitjans de comunicació de masses, la degradació de la natura i el deteriorament de la qualitat de vida per les corporacions multinacionals i les polítiques antidemocràtiques. L'experiència de la democràcia participativa, com a Porto Alegre, demostra que alternatives concretes són possibles. Reafirmam la supremacia dels drets humans, ecològics i socials sobre les exigències dels capitals i dels inversors.

Al mateix temps que enfortim el nostre moviment, resistim a l'elite global, amb el fi de millorar l'equitat, la justícia social, la democràcia i la seguretat per a tothom, sense distincions. Els nostres mètodes i alternatives constitueixen un fort contrast amb les polítiques destructives del neoliberalisme.

La globalització reforça un sistema sexista, exclouent i patriarcal. Incrementa la feminització de la pobresa i exacerba totes les formes de violència contra les dones. La igualtat entre homes i dones és una dimensió central de la nostra lluita. Sense aquesta igualtat,

un altre món no serà mai possible.

La globalització neoliberal genera racisme, seguint amb el genocidi de segles d'esclavitud i colonialisme, que varen destruir les bases de les civilitzacions de les poblacions negres de l'Àfrica. Cridam a tots els moviments a solidaritzar-se amb el poble africà a dins i a fora del continent, en defensa del seu dret a la terra, la ciutadania, la llibertat, la igualtat i la pau, mitjançant el rescat del deute històric i social. El tràfic d'esclaus i l'esclavitud són crims contra la humanitat.

Expressam especialment el nostre reconeixement i solidaritat amb els pobles indígenes en la seva històrica lluita contra el genocidi i l'etnocidi i en defensa dels seus drets, recursos naturals, cultura, autonomia, terra i territori.

La globalització neoliberal destrueix el medi ambient, la salut i les condicions de vida del poble. L'atmosfera, l'aigua, la terra i també els éssers humans són transformats en mercaderies. La vida i la salut han de ser reconegudes com a drets fonamentals i les decisions econòmiques s'hi han de sotmetre.

El deute extern dels països del Sud s'ha pagat un parell de vegades. Injust, il·legítim i fraudulent, funciona com a instrument de dominació, privant els pobles dels seus drets fonamentals amb l'únic fi d'augmentar la usura internacional. Exigim la seva anul·lació incondicional i la reparació dels deutes històrics, socials i ecològics, com a passes immediates cap a una solució definitiva de les crisis que el deute extern provoca.

Els mercats financers extreuen els recursos i les riqueses dels pobles i subjecten les economies nacionals als desigs dels especuladors. Reclamam que s'acabi amb els paradisos fiscals i la introducció d'imposts sobre transaccions financeres.

Les privatitzacions transfereixen els béns públics i els recursos cap a les multinacionals. Ens oposam a totes

les formes de privatització de recursos naturals i béns públics. Feim una crida a protegir-ne l'accés per proporcionar una vida digna a totes i tots.

Les companyies multinacionals organitzen la producció mundial amb una desocupació massiva, salaris baixos i treball no qualificat i es neguen a reconèixer els drets fonamentals dels treballadors, així com són definits per la OIT. Reclamam el reconeixement genuí dels drets dels sindicats per organitzar-se i negociar i per aconseguir nous drets per als i les treballadores. Mentre béns i capital poden creuar lliurement les fronteres, les restriccions sobre el moviment del poble exacerbem l'explotació i la repressió. Exigim la fi d'aquestes restriccions.

Demandam un sistema de comerç just que garanteixi feina com cal, sobirania alimentària, termes d'intercanvi equitatius i prosperitat local. El "lliure comerç" no és tan lliure. Les regles del comerç global provoquen l'acumulació accelerada de riquesa i poder a les corporacions transnacionals, al mateix temps que generen més marginalització i empobriment de pageses i pagesos, treballadores i treballadors i empreses locals. Reclamam als governs que respectin les seves obligacions segons els instruments internacionals sobre drets humans i els acords ambientals multilaterals. Convocam a donar suport a les mobilitzacions en contra de la creació de l'Àrea de Lliure Comerç de les Amèriques, una iniciativa que significa la recolonització de la regió i la destrucció dels drets humans fonamentals socials, econòmics, culturals i ambientals.

El FMI, el Banc Mundial i els bancs regionals, l'OMC, l'OTAN i altres aliances militars són alguns dels agents unilaterals de la globalització transnacional. Exigim el cessament de la seva interferència en les polítiques nacionals. Aquestes institucions no tenen legitimitat davant els ulls del poble i continuarem amb protestes en contra d'aquestes mesures.

La globalització neoliberal ha provocat la concentració de la terra i ha promogut una agricultura transnacionalitzada, destructiva en l'aspecte social i en l'ambiental. Es basa en producció per a l'exportació que necessita de grans plantacions i de construcció de terres cosa que duu aparellada l'expulsió de la gent de la seva terra i la destrucció dels seus mitjans de vida, que els han de ser restituïts. Demandam una Reforma Agrària democràtica amb usdefruit per part dels pagesos de la terra, de l'aigua i de les llavors. Promovem processos agrícoles sustentables. Les llavors i el material genètic són patrimoni de la humanitat. Exigim l'abolició de l'ús de transgènics i patents sobre la vida.

El militarisme i la globalització en mans de corporacions transnacionals es reforcen per socavar la democràcia i la pau. Ens negam totalment a acceptar la guerra com un camí per a resoldre els conflictes. Estam en contra de les armes i el seu comerç. Exigim

la fi de la repressió i de la criminalització de la protesta social. Condemnam la intervenció militar estrangera en els assumptes interns dels nostres països. Exigim l'aixecament dels embargaments i sancions que són utilitzats com instruments d'agressió i expressam la nostra solidaritat amb qui en sofreixen les conseqüències. Rebutjam la intervenció militar dels Estats Units a través del Pla Colòmbia a Amèrica Llatina.

Cridam a reforçar la nostra aliança front a aquests temes principals i implementar accions en comú. Anam a seguir mobilitzant-nos entorn d'elles fins el pròxim fòrum. Reconeixem que comptam ara amb una millor posició per emprendre una lluita en favor d'un món distint, sense misèria, fam, discriminació i violència; en favor d'una millor qualitat de vida, amb equitat, respecte i pau.

Ens comprometem a donar suport a totes les lluites de la nostra agenda col·lectiva que mobilitzi l'oposició al neoliberalisme. Entre les prioritats per als propers mesos, ens mobilitzarem globalment en contra de:

- *l'Asian Development Bank*, al maig a Honolulu.

- *la Cimera del G-8* a Gènova, Itàlia, del 15-22 de juliol.

- *el FMI i el Banc Mundial*, Assemblea anual a Washington DC, del 28 de setembre al 4 d'octubre OMC, del 5-9 de novembre (Qatar)

El 17 d'abril, ens unirem a la mobilització internacional en la lluita contra les importacions de productes agrícoles barats que generen "dumping" econòmic i social. També a la mobilització feminista a Gènova, contra la globalització. Donam suport a l'anomenat dia mundial d'acció contra el Deute Extern, que es farà enguany el 20 de juliol i a la mobilització per a la Conferència Mundial contra el Racisme, Discriminació, Xenofòbia i altres formes d'Intolerància (Durban, Àfrica del Sud del 31 d'agost al 7 de setembre del 2001).

Aquestes propostes formulades formen part de les alternatives elaborades pels moviments socials de tot el món. Es basen en el principi que els éssers humans i la vida no són mercaderies. També, en el compromís amb el benestar i els drets humans de totes i tots.

La nostra participació en el Fòrum Social Mundial ha enriquit la comprensió de cada una de les nostres lluites i n'hem sortit afavorits. Fem una crida a tots els pobles del món a unir-se en aquesta lluita per a construir un futur millor. El Fòrum Social Mundial de Porto Alegre és un camí cap a la sobirania dels pobles i un món just.

CONSTITUCIÓ DEL CONSELL ESCOLAR DE LES ILLES BALEARS

Dia 23 de març es constituí, amb la presència del president de la Comunitat Autònoma i del Conseller d'Educació i Cultura, el Consell Escolar de les Illes Balears. És, com diu la mateixa llei de creació, el màxim organisme consultiu en matèria d'ensenyament no universitari dins l'àmbit territorial de les Illes Balears i organisme superior de representació en aquesta matèria dels sectors afectats i, d'acord amb les funcions que li són atribuïdes, gaudeix del màxim nivell d'autonomia, en el marc de l'Administració de les Illes Balears per poder desenvolupar les seves actuacions amb la màxima independència.

Format per representants del professorat, de mares i pares i d'alumnat, dels sindicats i associacions empresarials, de les administracions autonòmiques, insulars i locals així com de diverses institucions i corporacions, el Consell Escolar és una passa important per fer efectiu el dret que la Constitució reconeix als sectors socials i culturals implicats en el procés educatiu a participar activament en la planificació i programació de l'educació dels futurs ciutadans i ciutadanes de les illes

Els representants de l'STEI-i al Consell Escolar Autonòmic: Onofre Martí, Biel Caldentey, Neus Santaner, Francesca Rigo, Joana Torres i Vicenç Garcia.

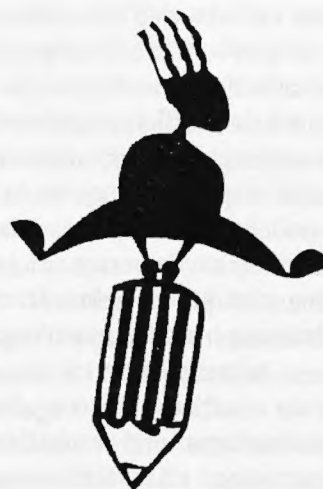
Balears: "La participació social que aquesta llei possibilita no representa únicament l'assumpció d'unes disposicions normatives, sinó que, per damunt de tot, suposa l'intent d'assegurar la configuració, a través precisament d'aquesta participació, d'un sistema educatiu concebut des de la realitat de les illes Balears i adaptat a les nostres característiques i necessitats específiques".

Com afirmava el **president del Consell Escolar de les Illes, Bernat Sureda** -catedràtic de teoria i història de l'educació de la UIB- al seu discurs de constitució: "L'educació és un dret fonamental que ha de possibilitar el ple desenvolupament de les capacitats humanes, la compensació de les desigualtats i l'acceptació dels valors democràtics i dels principis que permeten la nostra convivència. És a dir, d'aquells ideals de plenitud humana i de civisme que ja defensaren en aquestes terres homes com: Juan Benejam, Gabriel Alomar o Emili Darder.

Correspon als poders públics aportar els recursos necessaris per garantir aquesta formació però la definició dels grans objectius que han d'orientar el servei públic de l'educació correspon a tots i és una labor en la qual ens hem d'implicar els que participem més directament en la tasca educativa i també la societat en el seu conjunt".

La funció del Consell Escolar de les Illes Balears ha de ser la de donar la seva opinió pel que fa a les normes bàsiques d'ordenació del

nostre sistema educatiu, dels plans de renovació i innovació educativa així com de formació del professorat, de les disposicions dirigides a la millora de la qualitat de l'ensenyament i a l'assoliment dels objectius lingüístics definits per la legislació i en general de la política escolar especialment pel que fa a garantir els drets educatius de totes les ciutadanes i ciutadans de Mallorca, Menorca, Eivissa i Formentera.

VIURE LA DEMOCRÀCIA A L'ESCOLA

És la democràcia una paraula buida de significat? Pilar Tormo, professora, Dolor Galvañ, pedagoga, Àngels Martínez, professora, Coral Montaner, professora, el passats 23 i 24 de març ens dugueren a fer un recorregut de reflexió sobre quina és l'actuació de l'escola quant a les situacions de conflicte que s'hi produeixen, o simplement, en tot allò que és habitual en l'esdevenir educatiu dels centres, en el marc de les IV Jornades d'ensenyament secundari organitzades conjuntament per l'Escola d'Estiu de Mallorca i l'Escola de Mitjans Didàctics, amb la col·laboració de l'STEI-i.

Les jornades foren un bon exemple d'allò que es pot fer als centres educatius a fi que no hi hagi un divorci entre el concepte de democràcia, la teoria que de qualque manera s'ensenya a l'alumnat, i la pràctica als centres educatius a l'hora de resoldre, de comunicar-nos, d'actuar. És a dir, foren unes jornades de debat i reflexió i de respecte per les diferents postures i situacions de les persones que hi assistírem.

Les quatre persones que presentaren la seva experiència pertanyen al Moviment de Renovació Pedagògica del País Valencià, Gonzal Anaya i el treball que ens han presentat és fruit d'un parell d'anys d'investigació.

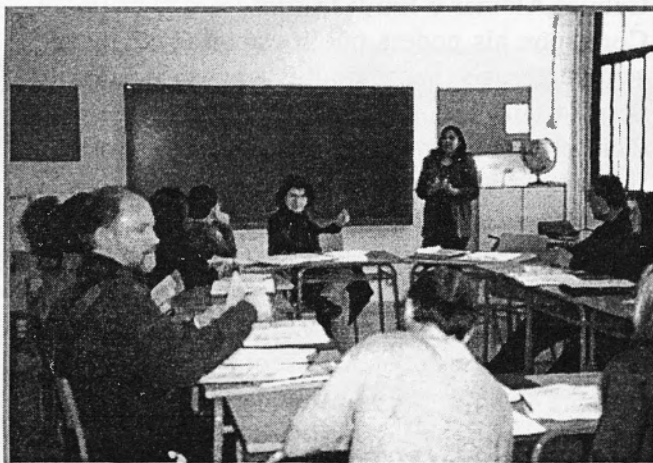
Se'ns ha presentat el conflicte com quelcom necessari per aprendre en la tasca d'educadors, no com a molèstia que cal eradicar, en contraposició a l'actual cultura de la uniformitat. Només es pot avançar en la solució dels conflictes a partir del plantejament de situacions diverses, diferents. És necessari avançar cap a la cultura de la divergència a fi de poder trobar respostes a la situació actual on la diversitat de persones i de situacions és una constant que va creixent.

Què s'ha fet als centres, s'ha adaptat l'organització a un augment de la diversitat i a un augment de situacions de conflicte? Tal vegada s'han incrementat les mesures uniformitzadores, les mesures de disciplina, s'han fet normes més restrictives, i tot això malgrat un discurs de participació democràtica: models d'assemblea on l'alumnat aprèn a demanar torn de paraula, on aprèn a elegir els seus representants, a discutir

i escoltar i a acceptar viure amb visions diferents dels seus companys. En canvi la resposta del centre quan es presenta el conflicte no té res d'això en compte. És una resposta restrictiva, al marge del discurs democràtic, una resposta irreflexiva.

El debat és imprescindible com a recurs per arribar a viure la democràcia diàriament i en totes les situacions als centres. És important prendre decisions basades en la reflexió, en el debat compartit pels equips educatius i per l'alumnat. No és encertada la resposta única davant situacions diverses.

Va ser un final de setmana compartit amb aquestes quatre professionals de l'educació que d'una manera àgil, engrescadora i fins i tot emotiva, ens feren participar de la seva experiència, de la seva reflexió i de les seves ganes d'aconseguir una escola de cada dia més motivadora, més participativa, més democràtica, on tots, alumnat i professorat compartim un aprenentatge diari.

L' STEI-i DAVANT DE LA NOVA REFORMA LABORAL

Un dels objectius fonamentals de la reforma laboral impulsada pel govern del PP a l'any 97, pactada i negociada per la CEOE i els sindicats UGT i CC.OO., era, presumptament, consolidar un mercat de treball més estable, a partir d'un augment significatiu dels contractes indefinits. Això ja va suposar, en el seu moment, un nou retall de drets laborals, sense aconseguir, tres anys després, aquest objectiu. Aquestes dinàmiques de negociació sense mobilització que ens imposen aquests sindicats, acosten el conjunt de la classe treballadora a un mercat laboral on la precarietat es manté i la varietat de les condicions de contractació, generen una major desprotecció.

La constatació d'aquest fracàs obligava els sindicats que signaren aquests acords laborals, a revisar tota la seva política de contractació, atès que les patronals en un cicle expansiu, han seguit utilitzant aclaparadorament els contractes temporals, una vegada finalitzat el període de vigència de l'acord. Les noves propostes sindicals pretenien afavorir la contractació indefinida per mitjà de la reducció de les cotitzacions, les indemnitzacions, la seva generalització i sancions davant del seu incompliment. En canvi, les organitzacions empresarials pretenien consolidar la indemnització per acomiadament a 33 dies (en compte dels 45 dies), generalitzant la seva aplicació a tots els nous contractes indefinits, una encara major flexibilització del mercat laboral i un major grau de control de les condicions de treball en la distribució i còmput de la jornada en els contractes a temps parcial.

En el seu lloc, després de no haver arribat a un acord per mor de posicions aparentment tan dispars, el govern, publicant per decret les noves modificacions de l'Estatut dels Treballadors, ha arreplegat substancialment els plantejaments dels empresaris, a pesar del discurs de l'equidistància, d'entre els quals cal destacar pel seu potencial calat antisocial: a) l'ampliació de la indemnització de 33 dies per any treballat a un nombre més gran de treballadors i treballadores, b) es podrà aplicar el contracte en pràctiques sense límit d'edat (actualment fixat entre els 16 i els 21 anys) entre altres, a totes les treballadores i treballadors estrangers, durant els dos primers anys de vigència del seu permís de treball, és a dir, explotar els més dèbils

aprofitant-se de la seva condició d'immigrant, c) s'elimina el límit màxim del 77% de jornada laboral en els contractes a temps parcial, d) es flexibilitza la distribució horària de la jornada i s'estableix el còmput de la mateixa sobre el total d'hores treballades, independentment de la seva distribució, en els contractes a temps parcial, amb la qual cosa es poden generar períodes d'intensiva explotació de la mà d'obra.

Menció a banda, té la nova mesura tendent a propiciar la maternitat, adopció i acolliment per mitjà de l'exempció al 100% de les cotitzacions a la SS dels contractes per interinitat que els empresaris utilitzen per a suplir aquests permisos. Una vegada més els beneficis són per als empresaris al socialitzar-se els costos, deixant d'ingressar les quotes de la SS

En conclusió, l'òptica neoliberal s'imposa, aquesta vegada sense la ratificació sindical, al legislar amb l'objectiu de reduir els costos de la mà d'obra amb la pretensió d'augmentar el nombre d'ocupats, però sempre amb retalls dels drets socials i econòmics de la classe treballadora. Els pròxims capítols aniran encaminats a pretendre desregular la negociació col·lectiva i a la privatització de l'actual sistema públic de pensions així com la disminució de les seves quanties...

Per tot això, és necessari que la mobilització de la classe treballadora sigui impulsada de forma unitària pel conjunt de totes les organitzacions sindicals.

LA NOVA REFORMA LABORAL

MODIFICACIONS CONTRACTUALS

* CONTRACTACIÓ INDEFINIDA

El contracte indefinit amb cost d'acomiadament de 33 dies per any treballat s'estén als següents col·lectius:

- Joves des de 16 a 30 anys (abans, de 18 a 30 anys)
- Dones desocupades, en professions amb menor índex d'ocupació femení
- Majors de 45 anys
- Aturats que duen més de sis mesos inscrits com a demandants d'ocupació (abans, només aturats de llarga duració)
- Minusvàlids

* CONTRACTACIÓ TEMPORAL

- Indemnització de vuit dies per any treballat a l'extinció del contracte laboral. (Fins al moment, no existia cap indemnització per a aquest tipus de contractes).
- La duració màxima d'aquest tipus de contractes passa dels tretze mesos i mig actuals, a dotze mesos.
- A la negociació col·lectiva, se li atorga més autonomia ampliant els seus límits d'actuació en la limitació de la contractació temporal.
- Equiparació els drets dels treballadors contractats temporalment amb els contractats de forma indefinida.
- L'empresari haurà d'informar de les vacants de contractes indefinits que es produeixen en la seva empresa.

* CONTRATACIÓ A TEMPS PARCIAL

- S'elimina el límit màxim del 77 per cent de la jornada laboral.

- Es flexibilitza la distribució horària de la jornada, establint-se el còmput de la mateixa sobre el total d'hores treballades, independentment de la seva distribució.
- En el contracte fix discontinu, es permet que la seva regulació quedi establerta per mitjà de convenis col·lectius.

* INTEGRACIÓ DE COL·LECTIUS AMB DIFICULTATS

El contracte de formació, s'amplia als següents col·lectius:

- Treballadors immigrants, durant els dos primers anys de permís de Treball.
- Aturats de llarga duració amb més de tres anys en situació de desocupació.
- Aturats en situació d'exclusió social.
- Treballadors d'Escola Taller, Cases d'Oficis i Tallers d'Ocupació.

Es regula un nou contracte d'inserció, finançat a càrrec de fons públics.

* REGULACIÓ DE LA SUBCONTRACTACIÓ

- Obligació per als empresaris d'informar als treballadors de les empreses subcontractades sobre l'empresa principal.
- El Comitè d'Empresa de l'empresa principal haurà de conèixer quins són els contractes i subcontractes efectuats, a fi de poder organitzar de la manera més efectiva la prevenció de Riscs Laborals.

PROGRAMA DE BONIFICACIONS

* DONES

· Bonificació en les quotes del cent per cent, durant un any, en la contractació de desocupades de llarga duració que es realitzi en els 24 mesos següents al naixement d'un infant.

· Per a les dones d'entre 16 i 45 anys, s'estableix una bonificació del 25 per cent en les quotes per contingències comunes a la Seguretat Social durant un període de 24 mesos.

· En aquelles ocupacions en què hi hagi un menor índex d'ocupació femení, es bonifica entre el 60 i el 70 per cent per a desocupades de llarga duració, mentre que per a les dones majors de 45 anys es bonifica del 55 al 60 per cent durant el primer any.

*ATURATS AMB MES DE SIS MESOS DE DES-OCUPACIÓ

· S'amplia durant altres dotze mesos el període de bonificació amb una reducció de les quotes del 20 per cent per als homes, i del 30 per cent per a les dones.

* MAJORS

· Per a la contractació de majors de 55 anys, s'estableixen bonificacions del 50 per cent, en el cas dels homes i del 60 per cent en el de les dones, durant els primers dotze mesos del contracte.

· Les bonificacions seran del 45 per cent i 55 per cent, respectivament, durant la resta de vigència del contracte.

· Es mantenen les bonificacions a la contractació de majors de 45 anys

* ALTRES COL·LECTIUS

· S'estableixen bonificacions d'entre el 45 i el 60 per cent per a la contractació indefinida d'aturats perceptors de prestacions als que els queda més d'un any de prestació o subsidi.

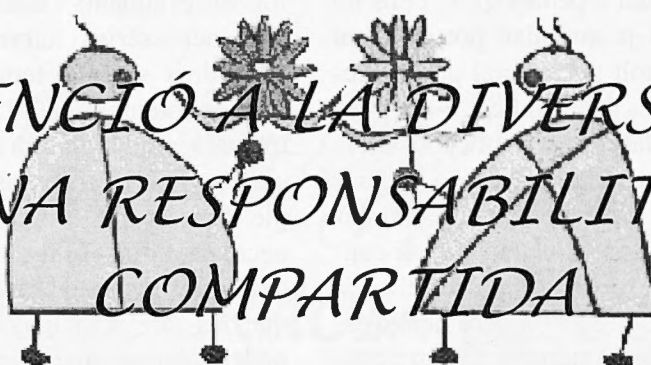
· Es mantenen les bonificacions als perceptors del subsidi d'eventuals agraris.

· S'incrementen en un 5 per cent les bonificacions per als primers empleats per part de treballadors autònoms, i un 10 per cent addicional en el cas que aquest primer empleat sigui una dona.

· Es mantenen les bonificacions d'entre el 70 i el 90 per cent en la contractació indefinida de discapacitats durant tot el període de vigència del contracte, a més d'una subvenció per import de 650.000 pessetes.

· S'amplia la bonificació en el cas de la transformació en indefinits de contractes formatius i de relleu a contractes indefinits, i a altres tipus de contracte temporal.

· Les bonificacions al contracte a temps parcial, que seran idèntiques a les del contracte a temps complet, excepte en el cas de l'increment de bonificacions per a dones.

L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT, UNA RESPONSABILITAT COMPARTIDA

Joana Caules Ameller
Orientadora

L'objectiu d'aquest article d'opinió és plantejar un aspecte que consider fonamental per abordar amb realisme la problemàtica actual de molts centres de Secundària. Un centre educatiu obert a la diversitat necessita actualment, i cada vegada més, la col·laboració de tots els estaments i agents educadors (família, serveis polítics, culturals, socials, mitjans de comunicació social,..) per poder desenvolupar la tasca educadora i formativa que li atorga actualment la societat.

Fent una mica d'història consider que s'ha avançat aquests darrers anys en mesures organitzatives, pedagògiques,.. d'atenció a la diversitat dels alumnes. Els Instituts han fet, en molts casos, un gran esforç d'adaptació a aquest nou context i a aquestes noves demandes; i molts professors i professores han intentat col·laborar en aquest procés i han fet un important esforç formatiu que ha permès millorar la qualitat de l'ensenyament en molts àmbits.

L'Administració educativa ha fet també un esforç per augmentar recursos i per regular i normativitzar estratègies i instruments que des de diferents Instituts s'havien posat en marxa de forma innovadora per donar resposta a demandes i necessitats detectades. Amb els PIES (Projectes d'Intervenció Educativa) s'ha millorat l'estructura i organització a molts centres de Secundària, s'ha pogut flexibilitzar el currículum per adaptar-lo més a alumnes amb necessitats determinades. Aquesta autonomia afavoreix l'experimentació i innovació als propis centres, els permet adequar més el funcionament al seu context particular.

A mesura que s'estava produint aquesta situació i

des del Instituts s'intentava donar respostes més acurades a alumnes que fracassaven dins el sistema, obrint vies d'atenció més individualitzada i personalitzada, afavorint la seva permanència i intentant combatre un absentisme crònic que fins a aquell moment s'havia produït en alguns casos; s'ha pogut constatar un fet que consider molt positiu: s'ha millorat l'atenció a molts alumnes, que abans quedaven exclosos del sistema, i que actualment es beneficien d'un ensenyament més adaptat a les seves característiques personals.

Hi ha, però, dos aspectes d'aquesta realitat actual que necessiten anàlisi i reflexió per part de tots els estaments implicats:

1.- En primer lloc, l'atenció a la diversitat dels alumnes ha d'extendre's a tot el professorat.

Actualment, a molts Instituts, està funcionant perquè hi ha un Equip Directiu que ho té com a prioritat, un Departament d'Orientació bastant estable i amb professionals implicats i un grup de professors d'altres Departaments que estan disposats a implicar-se fent un esforç constant per a millorar

la seva formació personal i pedagògica. Però no ens podem quedar aquí ja que això pot crear un cansament i desencís molt perjudicial per al sector de professionals que s'han implicat.

Ha d'augmentar any rera any la implicació de la majoria del professorat del centre, ha d'ésser objectiu prioritari per a tots l'atenció a la diversitat. Si no s'avança en aquesta línia acabarem consolidant una segregació dins el propi centre.

És un tema de debat i controvèrsia però hem d'ésser capaços d'abordar-lo si realment volem aconseguir una idònia integració de tots els alumnes als centres educatius.

Una integració de tots alumnes requereix una participació de tots els equips educatius, tots els professors, tots els Departaments Didàctics,...Ha d'haver-hi una coherència en les actuacions que només amb un treball d'equip es pot aconseguir.

Actualment encara hi ha un sector prou important de professorat que accepta l'atenció a la diversitat dins el seu centre però no l'assumeix personalment ja que creuen que han d'ésser professionals qualificats amb una formació específica i diferenciada els que han de portar-la a terme.

S'han de cercar mitjans i recursos per capacitar tots els professors de forma idònia perquè puguin assumir els reptes que actualment planteja l'educació. La diversitat actual dels alumnes és una realitat que hem d'assumir perquè hi serà sempre dins la societat actual, independentment de la llei educativa que tinguem, i el professorat ha d'estar qualificat per abordar-la, sigui amb un enfocament curricular o amb un altre.

2.- I, en segon lloc, hem d'acceptar que per molts recursos que tingui un Institut hi ha un sector d'al·lots i al·lotes que tenen una problemàtica personal i familiar tan forta que bloqueja i impedeix qualsevol millora dins l'àmbit educatiu.

El fracàs educatiu d'aquests al·lots i al·lotes és conseqüència de tot el que és la seva vida fora de l'Institut; i, si volem educar de forma integral aquests al·lots és necessari posar en marxa tots els agents educadors que la societat tingui al seu abast.

No pot recaure damunt el professorat tota la responsabilitat. L'Institut té una funció educadora però també la tenen la família, la ciutat, les institucions polítiques, els mitjans de comunicació,... Només amb una actuació coordinada per part de

tots els estaments i institucions es pot tenir èxit.

Són necessàries xarxes multidisciplinàries on educadors socials, terapeutes familiars i personals, assistents socials i els professionals dels centres educatius treballin amb itineraris globalitzats per prevenir i tractar casos de problemàtica múltiple. És cert que la figura d'un assistent social és necessària dins els Instituts i que els professionals del Departament d'Orientació tenen més funcions que les que actualment poden abordar però no podem pensar que només incrementant aquests recursos humans podrem abordar des de l'Institut aquest tipus de problemàtica. Serà necessari comptar amb recursos externs que treballin de forma conjunta amb el centre educatiu perquè aquests al·lots i al·lotes puguin disposar d'estratègies i alternatives personals dins el seu àmbit familiar, de temps d'oci,...i també dins l'àmbit educatiu i formatiu.

Des fa un temps comencen a haver-hi experiències pilot d'alguns centres educatius i la pròpia Conselleria d'Educació, que amb col·laboració dels Ajuntaments, altres Conselleries, Direcció General de Menors, i d'altres institucions públiques i privades,... han permès crear nous recursos com són, per exemple, les Aules Externes, el Programa de

Prevenió i Abordatge de situacions de conflicte,... L'experiència de la gent que hem tingut l'oportunitat de participar-hi és força positiva i consider que és la línia de treball que convé portar en un futur.

Les diferents institucions polítiques i els professionals que treballen en els diferents àmbits tenen davant seu un repte molt important ja que innovar, canviar formes d'actuació i crear estratègies noves és força complex però hem d'ésser tots conscients que estam en una societat que requereix aquest treball coordinat per part de tots.

Per tant, i a tall de conclusió del meu punt de vista, consider que el centre educatiu educa en els coneixements, habilitats i valors de la societat actual però, per aconseguir-ho de forma satisfactòria per a tots els alumnes, és necessari comptar amb tots els professionals que hi treballen i amb la participació efectiva i real de totes les altres entitats socials. Dos àmbits de treball complementaris que requereixen implicació real, voluntat de millora, debat constant i establiment de nous recursos per part de tots.

LA DIVERSITAT A L'AULA O LA DEMOCRÀCIA AL CENTRE

Dolo Molina Galvañ
Seminari Democràcia i Ensenyament
MRP Escola d'Estiu -Gonçal Anaya- del P.V.

1.- No hi ha una única manera de formular el problema

Quan ens posem a discutir sobre la diversitat ens n'adonem que hi ha diferents perspectives d'anàlisi, hi ha diferents concepcions en el que té a veure amb la diversitat, l'anàlisi dels conflictes, l'ordre, la participació, l'èxit o el fracàs, el respecte, la cultura de l'alumnat, les programacions de classe... I qualsevol model que utilitzem per a l'anàlisi, no és aliè a cap ideologia. No tenim opcions neutres.

Partint d'aquest reconeixement, la proposta que assenyalava el projecte *Viure la democràcia a l'escola (1)* s'orienta cap a una anàlisi en relació a la construcció de l'aula i el centre com un espai on experimentar el desenvolupament de la ciutadania. Un espai en el qual la relació de l'alumnat i el professorat amb el saber servisca per a explicar-se la vida i intervenir en la seva millora. Aleshores:

- Té el saber alguna cosa que veure amb la qualitat de vida i amb la perspectiva de futur d'una persona en la societat?
- En quina mesura l'organització institucional ens permet vivenciar les dificultats de les relacions igualitàries entre persones diverses?
- Com treballem i organitzem els coneixements seleccionats?
- Quina construcció d'aprenentatges afavorim en el nostre alumnat?

Nosaltres considerem que el Saber és una eina de desenvolupament personal i social, que obri un procés en el que la construcció de coneixements implica la reconstrucció del subjecte. Es a dir, el que aprenen a l'escola ha de servir de model per explicar-nos i comprendre el que passa i el que ens passa en la nostra vida. La qual cosa suposa que per a fer possible aquesta idea hem de tenir en compte que la construcció de coneixement implica:

- a) considerar la història de l'escolar en la selecció de coneixements, activitats i criteris d'avaluació;
- b) procurar que siga conscient del propi procés d'aprenentatge i fer-lo partícip de la presa de decisions;
- c) assumir que l'escola i la nostra aula són llocs on l'escolar pot experimentar el que podrien ser hàbits democràtics;
- d) afavorir l'aprenentatge que el coneixement es produeix col·lectivament de forma cooperativa, des de les realitats diverses i amb una intenció comprensiva d'explicar-nos el que ens passa per intervenir en la nostra realitat.

2.- Diferents itineraris des de la carpeta *Viure la democràcia a l'escola*

Com portem totes aquestes idees a les nostres aules?

El projecte que proposem convida a fer l'anàlisi i a interpretar les relacions socials que es donen

en les nostres aules i centres, i que promouen un tipus d'experiències i de coneixements en relació al saber, el poder, la ciutadania, la cooperació, la desigualtat, l'obediència, la diferència, les relacions entre persones, la presa de decisions, l'autoritat, la divergència d'interessos...

Les diverses activitats de la carpeta Viure la democràcia a l'Escola volen ajudar-nos a construir la geografia de les nostres possibilitats i de les nostres preocupacions, i desenvolupar l'exercici de la presa de decisions al nostre treball. Es tracta d'una estratègia de formació en la que partint de la nostra pràctica i la realitat de l'aula i el centre puguem aprendre i re-aprendre, inventar i desenvolupar la nostra professió amb autonomia

Comencem per explicitar o dissenyar possibles itineraris per a la formulació del problema de la diversitat i de les alternatives. Si la diversitat és un fet de partida, és també una realitat complexa i global que cal atendre des de diferents àmbits de la vida escolar que estan relacionats. Quin és el mapa conceptual que fem davant l'interès de fer una proposta d'atenció a la diversitat al nostre centre? Pot ser que els àmbits d'experiència en els que podem començar a intervenir en un centre siguin diferents en un altre. Caldrà que cada centre o cada equip definisca per on vol i pot començar a analitzar el problema i dissenyar accions. Podríem començar per :

- la selecció de continguts
- l'organització d'activitats a l'aula,
- el treball en equip i la cooperació,
- l'organització del centre,
- la negociació i el control de la classe,
- l'avaluació,
- la tutoria,
- la vida institucional al centre.

El primer exercici formatiu d'un equip que vol aprendre de la seva experiència per transformar-la serà elaborar aquest mapa conceptual per decidir el punt des del qual vol començar. Quin àmbit d'experiència ens resulta més rellevant en aquest moment per iniciar el procés? Quin és més significatiu ara mateix al centre?

3.- Un mètode de formació - acció

Una vegada decidit l'itinerari, hem de trobar un mètode de treball. El projecte treballa sota la hipòtesi que la renovació pedagògica a les nostres pràctiques i als nostres centres ha de ser pro-

ducte de la pròpia reflexió i la presa de decisions. Aquesta hipòtesi ens fa valorar el grup de debat com l'espai primari on generar estratègies d'acció. Sabem que és una pràctica habitual entre el professorat parlar i discutir, però hem d'aprofundir en aquesta pràctica per a:

- passar de la narració a l'anàlisi,
- buscar dinàmiques que impliquen a l'escola i el compromís de tots els participants,
- arribar a conclusions,
- generar acords assumits col·lectivament
- obrir processos d'assumpció col·lectiva de responsabilitats, d'autogestió i autoavaluació de la vida cooperativa en el centre i en les aules.

Però no podem fer-ho tot alhora, hem d'organitzar el procés de debat i cercar l'enllaç d'un pas a un altre. La carpeta Viure la democràcia a l'escola ens pot servir de guió; ens pot posar en relació la reflexió sobre les experiències comunes i els espais compartits amb l'àmbit de la decisió i l'acció conjunta. ¿Quina és l'estructura d'aquests materials?:

a) La reflexió sobre la pràctica: el que fem; que ens remet a la necessitat d'analitzar el què passa a la nostra pràctica quotidiana: a descriure, a detallar, a explicitar, a indagar més des d'una anàlisi d'investigació que des d'una anàlisi culpabilitzadora; més des d'una anàlisi col·lectiva que des d'una anàlisi individual; i més de d'una anàlisi amb profunditat que des d'una consideració d'anècdotes. La idea és reflectir allò que fem, conèixer la realitat de la qual partim; del que ens il·lusiona o ens preocupa, que ens satisfà o ens avorreix, d'allò del que estem segurs o del que tenim dubtes...

b) El contrast amb altres idees: el que pensem; el que fem a les nostres aules i a la vida del centre està sustentat en unes idees que guien les nostres pràctiques. Cal conèixer les creences que de forma conscient o inconscient conformen el nostre pensament pedagògic perquè aquestes racionalitats ens fan pensar d'una determinada manera: l'organització del treball, les hores de tutoria, la coordinació de professorat, l'organització del temps i l'espai, la selecció de continguts, l'avaluació, el treball en equip... Explicitem aquestes idees per contrastar les nostres teories amb les teories d'altres i per interrogar la nostra pràctica des d'altres plantejaments.

c) Dissenyem plans d'acció: agenda crítica; què es el que voldríem fer? Què podem canviar? Com seria millor fer-ho? Quines persones/equips van a participar? Què farà cadascú? Quins obstacles podem trobar? Quan podem començar? Com avaluem el pla d'acció i el seu desenvolupament?... Després de fer diagnòs de la realitat o de reflexió sobre les idees; cal aturar-se a pensar i a prendre decisions.

- Hem d'analitzar les resistències i possibles dificultats d'una experiència nova
- Hem de decidir segons les forces de cadascú.

altres ho porten a la pràctica. Els materials són un projecte, són un conjunt d'elements, d'instruments, de recursos que ens aporta pistes i ens pot ser útil per suggerir altra manera de treballar i viure l'escola. Són uns materials oberts i inacabats on cal incorporar també les vostres experiències, el vostres dubtes, les vostres habilitats... Podríem dir que són uns materials interactius, que necessiten de l'intercanvi, de la comunicació, de la col·laboració. El que ens agradaria és fer xarxa, obrir un moviment que siga referència col·lectiva per radicalitzar i revitalitzar la democràcia a les escoles.

4.- Fem xarxa

La carpeta de materials no és un conjunt d'experiències, la manifestació i el treball d'un equip d'experts que elaboren alternatives per a que

1.- AAVV (1999): *Viure la democràcia a l'escola. Eines per intervenir a l'aula i al centre.* Ed. Graó. Barcelona

OFICINES D'INFORMACIÓ I ESCOLARITZACIÓ

OFICINES DE PALMA

*** OFICINA D'ESCOLARITZACIÓ**

C/ Ruíz de Alda 4,
07011 Palma
Telf.: 732880
Fax: 732120

*** CONSELLERIA D'EDUCACIÓ I CULTURA
Punt d'informació.**

C/ del Capità Salom, 29-1r
07004 Palma
Telf.: 176500

OFICINA D'INCA

*** CENTRE DE PROFESSORS I RECURSOS**

C/ Mestre Antoni Torrandell, 59
07300 Inca
Telf.: 507265
Fax: 881052

OFICINA DE MANACOR

*** CENTRE DE PROFESSORS I RECURSOS**

C/ Camí de Bandris, s/n
07500 Manacor
Telf.: 555912
Fax: 843324

OFICINA D'EIVISSA

*** DELEGACIÓ TERRITORIAL D'EIVISSA-FORMENTERA**

C/ Avinguda d'Espanya, 15
07800 Eivissa
Telf.: 303350
Fax: 302769

OFICINA DE MENORCA

*** DELEGACIÓ TERRITORIAL DE MENORCA**

C/ Josep Mª Quadrado, 33
07703 Menorca
Telf.: 353176
Fax: 367058

GOVERN DE LES ILLES BALEARS

Conselleria d'Educació i Cultura

Quatre illes **un país** cap frontera

DESCONCERT LEGISLATIU SOBRE LA IDENTIFICACIÓ DE L'ALUMNAT AMB NECESSITATS EDUCATIVES ESPECIALS

Jaume Ordines i Llobera

La LOGSE reconeix que hi ha alumnes amb necessitats educatives especials, temporals o permanents, i estableix que la identificació i valoració d'aquestes necessitats educatives especials es realitzarà per equips integrats per professionals de diferents qualificacions.

La LOPEG de 20 de novembre, de la participació, l'avaluació i el govern dels centres docents, defineix l'alumnat amb necessitats educatives especials:

... s'entén per alumnes amb necessitats educatives especials aquells que requereixin, en un període de la seva escolarització o al llarg de tota ella, determinats suports i atencions educatives específiques per patir discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, per manifestar trastorns greus de conducta, o per estar en situacions socials o culturals desfavorides.

Només mig any abans havia sortit el RD 696/1995, de 28 d'abril, que regulava els aspectes relatius a l'ordenació, la planificació de recursos i l'organització de l'atenció educativa als alumnes amb necessitats educatives especials. Associava aquestes necessitats educatives especials temporals o permanents a uns termes específics: història educativa i escolar; sobredotació; discapacitat sensorial, motora o psíquica; i trastorns greus de conducta.

La definició de la LOPEG va deixar de costat el terme de la sobredotació i el de la història educativa i escolar. I en el RD 696 el terme trastorns greus de conducta desapareix precisament quan s'explica la finalitat del mateix RD:

El present RD regula els aspectes relatius a l'ordenació, la planificació de recursos i l'organització de l'atenció educativa als alumnes amb necessitats educatives especials temporals o permanents l'origen de les quals pugui atribuir-se, fonamentalment, a la història educativa i escolar dels alumnes, a condicions personals de sobredotació o a condicions igualment personals de discapacitat sensorial, motora o psíquica. (Vegeu BOE, núm. 131, 2-6-96, pàg. 16180).

Aquest terme, trastorns greus de conducta, apareix a la desena línia anterior a aquest fragment. Cada any el MEC recollia informació sobre l'alumnat amb necessitats educatives especials. En els fulls del MEC apareixien alumnes amb NEE associades a plurideficiències i a problemes emocionals greus. En canvi, deixaven de costat l'alumnat amb necessitats educatives especials

associades a història educativa i escolar, a trastorns greus de conducta i a situació sociocultural desfavorida. Les actuacions que va realitzar el MEC per desenvolupar el nou concepte d'alumnat amb NEE recollit a la LOGSE han estat molt desafortunades i han creat confusions entre els professionals de l'educació a l'hora d'atendre aquest alumnat amb unes condicions adequades.

Les actuacions que va realitzar el MEC per desenvolupar el nou concepte d'alumnat amb NEE recollit a la LOGSE han estat molt desafortunades i han creat confusions entre els professionals de l'educació a l'hora d'atendre aquest alumnat amb unes condicions adequades.

ple esmentaré alguns termes que identifiquen alumnes amb NEE, d'acord amb el concepte de la LOGSE: retard maduratiu; trastorn greu de llenguatge; retard greu de llenguatge; hiperactivitat amb dèficit d'atenció; dificultats d'aprenentatge; alumnat amb alguna discapacitat o trastorn no especificat per l'Administració Educativa (amb el

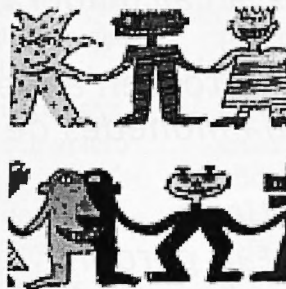
certificat de minusvàlid de l'IBAS).

Quines són les claus que explicarien la confusió actual sobre la identificació d'alumnat amb NEE?

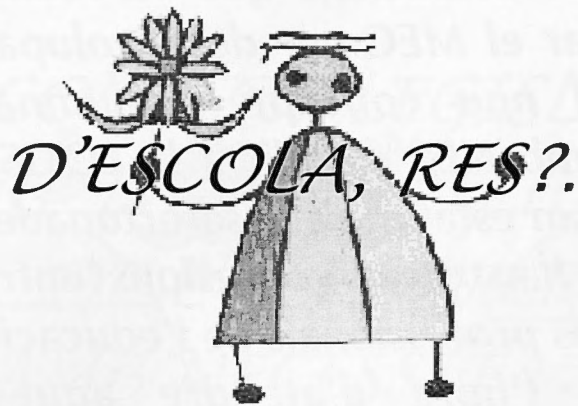
- Legislació trossejada i descoordinada sobre la identificació i l'actuació sobre l'alumnat amb NEE.
- La legislació que regula les actuacions que han de realitzar els professionals d'orientació educativa i psicopedagògica per a la identificació i valoració de les necessitats educatives especials es refereix només a una part de l'alumnat amb NEE: el del RD 696.
- El terme història educativa i escolar i el de trastorns greus de conducta no apareixen a l'Ordre de 26 de març (BOE, núm. 78, 1-4-97, pàg. 10423) quan s'especifica que es reservaran dues places per a l'alumnat amb NEE.
- Ni els EOEP ni els Departaments d'Orientació no han rebut mai instruccions sobre l'alumnat amb NEE associades a història educativa i escolar.
- No existeix cap Ordre que reguli quines actuacions han de realitzar els EOEP i els Departaments d'Orientació amb l'alumnat amb NEE associades a situació sociocultural desfavorida.
- La legislació actual no abraça la totalitat de l'alumnat amb NEE que avui en dia tenim en el sistema educatiu. Com exem-

plimentaria hauria de realitzar el Govern de les Illes Balears per tal d'atendre l'alumnat amb NEE?

- Descentralitzar els serveis de l'IBAS per a la valoració de les persones amb minusvàlues.
- Coordinar aquests serveis de l'IBAS amb els actuals serveis de la Conselleria d'Educació i Cultura, encarregats de la valoració de les necessitats educatives especials. O reorganitzar tots dos serveis.
- Decret que reguli els aspectes relatius a l'ordenació, la planificació de recursos i l'organització de l'atenció educativa de tot l'alumnat amb NEE.
- Dotació de serveis i recursos adequats (transport, menjador, assistència sanitària, etc.) per tal de fer efectiva la integració de l'alumnat amb NEE associades a discapacitats.
- Ampliació d'ofertes específiques de treball per a les persones amb discapacitat.

La implicació de tot el Govern és necessària davant aquest tema ja que, a més de la Conselleria d'Educació i Cultura, la de Sanitat, la de Benestar Social i la de Treball poden ajudar molt per a millorar la resposta de l'Administració a les necessitats de les ciutadanes i dels ciutadans de les Illes.

Ana Betelu, Xesca Cabot, Vicky Jiménez, Vicenç Rul.lan i Javier Sevilla
Professors del'I.E.S. de Calvià
Correu electrònic: vicens.r@correo.cop.es

"- Avui parlarem d'Euros -diu la professora del taller de matemàtiques- perquè d'aquí a uns mesos haurem d'utilitzar aquesta moneda.
- Jo no ho vull fer, en haver de pagar en euros no hi haurà problema: Em diuen el preu en euros, pag en euros i ja està.
- Sí, però no saps el que pagues.
- Quina "xorrada"!
- Això és una merda! (la frase més sentida amb diferència)
- Mirau la pissarra, si compr 6 refrescs a 0'25 euros i pag amb un bitllet de 10 euros. ¿Què em tornaran?
- Com no duguis la calculadora, tia,...
- $0'25 \times 6 = 1'5$
- $10 - 1'5 = 8'5$. Em tornen 8'5 euros.
- Sí, però no hi ha monedes de 8'5 euros. Digau-me que us tornen.
- 8 euros i 5 cèntims!
- Segons això estau perdent aproximadament 75 pts per una compra que només en valia 250.¿Per què?
Surt 8'5.
- Això és una merda, jo pas.
- ... (Imaginau la resta.)"

No volen saber res de pissarres, de llibres ni de mestres. Res relacionat amb els estudis els atreu. El sistema educatiu no els dóna resposta. Tenen catorze o quinze anys i esperen amb ànsia complir els setze per deixar endarrere tot això, que esdevé per a ells : Un fàstic! Per a ells sols?

No, aquesta situació també resulta insostenible per als professors, pares, companys, etc...; perquè tot i que tots pensem que això no duu enlloc, aquest tipus d'alumnat continua obligat a estar dins una aula, assegut(?) en un pupitre i davant una pissarra.

Què feim amb aquests al·lots i al·lotes que no fan feina ni en deixen fer?

Expulsar-los, potser? Les expulsions temporals (no oblidem que han d'estar escolaritzats) en el fons són com la crema que alleugereix la cremada, són superficials, són necessàries però no definitives. No solen solucionar el problema.

Nosaltres il·lusos i/o il·lusionats, intentarem cercar una resposta alternativa a la que ens oferia el sistema.

La idea va ser formar un grup, TERCER TALLER, amb matèries diferents: *Esport, Taller de Matemàtiques, Taller de Tècniques de Comunicació, Tecnologia, Pensar i Decidir*. Volíem crear un grup amb un currículum alternatiu al que s'ofereix amb caràcter general dins la secundària obligatòria, adreçat a alumnes que no comptem amb treure el títol de secundària degut a la seva manca de motivació. L'objectiu del grup era tractar de motivar aquests alumnes de cara que es reenganxessin dins la secundària obligatòria o, en cas que no volguessin seguir en tenir 16 anys, poguessin passar a un curs d'Iniciació Professional o cap al món laboral.

Per tal de formar el grup ens reunírem, de manera voluntària, cinc professors amb molts d'anys d'experiència a l'Institut i amb ganes de posar en marxa un projecte diferent. Parlàrem amb els alumnes candidats i amb els seus pares, que signaren un document d'acceptació en què s'explicaven els objectius i el funcionament del grup.

Acordàrem una reunió setmanal entre els professors, que hem mantingut religiosament i que ens ha servit per a posar en comú el que anàvem fent, comentar el funcionament de les classes i de cada alumne, proposar mesures conjuntes i, sobretot, per a donar-nos suport mutu. Aquesta reunió setmanal es veu complementada en trobades diàries pels passadissos, explicant-nos com ens va.

Un dels temes recurrents a les reunions setmanals

La qüestió és que ja fa cinc mesos que anam fent, que ells s'identifiquen dins un grup, que la marxa dels altres tercers és millor que el curs anterior i que han tengut accés a una formació i informació que, pensam, s'adapta més a les seves necessitats.

és què farem el curs que ve. Sembla que estam d'acord que:

- Hi ha alumnes, no sempre conflictius, que duen anys perduts dins el sistema actual i que podrien estar millor atesos en un grup per a ells, ja que ara per ara no fan res dins les classes.

- El currículum que hem plantejat aquest curs era massa acadèmic: pel tipus d'alumnat que hem atès, calen més tallers amb components manipulatiu.

Des del començament a ara la programació ha variat molt, moltíssim.

Hem tingut, si més no, la possibilitat de provar, desistir, tornar a intentar, rectificar, provar de bell nou, posar en comú experiències fins arribar a petits ÈXITS (taller de restauració, activitats d'informàtica, resolució de problemes de forma manipulativa, concurs Saber i menjar, etc.) i a FRACASSOS no tan petits, però que ens han servit per a entendre situacions que, de bon principi ni ens havíem plantejat:

a)El "Jo pas" significa moltes voltes "no sé fer les coses més bàsiques com llegir escriure o restar."

b) Una xocolatina, un refresc o una berenada poden ser "qualificacions alternatives " quan les estàndard han deixat de tenir sentit.

c)Temes com l'anorèxia o la bulíma, les relacions amb els pares, les relacions de parella afloren de manera natural i es poden tractar obertament.

d)Ja no existeixen aquí "els últims de la classe"

e)Se'ls ha facilitat (si l'edat ho permetia) el pas a cursos d'Iniciació Professional, etc.

La qüestió és que ja fa cinc mesos que anam fent, que ells s'identifiquen dins un grup, que la marxa dels altres tercers és millor que el curs anterior i que han tengut accés a una formació i informació que, pensam, s'adapta més a les seves necessitats. La qüestió és -com diu la tutora- que surten de classe amb un somriure. I això val molt, molt, molt...

ELS PROGRAMES ESPECÍFICS D'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT. REFLEXIONS DES DE L'EXPERIÈNCIA.

Victòria Picó i Aguiló
Orientadora de l'IES de Santa Margalida.

Tal i com estan les coses actualment sobretot als centres de secundària, parlar un cop més d'Atenció a la Diversitat provoca en molts de professionals de l'ensenyament sentiments fortament contraposats, però alhora íntimament barrejats.

Per una part, es percep un cert rebuig pel fet d'afrontar una de les qüestions a la qual molts atribueixen la principal causa dels seus mals: atendre avui, en un context d'ensenyament obligatori i comprensiu, tanta diversitat d'interessos, expectatives, preferències i estils d'aprenentatge; és viscut com una empresa que no arribarem mai a acabar de materialitzar i que ens exigeix una quantitat d'energia excessiva per aconseguir uns resultats minsos i relatius que, pel que sembla, no arriben a satisfer plenament ningú. El professorat se sent poc competent i sobrepassat per les dificultats amb què es topa cada dia i l'alumnat es desmotiva cada cop més davant una proposta educativa que sent poc adaptada a les pròpies necessitats i interessos. Per altra, el tema no deixa de ser viscut com un dels reptes més urgents i interessants de l'actual panorama educatiu, donades les importants necessitats de resposta eficaç que avui genera aquesta qüestió entre els professionals de l'ensenyament. Al cap i a la fi, la diversitat d'alumnat és el que domina i caracteritza la nostra tasca diària i això és quelcom al que cal donar una resposta que, primer de tot, satisfaci els propis docents, tant a nivell professional com personal. Un plantejament com aquest, centrat en l'actitud amb la qual ens dispolem a atendre eficaçment aquesta realitat i no en la inutilitat de somniar contextos educatius més simples i artificials, és el repte que a molts ens mou en la direcció de continuar experimentant noves fórmules i propostes que facin viable l'atenció a la

diversitat en el marc de l'ensenyament comprensiu.

El context legislatiu actual permet l'adopció de fórmules variades per atendre la diversitat a l'escola, des de les més ordinàries (flexibilització del currículum bàsic a partir d'ajustaments metodològics i didàctics a l'aula), fins arribar a d'altres més específiques com són els grups de diversificació curricular, implantats actualment en la majoria del centres educatius de secundària. Enmig hi caben altres tipus de mesures com són els agrupaments flexibles, les adaptacions curriculars individualitzades i l'opcionalitat quant a itineraris acadèmics present sobretot al segon cicle de l'ESO. En aquests moments però, sembla que el debat se centra de ple en l'ètica i en l'eficàcia de l'adopció d'un altre tipus de respostes: són les mesures específiques que intenten atendre la particularitat de determinats grups d'alumnes a partir d'una proposta educativa més globalitzadora quant a coneixements i més sensible al desenvolupament d'un tipus de capacitats (instrumentals, tècniques, manuals...) fins ara poc valorades per un sistema educatiu que es caracteritza per sobredimensionar sobretot les matèries de contingut més teòric i acadèmic.

En recents espais de debat i anàlisi sobre aquests temes en particular (I Jornades de l'ESO, Jornades d'Orientació Educativa i Psicopedagògica, per anomenar els més significatius), hem pogut assistir a acalorades discussions i confrontacions entre

defensors i detractors d'aquest tipus de mesures que, de manera específica, disposen ja d'un marc legislatiu a la recent Ordre de dia 10 de juliol del 2001, de regulació i funcionament dels **Projectes d'Intervenció Educativa** (ara ja populars, sota les sigles PIE). El nou context legislatiu ha provocat que, el que havia començat a experimentar-se silenciosament i minoritària dins el context de l'Educació Compensatòria com a experiències pilot d'innovació educativa, comencin a dominar els Projectes Curriculars d'una bona part dels centres de secundària de les Illes. Des del meu punt de vista, aquest nou plantejament pot resultar altament beneficiós per a la millora dels processos d'ensenyament i aprenentatge de l'educació secundària pel fet de possibilitar el desenvolupament de mesures educatives contextualitzades a la realitat de cada centre. No obstant, també he de dir ben clar que el que ja no veig amb tant d'optimisme és el fet que aquesta progressiva autonomia dels centres permeti l'adopció de mesures segregatives i de dubtosa eficàcia pedagògica a partir de lectures errònies del tan malmenat concepte d'Atenció a la Diversitat. Sota aquesta altra concepció trobaríem totes aquelles estratègies tendents a igualar i a aproximar nivells i situacions de partida desiguals que, a la pràctica educativa, prenen forma dels anomenats "grups de via lenta", agrupaments homogenis o itineraris diferenciats segons la capacitat dels alumnes que donen pas a unes opcions laborals i en restringeixen d'altres.

Al meu entendre, els que miram amb bons ulls l'aplicació de programes específics d'Atenció a la Diversitat a l'ESO (programes que comencen a ser coneguts pel nom de "programes d'accés al currículum" o també "aules-taller"), defensam un tipus d'estratègia molt concreta que es comença a demostrar eficaç per a una determinada tipologia d'alumnat, però que no pretén substituir-ne d'altres igualment valuoses com són la Diversificació Curricular, les adaptacions curriculars o l'organització de grups flexibles. És el cas dels programes

...no veig amb tant d'optimisme el fet que l'autonomia dels centres permeti l'adopció de mesures segregatives i estratègies tendents a igualar i a aproximar nivells i situacions de partida desiguals que prenen forma en els anomenats "grups de via lenta", agrupaments homogenis o itineraris diferenciats segons la capacitat dels alumnes...

que es desenvolupen en aquests moments a centres com el de Santa Margalida i que actualment alguns docents experimentam de forma compromesa de cara a aconseguir consolidar un tipus de mesura específica amb un disseny particular que, en poques paraules, podríem concretar amb el què segueix:

- Constitueixen una mesura extraordinària d'Atenció a la

Diversitat, que es basa en una adaptació global del currículum establert.

- L'eix globalitzador que dóna sentit a la resta d'àrees és un bloc de continguts teòrico-pràctics que es desenvolupa normalment en una aula-taller i que permet donar més rellevància a les capacitats més instrumentals, manuals i tècniques. El referent bàsic d'aquests programes són els objectius generals d'etapa que es desenvolupen a través d'una proposta globalitzadora que s'articula en torn de blocs de continguts o àmbits de coneixement. D'aquests, els procedimentals i els actitudinals reben un tractament especialment acurat per tal de compensar les freqüents mancances que en aquests aspectes experimenta gran part de l'alumnat que cursa aquest tipus de programes.

- El perfil dels alumnes al qual es destina aquesta mesura extraordinària es relaciona amb una tipologia d'alumnat que ha acumulat tal quantitat d'experiències de fracàs i de dificultats d'aprenentatge que sent una forta desmotivació i desinterès cap a la seva escolaritat; per això pot trobar-se en risc d'abandonar l'ESO sense aconseguir el Graduat en Educació Secundària. (En el nostre cas, ofertam aquesta mesura al primer cicle per aconseguir recuperar aquests alumnes a temps, abans que la forta demanda laboral de la zona els absorbeixi sense que hagin completat la seva formació bàsica i obligatòria).

- Els alumnes que s'incorporen a aquest tipus de programes reben una atenció molt personalitzada i adaptada a les pròpies característiques individuals. Els grups són reduïts: el nombre màxim és de 15. En aquest context, s'intenta aconseguir

una relació molt estreta entre els professors i els alumnes, com a ingredient bàsic d'un procés d'ensenyament i aprenentatge que vol promoure una educació especialment humanitzada i integral. Per a l'èxit del programa, aquest enteniment ens sembla especialment important pel que fa a l'acurat desenvolupament de l'acció tutorial. El disseny del nostre programa preveu que sigui el professor responsable de l'aula-taller qui desenvolupi aquesta tasca fonamental de seguiment individual i grupal dels alumnes destinataris de l'acció educativa.

- Tal i com ocorre amb els Programes de Diversificació Curricular, els alumnes d'aquests programes pertanyen a dos grups alhora: el grup específic, en el qual es cursa el currículum adaptat, i l'ordinari -un grup de 2n d'ESO- en què es cursen àrees comunes com són l'Educació Física o la Música entre d'altres possibles. La relació del grup específic amb la resta de grups ordinaris queda així assegurada i s'exclou qualsevol situació tendent a la "guettització" del centre.

- El professorat que imparteix docència en aquests grups es mostra especialment sensible i motivat a treballar en contextos educatius particulars i complexos com el descrit. Sabem que aquest aspecte pot dificultar la implantació d'aquests tipus de programes i provocar nombroses objeccions entre el col·lectiu docent, però l'experiència ens diu que aquest factor és clau a l'hora de pronosticar amb garanties l'èxit del desenvolupament de programes específics com ara l'analitzat.

Les persones que treballam des del convenciment que la transformació de l'escola ha de partir des de nosaltres mateixos, des de la nostra iniciativa i des del nostre compromís en la millora de la intervenció educativa sabem que el repte no acaba aquí: intuïm un camí llarg i difícil davant nosaltres i sabem que caldrà avançar molt encara abans de poder oferir uns resultats plenament satisfactoris i conclouents.

Els fronts que encara resten oberts són molts i complexos i per tal de trobar les respostes més adients en cada cas caldrà comptar amb la implicació de tot el personal docent, però també, i de manera molt especial, amb el suport incondicional de l'administració educativa. Així doncs, entenc que, en un futur immediat, caldrà ocupar-se amb responsabilitat i coherència de les següents qüestions:

-Determinar i clarificar de la forma més precisa

possible el perfil dels professors que puguin desenvolupar amb la màxima eficàcia aquests programes. Aquesta anàlisi haurà de venir acompanyada de propostes i de possibilitats de formació permanent que facilitin que qualsevol professor pugui esdevenir un autèntic educador i no desenvolupi la seva tasca docent només com a especialista reconegut en una matèria concreta.

- Aconseguir que aquest tipus de programes arribin a ser viscuts com a patrimoni de tot el centre i, per tant, responsabilitat de tot l'equip docent. Al meu entendre resulta poc encertat assignar la docència d'aquests grups a determinats "professors especials" o entendre que l'atenció a la diversitat és fonamentalment cosa del Departament d'Orientació.

- Pel seu particular disseny, els programes específics d'Atenció a la Diversitat precisen una dotació de recursos també específics per poder ser desenvolupats correctament. Cal que l'Administració sigui sensible a aquestes necessitats i que proporcioni als centres els professionals i els recursos materials bàsics per assegurar la seva eficaç implantació. Indubtablement, un marc legislatiu que empari el desenvolupament d'aquests programes esdevé inútil si no preveu també la dotació dels recursos necessaris que permetin la materialització d'aquestes iniciatives.

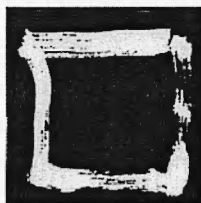
- Caldrà seguir experimentant i millorant noves fórmules per atendre la diversitat que satisfacin les actuals necessitats de professors i alumnes segons les particulars característiques de cada centre, però que sobretot assegurin la igualtat d'oportunitats entre tots els alumnes i evitin la implantació de pràctiques segregacionistes i excloents.

La que acabau de llegir és simplement una aportació més al ja de per si intens debat que genera entre els professionals de l'ensenyament el tema de l'Atenció a la Diversitat. La pretensió només era una: plantejar el tema des del costat d'aquells que l'afronten com un repte, no com un problema que només genera malestar i frustració. Sens dubte, cada dia augmenta el nombre de docents que es disposen a atendre aquesta realitat amb una actitud més creativa i compromesa. El tipus d'iniciatives analitzades se'ns planteja com a significatiu indicatiu que alguna cosa es comença a moure per aconseguir l'escola que tots volem.

Selva. Març de 2001

Bibliografia

- AA.VV. (1993). "Educar en la diversitat. Un projecte social i cultural". ICE-UAB, Barcelona.
- AA.VV. (1986). "25 años de Psicología Humanista". Revista de Psiquiatría y Psicología Humanista. nº 14/15, p. 5-18.
- ALSINET, J., MUÑOZ, E. (1988). "Currículum flexible y diversidad de alumnos". Revista Cuadernos de Pedagogía", nº 157, pp 68-71.
- BARCELÓ, B. (2000). *Centrar-se en les persones. Un model transformador d'intervenció socioeducativa*. Ed. Pleniluni. Barcelona.
- BARCELÓ, B. i PICÓ, V. (1999). *Educación formal y no formal y Enfoque Centrado en la Persona*. Ponència presentada al "IX Encuentro Latinoamericano del Enfoque Centrado en la Persona", celebrat a San José de Costa Rica, el mes de febrer de 1999.
- BARCELÓ, B. i PICÓ, V.(2000). *Educación centrada en la persona. El paradigma emergente*. Ponència presentada al "X Encuentro Latinoamericano del Enfoque Centrado en la Persona", celebrat a Córdoba, Argentina, el mes d'octubre de 2000.
- CAMINO, J.L. (1985). "El Pensamiento humanista en la educación". Revista de Psiquiatría y Psicología Humanista. nº13, p. 3-14.
- MUÑOZ, E., ALSINET, J. (1990). "Comprensividad y diversidad". Revista Cuadernos de pedagogía, nº 183, pp 54-57.
- PICÓ, V. (2000). "Educatió Compensatòria Centrada en la Persona: una experiència possible d'atenció a la diversitat" (Ponència presentada en las "I Jornades d'Educatió Secundària Obligatoria- maig, 2000). Revista CANTABOU, nº 4, pp.6-11.
- PICÓ, V. (2000). " L'art de ser tutor comença per centrar-se més en les persones" Revista PISSARRA, nº 101, pp. 51-54.
- ROGERS, C. (1975). *Libertad y creatividad en la educación*. Ed. Paidós. Barcelona.
- TEIXIDOR, M., RUE, J. (1992). "Diversitat i agrupament d'alumnes" ICE-UAB, Barcelona.

CENTRE CULTURAL GUILLEM CIFRE DE COLONYA

FESTA DEL LLIBRE I VII ANIVERSARI DEL CENTRE CULTURAL

Dia 23 d'abril, dilluns:

DIA DEL LLIBRE

MERCAT DE LLIBRES. En el CentreCultural. Fins dia 28.

Lliurament dels premis del **CONCURS DE PUNTS DE LLIBRES.**

A la Biblioteca de Pollença. A les 19h.30'.

Comencen les **ACTIVITATS ESCOLARS** següents:

CONTES DE FADES - Maleta Pedagògica - ELS CÒMICS - Xerrada literària - TERESETES I RONDALLES - L'AMOR DE LES TRES TARONGES - Rondalla interactiva - HENSEL I GRETEL - Teatre - PUNTS DE LLIBRE - Concurs - TALLER DE POESIA - INTERCANVI MULTICULTURAL

(Els professors podran disposar de la maleta CONTES DE FADES fins el dia 27)

Dia 26 d'abril, dijous:

CONFERÈNCIA LITERÀRIA: LA LITERATURA I JO a càrrec de **MARIA ANTÒNIA OLIVER.** En el Centre Cultural. A les 20h.30'.

Dia 28 d'abril, dissabte:

CONTES DE FADES. Maleta pedagògica. A la Biblioteca de Pollença. A les 11h.30'. Sessió familiar.

Maig 2001

Cursos d'informàtica per al professorat

Iniciació a les tecnologies de la informació i la comunicació.

Aprofundiment en les tecnologies de la informació i la comunicació.

Curs del pla enllaç

Comptabilitat avançada i fiscalitat de l'exercici.

AJUNTAMENT DE POLLENÇA

ALGUNES IDEES PER PROFUNDIR EN L'ATENCIÓ A LA DIVERSITAT DE L'ALUMNAT A L'ENSENYAMENT OBLIGATORI

Dolors Forteza Forteza i Sebastià Verger Gelabert
Dpt. de Ciències de l'Educació de la UIB

Què entenem per diversitat?

Què entenem per diversitat? L'atenció a la diversitat des de l'aparició de la LOGSE es planteja com un dels principis vertebradors de la pràctica docent. Diversitat que s'ha d'entendre des d'una perspectiva àmplia: alumnes amb qualche tipus de discapacitat, alumnes amb importants retards en els seus aprenentatges, alumnes procedents de minories ètniques, alumnes amb diferent grau de motivació, alumnes amb problemes de conducta, alumnes lents, alumnes amb capacitats intel·lectuals altes..., i aquest concepte fa referència, en conjunt, a la diversitat de cada individu.

És evident que la diversitat de l'alumnat es fa més palesa amb l'edat dels alumnes. Així, l'ampliació de l'educació obligatòria ha plantejat noves demandes al professorat, però no sols al de secundària sinó també al de les etapes precedents, essent l'atenció a la diversitat un dels majors reptes al qual han de fer front els docents de tot el sistema educatiu.

Entenem que planificar l'ensenyança per a un grup suposadament homogeni és un premissa que no es pot recolzar ni èticament ni psicopedagògicament. En aquest sentit, cal considerar que les diferències individuals no són estàtiques, sinó susceptibles de modificació, la qual cosa confereix a l'acció educativa un valor extraordinari per facilitar el creixement personal de tots els alumnes al llarg del seu trajecte escolar.

D'altra banda, quan parlem d'atenció a la diversitat hem de pensar a donar a tots els alumnes l'oportunitat, amb independència de l'origen social i de les possibilitats econòmiques i culturals, etc., de fer els mateixos aprenentatges i assolir uns mateixos objectius, sempre tenint en compte que igualtat d'objectius i continguts no vol dir igualtat de tractament pedagògic. Amb tot, el que volem dir és

que per atendre la diversitat el que s'ha de diversificar és la manera com els alumnes s'apropen a l'adquisició dels continguts planificats i a l'assoliment d'aquests objectius. És a dir, "una pedagogia per a la diversitat no pot recolzar-se en l'homogeneïtat de formes de treballar que demanin de tots el mateix" (Gimeno Sacristán, 2000, 91).

Més concretament, en parlar de l'ensenyança secundària, l'obligatorietat que duu a l'alumnat a continuar en l'escola, implica que siguin els docents els que s'adaptin a les seves necessitats, interessos, per aconseguir -com indica Blanco (1995)- que enganxin en l'ensenyança; ensenyança que ha de fer-se accessible, atractiva i útil als estudiants.

En la mateixa línia, Fenstermacher i Soltis (1998) profunditzen en aquesta idea assenyalant que els alumnes aprenen no sols sobre el que se'ls ensenya sinó sobre com se'ls ensenya, i indiquen que pot arribar a ser molt destructiu demanar a l'alumnat una "manera" que el docent no posseeix, o en el millor dels casos no exhibeix.

Per tant, l'atenció a la diversitat du implícit, necessàriament, un model d'ensenyança centrat en les característiques de l'a-

lumnat, tot amb la intenció d'oferir una resposta educativa que s'ajusti a les seves necessitats. Aquest plantejament ha d'anar acompanyat de la revisió de les pràctiques docents, fet que permetrà adoptar mesures pensant en l'alumnat i no, com sovint passa, en els interessos del propi professorat.

Per recórrer aquest camí, pensam que s'hauria de reflexionar sobre algunes idees que a continuació exposam, tenint en compte que aquestes no són totes les possibles a considerar.

Per situar-nos en el camí del canvi

1) Potenciar la coordinació horitzontal.

Entenem la tasca docent com una responsabilitat d'un equip i no des d'un plantejament individual. Aquest fet implica la col·laboració entre el professorat que treballa amb un mateix grup d'alumnes, circumstància que es fa més necessària a secundària on aquests equips són més nombrosos. En relació al treball en equip, Massalles i Rigol (2000, 93) comenten el següent: *"La qualitat del treball d'un centre està molt relacionada amb el nivell de reflexió sobre la pràctica, amb la capacitat de cercar recursos i ajuts per millorar-la i en la creativitat que es manifesta per generar les innovacions necessàries"*. Així, una dinàmica de coordinació horitzontal, d'equip docent, facilitarà la presa de decisions a partir de les necessitats que es perceben en cada grup i la coordinació d'una acció conjunta entre els professionals implicats, elements que permetran, entre d'altres, fer un seguiment exhaustiu de cada un dels alumnes, coordinar activitats de l'aula i del centre, donar-se suport mutu entre els propis docents i potenciar l'autoformació des de l'anàlisi de la realitat que viuen als seus respectius centres.

2) Flexibilitzar el temps i l'espai.

Fent propostes diverses que donin resposta al major nombre d'alumnes. El temps uniforme i inamovible que fa que l'acció transcorri de forma lineal atén més a les exigències de les tasques que

...el que volem dir és que per atendre la diversitat el que s'ha de diversificar és la manera com els alumnes s'apropen a l'adquisició dels continguts planificats i a l'assoliment d'aquests objectius.

a la dels alumnes que les han de realitzar. Això té entre els seus afectes un, a destacar per la seva incidència a magnificar les desigualtats: es tendeix a deixar les tasques i els processos d'aprenentatge sense acabar adequadament, la qual cosa crea una diferenciació entre els alumnes

"amb la probabilitat que, progressivament, es vagi acumulant l'evidència per als professors que uns treballen millor que altres i es passarà al judici d'avaluació que uns són bons alumnes i altres no, cosa que serveix com informació de les avaluacions explícites que es realitzen" (Gimeno Sacristán, 1993, 44). Pel que fa a l'espai, la rigidesa dels mateixos -és a dir, tot l'alumnat ha de fer el mateix en el mateix lloc- incideix en la possibilitat d'oferir alternatives diferents per a alumnes diversos. Quan l'alumnat s'agrupa en un mateix espai a partir del criteri d'edat, quasi exclusivament, s'està facilitant que l'acció docent sigui homogènia. En definitiva, estam d'acord amb Gimeno Sacristán (2000, 91) quan manifesta que *"voler ensenyar a tots a la vegada, prenent que tots aprenguin el mateix en un mateix temps és una aspiració que condueix a l'exclusió de molts, o a que els "endarrerits", que cada vegada seran més, hagin de cercar ajudes paral·leles fora de l'escola obligatòria i gratuïta"*.

3) Globalitzar els continguts.

Entenem que l'ensenyament promou el desenvolupament de les capacitats de la persona perquè aquesta pugui integrar-se i participar de la societat on viu, si a aquest plantejament hi afegim una concepció del saber inherent a la multidisciplinarietat, ens condueix a la recerca d'una actuació educativa globalitzada. D'aquesta manera, tal com apunta Zabala (1999), s'intenten rompre les estructures parcialitzades, i també excessivament artificials, perseguint una organització dels continguts del coneixement més globals, el quals aniran acompanyats d'unes metodologies coherents amb aquestes intencions, que tendran present aspectes com: l'organització social de la classe, la negociació dels objectius, la distribució i organització de l'espai i el temps, el procés avaluador... Com a conseqüència del plantejament anterior, l'organització de les activitats d'ensenyament-aprenentatge

no cercaran la lògica de cap disciplina, sinó la lògica de qui aprèn (Massip i Rigol, 2000). Per tant, ens tornam a referir a un ensenyament personalitzat, on l'educador té un paper actiu com a dissenyador de les propostes curriculars que en aquest cas seran més flexibles i diversificables amb la intenció d'arribar a tot l'alumnat del seu grup.

4) Fer propostes d'activitats a través del treball cooperatiu.

Una de les estratègies més coherents amb els plantejaments de la comprensivitat i l'atenció a la diversitat és el treball cooperatiu, com una forma d'entendre la tasca docent basada en la col·laboració i l'ajuda mútua entre iguals. Treballar cooperativament suposa crear grups heterogenis on cada un dels alumnes se senti protagonista del seu aprenentatge i de l'aprenentatge dels seus companys. Aquest fet crea una interdependència positiva entre els components del grup i desenvolupa l'autoestima i la responsabilitat individual. A més, els estudiants al mateix temps que aprenen continguts acadèmics, desenvolupen les seves habilitats socials, comparteixen el lideratge del grup i milloren les relacions entre ells. Amb aquest sistema el paper del docent canvia, ja que no sent el pes de ser l'únic transmissor del coneixement i qui dirigeix tota la dinàmica de la classe; d'aquesta manera assumeix un nou rol basat en l'observació i l'anàlisi del treball que es realitza en els grups, per a així oferir una retroalimentació que afavoreixi l'aprenentatge de l'alumnat, donant molta importància a l'estructuració dels procediments.

5) Treballar l'error com a procés del qual es pot aprendre.

Més enllà de l'avaluació com a premi o càstig, o com unes qualificacions, caldria proporcionar informació rellevant sobre les causes dels errors. No hi ha dubte que l'error pot entendre's com una ocasió d'aprenentatge, doncs si s'analitzen permeten conèixer per què i com s'han produït; no és la rectificació un dels valors dels savis? Donar oportunitat als alumnes de refer els errors és la millor manera d'evitar errors futurs. L'error és per al docent, d'acord amb Carbonell (2001), *"una font valuosa d'informació i un punt de partida per a nous aprenentatges"*. La consideració constructiva i didàctica de l'error -assenyala de la Torre ⁽¹⁾ (2000, 211)- no està en si mateix, *"sinó en la reflexió sobre els actes fallits o desencerts fet que provoca un aprenentatge molt més profund i sòlid que el derivat de l'estudi"*.

6) Fer de l'avaluació un procés per aprendre

alumnat i professorat.

De tots és sabut que l'avaluació és un dels elements curriculars més controvertits, fonamentalment perquè a més de les implicacions pedagògiques té conseqüències socials. És a dir, com indica Álvarez Méndez (1995), l'efecte de l'avaluació més enllà de l'aula és que distribueix apropiadament als individus en l'entremat social, i per aquesta via l'escola compleix la funció ideològica de l'Estat. Pensam, però, que més enllà de la funció acreditativa de l'avaluació, aquesta en compleix una altra eminentment formativa, doncs permet al professorat valorar l'evolució de l'aprenentatge dels seus alumnes, proporcionant un feedback que els permetrà pensar i aplicar els mecanismes i les respostes que facilitin el creixement de tot l'alumnat. Malgrat tot, la funció formativa no congenia gaire amb la sumativa, quan preval la segona que és sobre la qual es prenen decisions respecte a la promoció de l'alumnat. És obvi que la visió que es tingui sobre l'avaluació condicionarà la seva mateixa pràctica, però hi ha una altra forma de pensar l'avaluació, creiem com Jorba i Sanmartí (2000, 43) que *"canviar els punts de vista sobre l'avaluació implica canviar radicalment moltes de les percepcions que es tenen sobre com ensenyar per aconseguir que els estudiants aprenguin"*; i si pensam en ella com eix vertebrador del currículum *"es pot afavorir un canvi en la pràctica educativa del professorat i en l'èxit dels aprenentatges"*. L'avaluació constructiva implica entendre que l'aprenentatge no és un procés lineal d'acumulació de continguts i activitats; si s'integra aquesta idea es poden adequar els ritmes de treball donant, així, cabuda a tots els alumnes i aquests no haurien de ser penalitzats per les seves característiques o circumstàncies.

7) Replantejar la formació inicial i permanent del professorat.

Es requereix un canvi en la formació inicial, arrelada a la pràctica, i la formació permanent des de les necessitats de cada centre. Com bé assenyala Marchesi (2001), els canvis vertiginosos de la societat generen un efecte directe en l'educació, la qual cosa exigeix, innegablement, un major compromís dels poders públics amb les escoles. L'educació d'avui reclama del professorat majors exigències i reptes i malgrat això la formació inicial dels docents ⁽²⁾, principalment de secundària, no ha sofert cap modificació substancial. En paraules de Santos Guerra (2001, 50), les quals subscriu, *"és precís ampliar els temps de formació, eliminar la massificació i millorar qualitativament les estratègies de formació inicial dels*

docents, profunditzant en la simbiosi entre teoria i pràctica, fent més incidència en el domini dels coneixements i destreses específiques que exigeix el quefer educatiu". Insistentment s'ha reivindicat que la formació del professorat és imprescindible per afavorir l'ajustament de l'acció pedagògica a la diversitat de l'alumnat, i s'ha constatat, pels mateixos docents, que no han estat formats per afrontar l'ensenyança de grups d'alumnes heterogenis, ni per organitzar propostes diversificades d'ensenyança-aprenentatge que responguin a aquesta diversitat. Pel que fa a la formació permanent, pensam que s'hauria de potenciar la modalitat de formació en centres, que té com a focus l'anàlisi de la pràctica i la millora d'aquesta. Les iniciatives de formació, en aquesta línia, haurien de sorgir dels professionals, dels integrants d'un claustre per tal que es produeixi un aprenentatge compartit i transformador. Amb tot, creiem, com Santos Guerra (2000, 106) que "la formació es refereix a l'exploració crítica sobre la pràctica, no sols que el lloc on s'imparteixin els cursos sigui ara les sales de professors dels centres. No es tracta de canviar el lloc sinó la filosofia de la formació". D'altra part,

creiem també com Carbonell (2001, 117) que la formació permanent "és un dret i, per tant, han d'establir-se temps i oportunitats per desenvolupar-la en horari lectiu i no lectiu" però és, alhora, "un deure i, en conseqüència, una part d'ella ha de ser obligatòria sense rebre a canvi cap tipus d'incentiu o compensació".

Quan Pozo (1996, 24) manifesta que "tots els aprenentatges dissortats s'assemblen i els feliços ho són cada un a la seva manera" ens empeny a pensar l'ensenyança i l'aprenentatge com activitats plaents i a cercar respostes creatives que facilitin a l'alumnat el trànsit per l'aventura que suposa aprendre, la qual cosa ens permetria valorar la diversitat ja no com un problema: "Si entenem que l'escolarització de totes les persones ha de ser assegurada com a mínim fins a la seva incorporació al món laboral, si creiem que aquesta educació serà de més qualitat com més comprensiva, integral i promocionadora sigui, aleshores l'educació en la diversitat no ha de ser el problema, sinó la solució" (Giné, 2000,10).

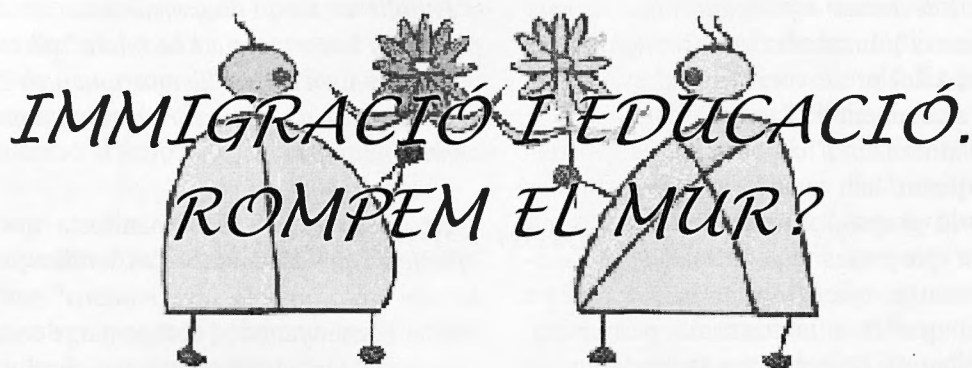
Notes:

(1) La lectura que seguidament referenciam aprofundeix en aquesta temàtica: de la Torre, S. (1993). *Aprender de los errores. El tratamiento didáctico de los errores como estrategia de innovación*. Madrid: Escuela Española.

(2) També la formació inicial dels mestres requereix canvis profunds. Per una banda, la necessitat de replantejar els continguts i la tant desitjada confluència de la teoria i la pràctica i, per unà altra banda, la conveniència de prolongar els estudis convertint la diplomatura en llicenciatura. No menys important és la urgent i mai aconseguida necessitat d'establir un període obligatori de formació per al professorat de secundària ben diferent als cursos de capaciació pedagògica que han quedat obsolets. Al nostre context les alternatives a aquests cursos estan hivernant

Referències:

- Álvarez Méndez, J.M. (1995). Valor social y académico de la evaluación. A AA.VV., *Volver a pensar la educación. Prácticas y discursos educativos (Vol. II)* (pp. 173-193). Madrid: Morata/Paideia.
- Blanco, N. (1995). La enseñanza secundaria obligatoria en una sociedad democrática. En A.J. Fernández Sierra (Coor.), *El trabajo docente y psicopedagógico en educación secundaria* (pp. 17-65). Málaga: Aljibe.
- Carbonell, J. (2001). *La aventura de innovar. El cambio en la escuela*. Madrid: Morata.
- De la Torre, S. (2000). El error como estrategia didáctica. A S. de la Torre i O. Barrios (Coors.), *Estrategias didácticas innovadoras. Recursos para la formación y el cambio* (pp. 211-228). Barcelona: Octaedro.
- Fenstermacher, G. y Soltis, J. (1998). *Enfoques de la enseñanza*. Argentina: Amorrortu.
- Gimeno Sacristán, J. (1993). El desarrollo curricular y la diversidad. En A. Muñoz i J. Rué (Coors.), *Educació en la diversitat i escola democràtica* (pp. 29-51). Barcelona: UAB/ICE.
- Gimeno Sacristán, J. (2000). *La educación obligatoria: su sentido educativo y social*. Madrid: Morata.
- Giné Freixes, N. (2000). Presentació. A Aldámiz-Echevarría, M. M. i altres. *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*, (pp. 7-11). Barcelona: Graó.
- Jorba, J. i Sanmartí, N. (2000). La función pedagógica de la evaluación. A AA.VV., *Evaluación como ayuda al aprendizaje* (pp. 21-44). Barcelona: Graó.
- Marchesi, Á. (2001). Cambios sociales y cambios en la escuela. *Aula de Innovación Educativa*, 98, 43-45.
- Massalles, J., i Rigol, A., (2000). L'organització de centres en el marc d'un model participatiu de gestió educativa. *Criteris objectius en relació amb l'atenció a l'alumnat*. A Aldámiz-Echevarría, M. M. i altres. *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*, (pp. 91-124). Barcelona: Graó.
- Massip, M., i Rigol, A. (2000). L'aula, escenari de diversitat. A Aldámiz-Echevarría, M. M. i altres. *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*, (pp. 13-36). Barcelona: Graó.
- Santos Guerra, M.Á. (2000). *La escuela que aprende*. Madrid: Morata.
- Santos Guerra, M.Á. (2001). *Hacia el futuro: riesgos y esperanzas*. *Aula de Innovación Educativa*, 98, 48-50.
- Zabala Vidiella, A. (1999). *Enfoque globalizador y pensamiento complejo*. Barcelona: Graó.

Miguel A. Vilas Montero
coordinador del Programa de Pluralitat Cultural

Més enllà de l'espai que en tots els mitjans informatius, en especial en les seves respectives seccions de successos, està ocupant el tema de la immigració en la Canàries actual, pareix convenient obrir un debat social en el que es plantegi el tema en tota la seva amplitud i complexitat, establint-se al mateix temps els compromisos que facin possible passar de ser espectadors passius a protagonistes de la nostra pròpia història.

Perquè, amb tota la importància que té (i que no cal llevar-li) al recent fenomen d'arribada en massa de pasteres amb immigrants a Fuerteventura i Lanzarote, les xifres dels que al final es queden no són encara significatives respecte del conjunt de persones de la més diversa procedència que estan establint la seva residència a Canàries a l'empara de la legislació estatal i comunitària. I és en aquesta primera divisió entre els "sense papers" i els "legals" on evidenciem algunes de les contradiccions que s'ha encarregat de generar l'actual llei d'estrangeria i que tendran, estan tenint ja, conseqüències sobre la integració, la convivència i el model econòmic, cultural i social que s'està conformant en la nostra societat: Hi ha categories d'immigrants en funció del país de què es procedeix i de la classe social a la que es pertany, a pesar que hi ha qui injustament mescla en un mateix sac, per exemple, treballadors amb promotors urbanístics, o aturats a la recerca d'un treball temporal amb funcionaris o professionals liberals,... emmarcant des de localismes estrets l'origen de classe o la funció social que cadascú exerceix. La veritat és que hi ha fronteres inexistents per a alguns i infranquejables per a altres (llevat que tinguin una espe-

cial habilitat per a jugar al futbol i disponibilitat per a defensar amb patriotisme els colors de l'equip local, o cantin insistentment a les emissores de FM fins a fer-se imprescindible la seva presència física entre nosaltres).

Però, cruels ironies a banda, resulta a més que els fenòmens migratoris no són cap novetat en la història de la humanitat i, en el cas de Canàries, seria impresentable perdre la memòria històrica respecte als distints processos de poblament de les illes, així com en relació amb les onades d'emigració illenca (fins a "il·legal" quan va ser necessària) de les que tants protagonistes pròxims tenim al nostre voltant.

I qui sap què ens depararà el futur si l'actual model econòmic entra en crisi. De fet, una part important del creixement demogràfic del sud de Tenerife i Gran Canària, procedeix del nord o de la capital. I un percentatge gens menyspreable de població recentment instal·lada a Lanzarote i Fuerteventura procedeix d'altres illes.

Començam així aquest article perquè, des d'una perspectiva pedagògica, l'Educació Intercultural és una tendència en alça, ja que s'ajusta a les neces-

sitats d'un món canviant que precisa de processos d'ensenyança-aprenentatge des de múltiples enfocaments. Però, a més, en les zones turístiques de Canàries i "pobles - dormitori", difícilment pot deslligar-se dels fenòmens migratoris que donen forma a contextos clarament multi-culturals, que con-

dicionen els processos d'ensenyança-aprenentatge i que podrien afectar, positivament o negativament, la convivència i el desenvolupament de valors socials i culturals.

Molt han canviat les illes en escasses dècades i molt canviaran en els pròxims anys...Ens agradi o no, l'acceptem o no, la transformació de tota índole a què estan sotmetent-se és un fet objectiu, derivat d'un model de desenvolupament a què encara no s'ha posat límit. Per això, l'única forma efectiva de ralentir-lo és prenent decisions que afecten el model de creixement econòmic que, entre altres coses, atrau masses tan grans d'immigrants, fonamentalment de l'estat i de la C.EE

Resultaria injust culpar els immigrants per intentar millorar les seves condicions de vida venint aquí, quan poc fem per a incidir en les causes que fan de Canàries un lloc de referència per als actuals fluxos migratoris.

Tampoc hem d'oblidar que som frontera entre el Nord i el Sud i que els grans moviments de població que vénen cap a la "terra promesa" no han fet sinó començar ...i no hi haurà mesura repressiva que aturi els que són capaços de jugar-se la vida per arribar fins aquí.

Tot això té conseqüències culturals, ideològiques i, per descomptat, educatives, de gran transcendència per a la nostra configuració com a Poble.

Basta observar el que està ocorrent en el nostre sistema educatiu per a albirar la transcendència d'un fenomen que aguaita en l'escola només com una mostra: sense comptar els que procedeixen d'altres Comunitats de l'estat, en tan sols un curs (del 96/97 al 97/98), es va passar de 356 Centres Públics amb alumnat estranger matriculat a 406, la qual cosa va suposar, en nombre d'alumnes, passar de 3.421 a

Molt han canviat les illes en escasses dècades i molt canviaran en els pròxims anys...Ens agradi o no, l'acceptem o no, la transformació de tota índole a què estan sotmetent-se és un fet objectiu, derivat d'un model de desenvolupament a què encara no s'ha posat límit.

4.338 en menys d'un any.

L'actual població de les illes és fruit de múltiples mestissatges i això té el seu reflex en el que actualment s'identifica com a cultura canària.

No podria concebre's que, amb la població de tan variat origen que s'hi ha establert recentment no es produeixi un nou procés de mestissatge que afavoreixi la construcció dialèctica de nous signes d'identi-

tat cultural.

No obstant, assumir un plantejament intercultural no significa alimentar processos d'aculturació per la pèrdua d'identitat, de submissió d'una cultura cap a una altra o de recerca d'una homogeneïtat cultural. S'haurà, per tant, de tenir una actitud que permeti "donar i rebre", sense xafar les cultures que entren en relació amb la nostra, però sense perdre'ns fins a convertir-nos en estrangers en la nostra pròpia terra. Difícil seria construir una identitat canària si no és des de l'interculturalisme, igual que seria inimaginable un plantejament intercultural que no parteixi de les actuals senyes d'identitat canàries.

I què té a veure tot això amb nosaltres com a docents o com a pares i mares? Molt: En qualsevol moment pot matricular-se en el nostre Centre alumnat desarrelat com a conseqüència de la seva condició d'emigrant o fins i tot desconeixent totalment el nostre idioma, en qualsevol moment poden aflorar actituds racistes o xenòfobes que poden conduir a una fallida social o al ressorgiment de perilloses posicions feixistes en la nostra comunitat. Però és que a més un plantejament d'Educació Intercultural, en la mesura en què qüestiona la pròpia cultura escolar tradicional, no precisa de la presència de forans, ja que en la nostra societat hi ha suficients elements diferenciadors (de classe, gènere, culturals, etc), com perquè l'atenció a la diversitat necessiti un plantejament de fons que doni consistència i coherència a les propostes metodològiques per a afrontar-la.

Davant d'una realitat multicultural com la que viu Canàries actualment, determinada per l'assentament de persones procedents de més de cent nacions del món i d'altres comunitats del propi estat, però també pel pas de milions de visitants forans i, per la cada vegada major influència d'uns

mitjans de comunicació de masses, que obrin finestres al món però que també homogeneïzen patrons culturals, no basta adoptar una actitud de respecte passiu i distant.

I això és així perquè, si no se cerquen activament punts de trobada i enriquiment mutu entre cultures, es podria afavorir la fossilització d'una societat formada per distints "guetos" que prompte o tard poden entrar en conflicte. Massa exemples aborronadors presenciem a través dels mitjans de comunicació sobre l'actualitat mundial, com per a deixar passar l'oportunitat de prendre les regnes del nostre futur, des d'un compromís de progrés social.

El replantejament profund de la cultura escolar, que inevitablement comporta un desenrotllament coherent de la LOGSE; la urgència de donar resposta educativa a l'important fenomen migratori, que aflora també en el sistema educatiu; la necessitat d'impulsar un model d'Escola Pública Canària des de la perspectiva de la construcció dialèctica de la nostra identitat, afrontant sense traumes el repte del mestissatge cultural; i la importància que adquireix per al nostre futur immediat la millora de la qualitat de l'ensenyança, fomentant la renovació pedagògica i la participació de tota la Comunitat Educativa, són elements que ens condueixen a la necessitat de plantejar-nos alternatives globals.

L'experiència està demostrant que la clau per a convertir el que aparentment pot ser un problema, en una situació pedagògicament avantatjosa i enriquidora des d'un punt de vista cultural, passa per assumir el multiculturalisme com a senya d'identitat dels Centres i extraure les conseqüències organitzatives i metodològiques corresponents. Per exemple, considerant l'alumnat forà com a membre de ple dret de la comunitat educativa i tenint-lo en compte en la formulació dels objectius generals del Centre; en l'elaboració d'horaris i plans de suport, en la planificació de servicis com el menjador; en la celebració de determinades festes, sobretot si tenen connotacions religioses; a facilitar una participació efectiva de la família tant en la gestió del Centre com en els processos d'ensenyança-aprenentatge; a procurar espais per a la reflexió, debat i intercanvi d'experiències entre el professorat del Centre i traslladar-los a les coordinacions de Districte, per a així també perfilar millor les demandes de formació adequades; a propiciar la presència física d'altres cultures i les seves manifestacions a través de la seva incorporació al currículum i en les activitats complementàries, així com en la decoració i senyalització dels espais,... I, sobretot, es revela fonamental establir un període d'acollida de l'alumnat nouvingut, vengui d'on ven-

gui,... Cada Centre ha de cercar la seva fórmula, però tal vegada ajudi el simple fet de posar-nos en el seu lloc o imaginar-nos els nostres fills i filles en la seva situació.

En definitiva, del que es tracta és d'impregnar tot el Projecte Educatiu del Centre d'un plantejament intercultural, identificant cada curs els problemes fonamentals, per a així delimitar les prioritats que orienten la gestió del Centre i la seva pràctica educativa.

Des del Programa de Pluralitat Cultural, de la Direcció General de Promoció Educativa, hem iniciat un treball experimental amb un grup de 28 Centres d'Infantil-Primària i Secundària ubicats en 5 illes i seleccionats a través de Convocatòria pública de projectes, amb els que s'està intentant articular la construcció col·lectiva d'una alternativa d'Educació Intercultural per a Canàries, aportant-los per a això finançament extraordinari, coordinació intercentres, assessorament i accions de formació específiques per a cada Claustre, implicació dels Serveis i Programes de la Conselleria que incideixen o podrien incidir en el mateix i, de forma excepcional en alguns concrets, reforç de plantilla.

La idea de partida és que, davant de la carència d'experts externs en aquests temes, la generació d'alternatives passa pel paper que juguen els propis Centres i el nivell de compromís que estan disposats a establir, amb la qual cosa l'Administració Educativa té el deure de donar-los suport i cobertura, al mateix temps que dinamitza i fa propostes per a resoldre les múltiples carències que hi ha en aquests temes.

Els fins que guien la nostra activitat, encara que altament complexos, són també molt estimulants, per la transcendència pedagògica, cultural i social que poden arribar a tenir:

- Promoure l'acollida i integració de nou alumnat en el Centre i la participació en el mateix de tota la Comunitat Educativa, i superar els problemes derivats del desarrelament.
- Superar la barrera idiomàtica per als no castellanoparlants i augmentar la competència lingüística de l'alumnat en general.
- Educar en valors, prevenint la xenofòbia i el racisme.
- Afavorir processos d'enriquiment cultural des d'un plantejament de foment del mestissatge.
- Dinamitzar processos de canvis metodològics i organitzatius en els Centres, des d'un tractament positiu de l'atenció a la diversitat. (Si aquest és un repte quotidià en l'aula, el factor

multicultural fa especialment complexa la resposta educativa)

- Construir el coneixement des de múltiples enfocaments, i fomentar la capacitat crítica i la implicació en la recerca d'alternatives.

En definitiva, aprofundir en un currículum més democràtic, a tots els nivells de l'ensenyança.

Aquest tipus de plantejaments requereix, per la seva incidència en el Projecte Educatiu i en cada Programació General Anual, de la implicació de Centres complets en una alternativa global, per la qual cosa mai poden ser concebuts com a projectes exclusivament per a estrangers.

A més, en Canàries no hi ha materials curriculars adequats per afrontar la realitat multicultural en tota la seva complexitat i la tradició de renovació pedagògica en aquest tema és escassa, per la qual cosa és fonamental realitzar tasques d'investigació, elaboració i publicació, tant per a aclarir el marc teòric com per a sistematitzar propostes que facilitin una pràctica amb un enfocament intercultural.

En pocs anys, una part significativa de la població canària de fet, no haurà nascut aquí o no tindrà unes arrels culturals comunes.

Amb una realitat tan heterogènia i complexa qui

estableix la línia que separa el forà de qui no ho és? Quan s'adquireix la condició de canari/canària i qui l'atorga? O serà que no és aquesta la qüestió que cal resoldre?

En qualsevol cas, l'autèntic debat hauria de centrar-se més bé en la necessitat imperiosa d'establir un model de desenvolupament sostenible per a un territori tan limitat com és Canàries, (que al meu entendre suposaria ja un "creixement zero" de llits turístics en algunes zones i illes) i que inclogui un plantejament racional sobre distribució i assentament de la població.

Per descomptat, la Comunitat Educativa té molt que aportar a la caiguda del mur que separa les diferents realitats culturals que coincideixen a Canàries, promovent en primer lloc un canvi d'actitud que faciliti el mestissatge i un major compromís social, buscant també un major suport institucional.

Com en tants altres temes, podem tapar-nos els ulls, les orelles, la boca...i deixar que la història l'escriuin altres.

No haurà arribat ja el moment de trencar aquest mur?

Pianos Can Garcias

1.951

Pere Josep Garcias (Pianer)

C/ Joan Maura, Bisbe, 10 - Palma (Mallorca) Tel. i Fax: 971 46 20 16

VENDES I LLOGUERS AMB OPCIÓ A COMPRA

**AFINACIONS · REPARACIONS · RESTAURACIONS
ASSESSORAMENTS · ACCESSORIS · TRANSPORTS**

UNA EXPERIÈNCIA DE TREBALL INTERCULTURAL AL CEIP "LA MONJOIA"

Maria Cobos i M. Teresa Feu

Mestres del CEIP La Monjoia. Sant Bartomeu del Grau (Barcelona)

El CEIP "La Monjoia" està situat a Sant Bartomeu del Grau, un municipi de la comarca d'Osona (Barcelona), d'una extensió de 34'67 Km.2 i a una alçada de 900m. A nivell demogràfic el poble compta amb 1209 habitants censats; no obstant, cal pensar que hi ha residents no censats. A partir dels anys 70, es va experimentar un fort creixement demogràfic i en una dècada es va duplicar la població. Aquest fenomen cal atribuir-lo a la instal·lació de la fàbrica Tèxtil Puigneró.

L'Escola, en un període de 20 anys, ha sofert uns canvis importants: hem passat d'ésser una escola graduada; amb greus deficiències en l'espai físic i de funcionament pedagògic, a ésser una escola d'una sola línia. Ha rebut immigració constantment; inicialment de la resta de l'Estat espanyol i més tard del Magreb. Actualment la població escolar és mixta: està formada per 173 alumnes dels quals un 40% són magribins, un 45% fills d'immigrants de la resta de l'Estat espanyol i un 15% alumnes de procedència "autòctona".

L'ingrés de nous alumnes no sempre es fa a l'inici de curs sinó que hi ha noves matrícules i baixes, en funció de l'oferta de treball, a diversos moments de l'any.

Algunes reflexions respecte a l'educació

Voldríem començar la descripció de la nostra experiència, fent algunes reflexions generals respecte al que entenem per educació intercultural.

A l'*Informe de Girona: cinquanta propostes sobre immigració*, no hi trobem cap definició precisa sobre el tema d'integració. Ara bé, l'apartat dedicat a aquest tema està organitzat en tres subapar-

tats: treball, societat i formació. D'aquí en podem deduir el fet que la integració està considerada essencialment com a no exclusió en la societat. S'entendria com el fet d'accedir a una feina, als diversos serveis i infraestructures socials i a la formació i educació (1).

Partint de la definició d'integració donada anteriorment i en oposició a la idea d'assimilació que implicaria que una persona immigrada està plenament integrada en la societat majoritària, quan ha renunciat a les seves particularitats culturals, ens centrarem en el tercer dels apartats que esmenta l'*Informe de Girona*, per tal de fer algunes reflexions sobre educació intercultural, des de la nostra perspectiva de mestres.

Cal tenir en compte, en primer lloc, la influència que té la societat en l'educació. En l'actualitat, la societat occidental demana una escola que eduqui els seus alumnes en els valors democràtics. El concepte d'escola democràtica o, més ben dit, escola per a la democràcia, fa pensar en una escola potenciadora de valors com la cooperació i la solidaritat, valors que donen igualtat d'oportunitats a tots els seus alumnes. Però, aquest planteja-

ment - a tots els alumnes el mateix tracte, les mateixes propostes pedagògiques - no condueix pas a una educació de qualitat; és un plantejament erroni basat en la idea que tots els nens i les nenes parteixen del mateix punt, com si tots i totes visquessin en el mateix context i responguessin als estímuls de la mateixa manera.

Una pedagogia que atengui a la diversitat, en canvi, ha de partir del fet incontrovertible que tot discurs sobre qüestions humanes duu connotacions morals i, en aquest sentit, l'escola ha de fer explícits els seus propis valors, prendre determinades opcions i descartar-ne d'altres. Es fa necessari un replantejament de l'organització del Centre i de les estratègies pedagògiques a utilitzar, de manera que la institució s'adeqüi a les necessitats del seu alumnat.

Una educació en la diversitat no defuig el conflicte que creen les diferències, sinó que l'aprofita i fa de la seva resolució un procés educatiu, on tothom, des de la pròpia identitat, aporta la seva visió amb la finalitat comuna de trobar una solució compartida i enriquidora. I com que, moltes vegades no és possible arribar a una solució, aquesta educació ha de fer-nos capaços de conviure respectant l'altre.

En aquest procés, que és de coneixement i intercanvi, l'aprenentatge de la llengua d'acollida possibilita i afavoreix la interacció alumne-alumne, alumne-adult, i, en la mesura que va millorant la competència lingüística de l'alumne, va augmentant, també, la seva competència social i viceversa.

Cal tenir en compte, també, el paper de la societat ja que, és sabut, que l'educació no és pas, únicament, tasca de l'escola. La societat, més o menys explícitament, va formant opinions generadores d'actituds a favor o en contra de les diferències i, aquestes actituds, probablement tindran, en un futur proper, conseqüències negatives (marginació, exclusió cultural, racisme) o podrien tenir conseqüències positives (integració i participació de la societat). És un plantejament que cal fer-lo a nivell social si es pretén que la pluriculturalitat sigui considerada com un valor enriquidor. Només d'a-

Una educació en la diversitat no defuig el conflicte que creen les diferències, sinó que l'aprofita i fa de la seva resolució un procés educatiu, on tothom, des de la pròpia identitat, aporta la seva visió amb la finalitat comuna de trobar una solució compartida i enriquidora.

questa manera podrem aspirar a una veritable igualtat d'oportunitats per als nostres infants.

La nostra escola, doncs, considera l'educació com una lluita contra l'alienació i a favor del creixement personal. Per això es fa necessari la formació de valors des de les primeres edats: cal que els infants visquin les diferències com a

cosa habitual i que s'adonin, molt aviat, que les persones tenim moltes més "igualtats" que "diferències". D'altra banda, com ja hem dit anteriorment, es fa necessari no evitar el conflicte generat per les diferències, ja que aquest forma part de la vida i és a partir d'aquests conflictes que podrem fer intervencions significatives que ens permetran educar en i des de la diferència.

Es fa imprescindible, però, un compromís social de "l'educador". Compromís que no només es mostri en bonics discursos teòrics, sinó que formi part de la pràctica quotidiana. Això vol dir, d'una banda, saber escoltar i saber abandonar actituds etnocèntriques, arrogants i prepotents que tots, una vegada o altra, tenim i, de l'altra, disposar de propostes, científicament fonamentades, que possibilitin la seva tasca diària.

La resposta de l'escola a la situació canviant.

La diversitat i mobilitat de l'alumnat de la nostra escola, ha fet que ens hàgim plantejat diverses actuacions que han anat variant per tal d'adequar-se a la situació canviant en què ens trobem immersos. Aquestes actuacions que són d'àmbit pedagògic i d'àmbit social -no tant en el sentit d'intentar educar la societat, com en el de modificar una mica la vida quotidiana dels nostres alumnes- tenen com a objectiu que l'educació depassi les parets de l'escola i, alhora, afavorir i possibilitar les relacions amb els pares, intentant superar barreres culturals i lingüístiques.

Actuacions en l'àmbit pedagògic

Pel que fa a l'àmbit pedagògic farem referència a la formació dels mestres, a l'ajustament de metodologies i a l'organització i agrupació de l'alumnat.

Cal tenir en compte que quan es tracta d'incorpo-

rar, al Centre, alumnes provinents d'altres cultures es fa necessari qüestionar-se altres aspectes a més dels estrictament lingüístics:

- ha calgut que l'equip pedagògic es sensibilitzés i es formés per tal de possibilitar la comprensió de l'altre i afavorir la interacció com a eina educativa i, així, fer possible educar en la interculturalitat.

- ha estat indispensable preguntar-se quin lloc ocupa l'escola en la jerarquia de valors de la cultura d'origen de l'alumne/a, i quines pautes culturals poden regir el seu comportament dins la institució escolar.

- ha estat necessari replantejar-se les bases teòriques que sustentaven la nostra tasca educativa: no podem obcecar-nos en el manteniment de les nostres idees pedagògiques tradicionals, no podem continuar utilitzant les mateixes estratègies que han donat bons resultats amb els infants d'ahir perquè els que ens arriben avui no utilitzen les mateixes eines per a decodificar els nostres missatges i, per tant, no en fan la interpretació que nosaltres n'esperem i, per tant, no progressen com havíem previst.

Així, doncs, la sensibilització i formació dels mestres ha estat prioritària. El Claustre de professors ha anat sentint la necessitat de conèixer la cultura i els costums dels nous alumnes que han arribat a l'escola, ja que moltes vegades el desconeixement cultural mutu ha fet que alguns comportaments es malinterpretessin. Aquesta formació ha estat, i continua essent, força exhaustiva: assistència a cursos, formació en el propi Centre, formació universitària a través d'un postgrau sobre interculturalitat, participació en seminaris, jornades i taules rodones, i, també, en dos projectes Europeus sobre interculturalitat: "Comenius acció 1" i "Comenius acció 2".

Respecte als ajustaments metodològics i organitzatius cal tenir en compte que la incorporació continuada de nou alumnat ha convertit en "normal" (o habitual) una situació de canvi continuat, cosa que ens ha portat a elaborar un Pla d'acollida i a utilitzar estratègies organitzatives a nivell

...als alumnes que no tenen adquirits els hàbits de treball i a casa no troben suport ni espai adequat, s'els ofereix un espai en horari extraescolar, amb un mestre que els aclareix els dubtes que puguin tenir i informa del procés al mestre tutor...

d'aula i d'escola que ens permetin el màxim de flexibilització.

A l'Educació primària, s'organitza l'alumnat en diferents agrupaments, tots ells heterogenis: agrupaments de llengua, agrupaments de càlcul, tallers i racons.

Per exemple, per tal de motivar els alumnes envers l'aprenentatge de la

llengua, cal que se sentin motivats i per això és necessari que trobin sentit al que fan. Ja que estem en una societat on la comunicació es fonamenta, sobretot, en la imatge, ens va semblar que treballar a partir de la imatge seria la millor eina per aconseguir el nostre objectiu. Per això, cadascun dels grups de llengua de Cicle Superior treballa a partir d'una proposta que combina el treball de llengua i el d'imatge. Això comporta una fusió entre l'agrupament de llengua i el taller d'àudiovisuals que fa possible que la llengua es treballi de manera contextualitzada i que els alumnes vegin que les seves produccions van dirigides a algú: l'acte de comunicació, només té sentit per a l'emissor si existeix un receptor per al seu missatge. Pel que fa als alumnes d'incorporació tardana, que reben un suport lingüístic, es prioritza, en el seu horari, la participació en activitats potenciadores de la vida de grup (assemblees, tallers, etc.). Més tard, quan comencen a tenir competència comunicativa i s'incorporen a la majoria d'activitats del seu grup, es treballa amb ells fent anticipació lectora i conceptual, cosa que els dóna més seguretat, es mostren més actius i se senten motivats per a participar en les activitats de l'aula. També, i se'ls adapten els materials de manera que puguin seguir, al seu nivell, les activitats del grup.

Donat que molts dels nostres alumnes no tenen adquirits els hàbits de treball i que a casa no troben el suport o no disposen dels espais adequats, s'ha creat un espai en horari extraescolar que els ofereix la possibilitat de fer alguns deures a l'escola, amb un mestre que els monitoritza: aclareix els dubtes que puguin tenir i informa del procés que van fent els alumnes al mestre tutor corresponent. L'objectiu final és que adquireixin autonomia de treball i es responsabilitzin del seu propi procés educatiu. En un principi els alumnes es

queden a proposta del tutor i se'ls explica la finalitat que es persegueix, enfocant-ho sempre de manera positiva, és a dir, fent-los adonar que el que se'ls ofereix és una ajuda i no un càstig per no haver fet els deures. Un cop han adquirit l'hàbit de treballar autònomament i presentar les tasques dintre dels terminis previstos, els alumnes poden optar per continuar quedant-se a treballar a l'escola o fer-ho a casa

A **Educació Infantil**, que és on actualment es dona la concentració més gran d'alumnes magribins (l'aula de P-5 està formada per 15 alumnes que són magribins i les altres dues aules també en tenen un alt índex), s'ha propiciat una organització de grups que permeti i afavoreixi la interacció entre els alumnes de tota l'etapa.

Aquesta organització pretén:

- respectar l'adaptació dels nous infants de 3 anys, els quals necessiten un espai propi i una mestra que els serveixi de punt de referència
- afavorir que els infants convisquin amb companys no magribins, respectant al mateix temps els nivells d'aprenentatge de tots.
- propiciar situacions comunicatives contextualitzades i diverses, ja que els models comunicatius que el nen ha de conèixer i aprendre a utilitzar, són variats i complexos: sovint, aprèn més de la seva interacció amb iguals que amb adults i, per tant, cal que tingui, també, l'oportunitat d'introduir-se en noves realitats a través de companys que utilitzin la llengua catalana.

Per tots aquests motius s'han dividit els alumnes d'Educació Infantil en tres grups heterogenis on hi ha, en igual proporció, alumnes de 3, 4 i 5 anys. En aquests agrupaments que es duen a terme cada dia al matí (de 10 a 12) i dues tardes a la setmana, es fan les següents activitats: esmorzar, música, psicomotricitat i matemàtiques. També es barregen aquests alumnes per a fer dues sessions de racons (majoritàriament de joc simbòlic) i una sessió de tallers.

Per tal de respectar el ritme d'adaptació dels més petits, els agrupaments s'inicien a mitjans del mes d'octubre, els racons el mes de gener i els tallers a mitjans de febrer. D'aquesta manera la incorporació a noves activitats és paulatina i permet que tots els infants d'educació infantil s'hi incorporin sense traumes, ja que tots els alumnes coneixen els espais que utilitzen i totes les persones adultes que hi intervenen.

Aquesta organització requereix més recursos humans dels habituals ja que l'organització és complexa i es tracta de garantir una atenció de qualitat a cadascun dels alumnes.

A **nivell de tota l'escola** s'ofereix la biblioteca, diàriament i en horari extraescolar, com a espai de lectura. Aquesta activitat està monitoritzada per dos exalumnes un dels quals és magribí. Els dijous, per tal d'estimular l'assistència a la biblioteca, el gust per la lectura, el desenvolupament de la imaginació i el coneixement de contes de cultures diverses, es fa "L'hora del conte".

Actuacions en l'àmbit social.

L'àmbit social i familiar té una influència indiscutible en la formació dels infants, no només a nivell de valors, sinó, també, a nivell d'actituds i motivacions. Així doncs, l'obertura cap a l'entorn ha estat sempre una premissa del centre, que també s'ha hagut d'adequar als canvis de situació.

És per aquest motiu que s'ha considerat que l'escola és patrimoni de tots i per això s'ha anat convertint en un dels centres culturals del poble, que acull activitats fora de l'horari lectiu.

Les relacions amb els pares, però, han estat un xic dificultoses degut, d'una banda, als horaris de treball i al poc hàbit d'entrevistar-se amb els mestres i, de l'altra, al costum de les mares magribines de no sortir de casa. Encara podem afegir-hi la dificultat de l'idioma ja que els pares parlen un castellà molt precari i les mares només parlen berber tamezigh.

El curs passat, l'escola va dissenyar un Pla d'educació integral que en aquests moments s'ha convertit en un "Pla estratègic" aprovat pel Dep. d'Ensenyament. Aquest pla va sorgir a partir de comprovar que, malgrat les múltiples estratègies que desplegava el centre (agrupaments flexibles de llengua i càlcul, tallers, racons a EI, CI i CM, etc) molts dels nostres alumnes presentaven dificultats d'aprenentatge que s'agreujaven en abandonar l'escola per passar a fer l'educació secundària. Simultàniament una investigació, feta amb famílies del Centre, va aportar algunes informacions respecte a actituds i expectatives familiars que es desconeixien.

Les dues coses, doncs, ens van fer conscients d'un fet que ja sabíem: que el context extraescolar és un àmbit educatiu i que aquest context, té una influència cada vegada més gran, a mesura que l'infant va creixent.

Aquest fet, juntament amb el descontent que mostaven els mestres en veure el poc resultat que s'obtenia malgrat el desplegament d'esforços esmerçats, va fer que el claustre de l'escola dissenyés aquest pla d'educació integral, alguns dels punts claus del qual són els següents:

- a) Oferir un ambient educatiu per a tots els infants i els nois i noies del poble (potenciació

de la Llar d'Infants, organització d'un esplai, d'una ludoteca i d'uns tallers d'estiu).

b) Organitzar l'educació dels adults, organitzant grups de reflexió sobre temes educatius i impulsant els grups d'alfabetització.

c) Organitzar suports per als nois i noies que cursen secundària de manera que en finalitzar l'escola no se sentin abandonats a la seva sort, intentant establir unes tutoritzacions extraescolars que permetin fer un seguiment d'aquests alumnes.

d) Organitzar formació per als mestres adreçada, sobretot, a l'ensenyament d'estratègies de competència social i d'habilitats comunicatives.

e) Intentar coordinar tots els estaments que, des d'un àmbit o altre, tenen algun tipus d'intervenció en les institucions educatives.

Mentre dissenyàvem el Pla, cada vegada érem més conscients que estàvem fent una tasca que no era únicament pedagògica, sinó que afectava a tot el municipi i que, per tant, necessitàvem la implicació total de l'Ajuntament.

L'Ajuntament es va mostrar molt interessat en el tema i el Dep. d'Ensenyament va aprovar el Pla estratègic. En aquests moments, doncs, s'està treballant en aquesta línia:

- L'ajuntament ha reiniciat els tallers de comunicació per tal de fer alfabetització.

- S'han engegat dos grups de formació familiar: l'un, conduït per les AASS municipal i de l'EAP, que està adreçat a uns pares concrets i, per aquest motiu, és un grup tancat i reduït i l'altre, adreçat bàsicament a mares, conduït per la Dtra Rosa Sellarés i finançat per la fundació Jaume Bofill.

- L'Ajuntament ha organitzat, conjuntament amb la Diputació de Barcelona, "L'Espai de la petita infància", a la Llar d'infants, amb l'objectiu d'incorporar a la Llar d'infants alumnes d'altres cultures.

- S'ha reorganitzat

l'esplai i s'està elaborant un projecte de tallers d'estiu, ambdues activitats finançades per la fundació J. Bofill.

- S'ha engegat la formació de mestres en el propi Centre, organitzat dins del marc del Pla integral i que corre a càrrec del Dep d'Ensenyament de la Generalitat.

Conclusions

Amb aquesta explicació hem donat una mirada superficial de la realitat de "La Monjoia", fer una descripció exhaustiva seria tema de més d'un article. No hem parlat, per exemple, de les qüestions emocionals, de les relacions afectives entre alumnes i entre aquests i els mestres, de la resolució dels problemes concrets, etc. No volem, de cap manera, que sembli que hem trobat la solució; tenim moments de dubtes i defalliment en què ens sembla que els nostres plantejaments no funcionen, però el debat que en sorgeix i el compromís adquirit durant les discussions són el que enriqueix la nostra pràctica diària i ens fa tenir ben present el nostre repte: es tracta de fer, prenent les paraules de Miquel Siguan, dels nostres alumnes d'avui ciutadans autònoms, solidaris i responsables de demà.

Extret de les consideracions elaborades per Agustí Nicolau Coll (Centre per a la Innovació/EcoConcern) en base a la lectura de l'Informe de Girona. Cinquanta propostes sobre immigració, Centre Unesco de Catalunya 1992

EL VIATGE DEL SEUS SOMNIS AL SEU ABAST AMB

SERRA NORD

NOUS CAMINS PER VIATJAR

C/ 31 de Desembre, 12 - 07004 PALMA

tel.- 20 46 00 - fax.- 20 44 50

PERQUÈ ELS OFERIM
ELS MILLORS VIATGES
ALS MILLORS PREUS!

AMB LA QUALITAT DE

Ramonfana

BAL 078 MM

CONCLUSIÓNS DA XORNADA SOBRE A ATENCIÓN Á DIVERSIDADE NA E.S.O.: ALTERNATIVAS

*Compostela, curso 1999-2000
organizadas pola CIG-Ensino e a AS-PG*

No pasado curso celebráronse unhas Xornadas de debate sobre a atención a diversidade, na que participaron diversas persoas con experiencia neste eido, entre elas, profesorado da Galiza, Catalunya e Euskal Herria, sendo estas xornadas coordinadas pola CIG-Ensino e a Asociación Socio-Pedagóxica Galega.

Das distintas aportacións feitas ó longo do debate desenvolvido nesta xornada, constatamos que é preciso que tanto o conxunto do profesorado coma nós mesmos continuemos reflexionando sobre as alternativas que se lle podan ofertar ó alumnado que por distintas causas precisen dunda adaptación, significativa ou non, do currículo, dos espazos, da metodoloxía ou de calquer outro dos aspectos que inciden na educación do alumnado. Polo tanto compre que espallemos este debate ós claustros dos centros de ensino.

De tódolos xeitos, podemos tirar estas primeiras conclusións:

- Demandar da Consellería de Educación que replantexe o contido da Circular nº 9/1999 da Dirección Xeral de Ordenación Educativa pola que se dictan instrucións para a atención á diversidade na educación secundaria obrigatoria co fin de propoñer medidas verdadeiramente integradoras e non segregadoras.
- Cando a Consellería de Educación plantexe calquera disposición, instrucións e incluso suxerencias que estas sexan debatidas co profesorado e negociadas nos órganos lexítimos de representación, como é a Mesa Sectorial Docente.
- No lugar de facer propostas facilonas de atención a diversidade que suministre os medios

para por en práctica as medidas normalizadoras que en moitos casos emanan da propia lei :

- No primeiro lugar e fundamental, unha maior financiación para o ensino público.
- Disminución ou en todo caso cumprimento da ratio de 30 alumnos ou alumnas por grupo de ESO, o alumnado repetidor debe de contabilizar no momento de establecer os grupos dos IES. En todo caso diminución en caso de alumnado integrado con necesidades educativas especiais.
- Ofertar ó alumnado un abano amplo de optativas coa finalidade de que poidan elixir en función das súas motivacións e intereses, incluso no primeiro ciclo da ESO. A administración educativa non debería condicionar ós centros no tipo e número de optativas. Do mesmo xeito as optativas non poden ser materias marías, deben ter o mesmo valor que o resto.
- Redución horaria para o profesorado titor, así como formación e medios materias para realizar este labor. As titorías deberían ter orzamentos propios o igual que os departamentos didácticos.
- Aumento do cadro de profesorado de todas as especialidades.
- Aumento de profesorado de apoio: por cada 6 unidades un profesor de apoio (Pedagogía Terapéutica ou Audición e Linguaxe segundo as necesidades); por cada 12 unidades un orientador.

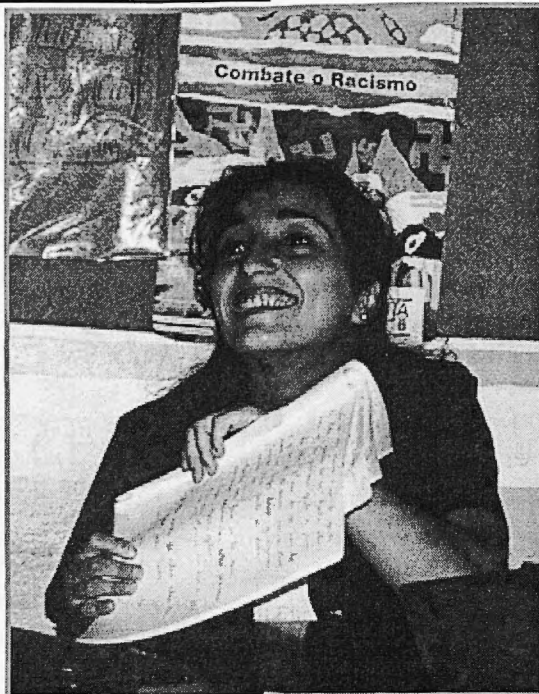
- Xeneralización inmediata dos departamentos de orientación en todos os IES. Ccreación e aumento dos Equipos Específicos; é totalmente insuficiente un por provincia. Creación dos departamentos de orientación en todos os centros completos de Educación Primaria ou Educación Infantil. Equipos sectoriais para os centros incompletos e unitarias.

- Posibilitar que todos os centros contengan con espazos, e recursos humanos e materiais para levar a cabo as medidas de atención á diversidade que estimen convenientes.

- Os grupos de Diversificación Curricular deben ser unha excepción, pero cando se precisen que todos os centros, independentemente das liñas que teñan poidan implantalos..

- Que se contemplen realmente nos IES as horas de reforzo educativo cando se fixen os cadros de persoal.

- A Administración debería establecer unha

rede pública de Programas de Garantía Social garantindo a súa implantación en todo o país.

- Habería que artellar un mecanismo de acceso, obxectivo e regrado, dende os programas de Garantía Social aos Ciclos Formativos de Grao Medio.

- Demandamos da Consellería de Educación formación nos propios centros sobre a atención á diversidade, así como a elaboración de materiais de apoio.

- Os Centros Públicos Integrados non parecen os os máis idóneos para unha atención axeitada á diversidade dada a súa complexidade e a problemática suscitada dende a súa creación polo que debería replantexarse a tipoloxía destes.

- Doutra banda o profesorado deberíamos, nos casos nos que sexa necesario, modificar e cambiar o noso estilo de traballo de cara a un labor educativo en equipo nos nosos centros.

Na Galiza Marzo de 2001.

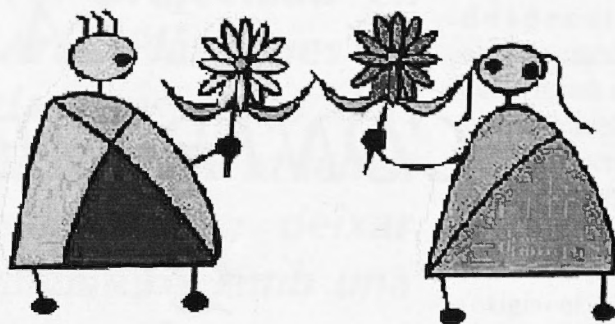

MENÚ DIARI

Ctra. Manacor - Inca, km. 9
Tel. 971 83 02 46
07520 PETRA

BATEJOS - NOCES COMUNIONS MENJARS D'EMPRESA

Cada rostre és un miracle

*Un infant negre, de pell negra,
d'ulls negres,
de cabells arrissats o encrespats,
és un infant.*

*Un infant blanc, de pell rosada,
d'ulls blaus o verds,
de cabells rossos o llisos,
és un infant.*

*L'un i l'altre, el negre i el blanc,
fan el mateix somriure
quan una mà els acarona,
quan se'ls mira amb amor
i amb tendresa se'ls parla.*

*Vessaran les mateixes llàgrimes
sí se'ls contraria, sí se'ls fa mal...*

*No hi ha dos rostres absolutament idèn-
tics.*

Cada rostre és un miracle. Perquè és únic.

*Dos rostres poden assemblar-se,
però mai no seran completament iguals.*

*La vida, justament, és aquell miracle,
aquell moviment permanent i canviant,
que mai no reproduïx el mateix rostre.*

Viure conjuntament

*és una aventura on l'estimar,
l'amistat, és una bella trobada
amb allò que sempre és diferent de tu
i que t'enriqueix.*

TAHAR BEN JELLOUN (Marroc)

LA CONTRAREFORMA QUE VE

Augusto Serrano Olmedo
del Secretariat de la Confederació d'STEs

El govern central ha mostrat la seva disposició a modificar totes les lleis orgàniques referides a educació i això, amb la majoria parlamentària de la que gaudeixen, resulta molt preocupant. Encara no han anunciat per on pot anar la modificació de la LODE i de la LOPEG, però sobre la LOGSE sí que han avançat distintes qüestions que, de dur-se a terme, poden suposar una contrareforma en tota regla.

Aquesta contrareforma està molt ben planificada per la Ministra i el seu equip amb l'objectiu de no rebre el rebuig social que va obtenir el plantejament de la seva antecessora. Aquesta contrareforma ha vingut precedida d'una campanya de determinades associacions de professionals de l'ensenyança que veien com les seves assignatures perdien pes en el currículum de l'ensenyança secundària i, el que és molt pitjor pel desprestigi que ha causat, d'una injustificable campanya en alguns mitjans de comunicació tendent a la desqualificació de l'ensenyança secundària actual i a servir de cobertura a una reforma. L'administració ha plantejat tres línies de "contrareforma", una curricular, una altra referida a l'agrupament de l'alumnat i una tercera que té a veure amb els requisits per a obtenir la titulació de Batxiller.

CONTRAREFORMA CURRICULAR

Els Decrets de reforma de les ensenyances mínimes

L'administració ha plantejat tres línies de "contrareforma", una curricular, una altra referida a l'agrupament de l'alumnat i una tercera que té a veure amb els requisits per a obtenir la titulació de Batxiller.

de l'Educació Secundària Obligatòria i del Batxillerat aprovats pel govern en el Consell de ministres del dia 22 de desembre del 2000 suposen una contrareforma amb poca lògica atès que encara estam en el procés de reforma que suposa l'aplicació de la LOGSE i els decrets que la desenrotllen i no s'ha avaluat el resultat de l'aplicació de la mateixa. Aquests Decrets suposen l'augment d'hores en unes matèries i les disminució en altres, però no signifiquen, ni de bon tros asseguruen, la disminució del fracàs escolar.

El Decret de modificació de les ensenyances mínimes a impartir en l'Educació Secundària Obligatòria no té en compte que per a la formació integral de l'alumnat és necessari que les distintes assignatures que componen el currículum actual tinguin un nombre d'hores suficients per a poder aconseguir els objectius que es pretenen i amb la reducció projectada en Música i Arts Plàstiques és impossible la consecució dels objectius que actualment tenen aquestes assignatures;

deixar aquestes assignatures amb una hora setmanal no té cap suport pedagògic en el que sustentat-se; amb aquesta mesura s'inicia un camí cap a la seva desaparició, aspecte que rebutjam totalment.

Des de la Confederació d'STEs seguim plantejant que si es considera que en el primer Cicle de l'ESO i en el Batxillerat ha de modificar-se a l'alça el contingut curricular d'algunes matèries, se suprimesquin les hores de religió i que aquestes hores es dediquen a incrementar les anomenades matèries instrumentals.

La pretensió de l'administració que s'impartesqui el currículum bàsic que s'ha aprovat per a l'assignatura d'història suposa una tornada al que podríem anomenar "centralisme historiogràfic" incompatible amb la capacitat de disseny curricular que tenen les comunitats.

CONTRAREFORMA SEGREGADORA

L'extensió de l'escolarització obligatòria fins als 16 anys i la falta de mesures d'atenció a la diversitat està suposant trastorns, greus en alguns instituts. Davant d'aquesta situació l'administració planteja algunes reformes, entre les que destaca l'agrupament de l'alumnat en funció de les seves pretensions futures i de les seves capacitats. Plantegen establir tres itineraris en què agruparien l'alumnat que pensa abandonar els estudis, el que s'inclina per la FP i el que pensa passar al Batxiller; hi hauria objectius i continguts distints i tots podrien obtenir el títol de Graduat en Educació Secundària.

Això suposa una clara contrareforma al que planteja la LOGSE, a l'ensenyança comprensiva, amb opcionalitat segons els interessos de l'alumnat, i amb la presa de mesures d'atenció a la diversitat de l'alumnat. Suposa, en definitiva, segregar l'alumnat en funció de les seves capacitats, suposa fer classes de "llestos i d'ases". Això millorarà la qualitat de l'ensenyança?, això portarà la tranquil·litat als instituts en què hi ha conflictes? Creiem que no, que amb això s'estarà encasellant l'alumnat, que se l'estarà forçant a optar amb poca visió de futur. Crear un itinerari específic per a

...la reducció projectada en Música i Arts Plàstiques fa impossible la consecució dels objectius que actualment tenen aquestes assignatures; deixar aquestes assignatures amb una hora setmanal no té cap suport pedagògic en el que sustentat-se; amb aquesta mesura s'inicia un camí cap a la seva desaparició...

estudiar l'FP suposa desprestigiar aquests estudis, perquè s'haurà de cursar un nivell inferior al requerit per a estudiar Batxillerat -això és tornar al d'abans, quan no s'exigia el Graduat per a FP i sí per al BUP-. També suposarà, d'altra banda, que els col·legis privats puguin desfer-se de l'alumnat conflictiu, no oferint l'itinerari que s'establirà per als menys capacitats.

TORNA LA REVÀLIDA?

El MEC vol implantar i per a tot l'Estat una revàlida, dins de la (mal) anomenada Llei de Qualitat, per a obtenir el títol de Batxiller que capacita per a l'accés a l'examen de selectivitat a la Universitat i als Cicles de Grau Superior de FP. No han explicat les raons que tenen per a això, simplement diuen que els exàmens els prepararia la Universitat com una forma de control "extern".

Els STEs rebutjam aquesta proposta perquè suposa un nou atac del govern del PP a la qualitat de l'ensenyança que s'imparteix en els nostres instituts i que en res difereix de la que s'imparteix en la resta d'Europa. La revàlida suposa una infravaloració i un desprestigi del treball que realitza el professorat que imparteix aquestes ensenyances, de les qualificacions que atorga al seu alumnat i del treball del servei d'Inspecció Educativa; la revàlida suposa també un intent d'endurir la continuació en els estudis i una mesura que augmentarà l'estrès de l'alumnat que tendria tres exàmens fonamentals en poc més d'un mes, els finals de 2n de Batxillerat, la Revàlida i la Selectivitat.

El PP, imbuït de "qualsevol temps passat va ser millor", intenta recuperar una prova selectiva que ja va demostrar la seva inutilitat fa temps i la supressió de la qual va concitar la pràctica unànimitat de la comunitat educativa; esperem que ara també conciti el rebuig de tota la comunitat.

HI HA ALTRES SORTIDES

La Confederació d'STEs planteja a les administracions i a la comunitat educativa que hi ha altres sortides per a millorar el sistema educatiu.

Les mesures de millora del sistema no poden remetre's, com pareix la intenció de MEC a seleccionar l'alumnat al final del cicle i a posar més filtres selectius, les mesures de millora cal aplicar-les des dels primers nivells, des de l'Educació Infantil i la Primària i no en finalitzar l'Educació Secundària i el Batxillerat.

La contrareforma que planteja el govern del PP no és, des del nostre punt de vista, la solució als problemes que té l'ensenyança, és només una operació cosmètica per a conformar el seu electorat. És necessari, per a acabar amb els índexs de fracàs escolar que, cal assenyalar-lo, no difereixen de la resta de països del nostre entorn, que el govern central i els autonòmics considerin l'educació com una prioritat i que realitzin les inversions necessàries per a desenrotllar les mesures contemplades en la legislació vigent - disminució de l'alumnat que hi ha en cada aula, atenció personalitzada a la diversitat de l'alumnat amb una formació específica per al professorat que ha de realitzar aquesta tasca, desdoblament dels grups en determinades assignatures, reforçament de la labor tutorial, disminució de l'horari de treball al personal docent de més de 55 anys, potenciació i finançament de les activitats formatives complementàries, formació dels pares i mares per a la coresponsabilitat en la formació,...

La Confederació de STEs, d'altra banda, denuncia la hipocresia política del MECD quan està mantenint en aquests dies reunions amb distints sectors de la comunitat educativa per a, segons diuen, conèixer la valoració que cada un fa del sistema educatiu i "prendre les mesures necessàries per a la seva millora", quan en realitat ja tenen planificades distintes mesures segregadores i selectives, en comptes de prendre mesures positives de millora en tots els cicles de les distintes etapes educatives.

Assenyalar, finalment, que hem demanat al MECD que exposin clarament i per escrit les seves idees "reformadores" i que s'habiliti un procés de debat públic sobre les mateixes, perquè és injustificable que pretenguin continuar la seva contrareforma, com l'han iniciada, amb el secretisme amb què varen planificar i varen executar la reforma curricular; és necessari un debat clar sobre les seves pretensions en què puguem exposar altres mesures per a millorar un sistema educatiu que, segons l'INCE, no està donant resultats tan dolents com pareix donar a entendre l'administració central.

Treffpunkt

Aprender Alemany sense perdre el temps

Treffpunkt kompakt és el primer llibre d'introducció a la llengua alemanya bilingüe ambiental i contextualitzat en situacions típiques que es presenten entre alemanys parlants i gent de parla castellana o catalana a Espanya, i sobretot en zones turístiques.

Adaptat a les necessitats de la gent d'aquí

Aquest curs comunicatiu, basat en tasques, consta de 6 lliçons bàsiques i més un capítol «Wieder zu Hause» que tracta alguns dels temes en *Präteritum* o *Perfekt*.

Treffpunkt kompakt està disenyat per funcionar amb mòduls específics que permeten aprofundir sobre determinats temes. De moment oferim 3 mòduls específics per l'hoteleria:

- recepció
- restaurant
- servei d'habitacions

Autoestudi i classe

Treffpunkt kompakt ve acompanyat pel següent material:

- Cassettes amb 60 minuts gravats en diàlegs, exercicis i mostres de pronunciació
- Transparències en temes del llibre i altres en general
- Material fotocopiable i complementari per a les activitats a classe
- Guia del professor

Nou!

Gramàtica bàsica de l'Alemanys

- 2 parts: explicacions i exercicis
- Bilingüe català-alemany
- Amb un apèndix de solucions
- Aproximadament 200 pàgines
- Disponible a la seva llibreria el novembre

Edita: ISI S.L.

Tel/FAX 971 75 04 86 e-mail: isi@jet.es

EL LINXAMENT DE LA REFORMA

(DECONSTRUINT LA REFORMA)

Rosa Cañadell
 Psicòloga. Professora (Catalunya)
 Membre d'USTEC-STEs

Des de l'inici de l'aplicació de la LOGSE, hem assistit a un cúmul de problemes creats, bàsicament, pel desajust entre una "teoria" més o menys correcta i progressista i una aplicació plena de mancances que ha acabat xocant amb la realitat concreta dels centres i posant sobre la taula la necessitat de repensar i reformular molts aspectes que no acaben de funcionar.

Des d'alguns sectors del professorat s'ha vingut demanant una "Reforma de la Reforma", mentre des d'altres àmbits es feia una "defensa aferrissada" de la mateixa. Ara, des del Govern del PP, ens va arribant, no ja una reforma, sinó un total linxament del que volia ésser la LOGSE.

Nosaltres venim defensant, des de fa temps, un acord bàsic amb els "principis" de la Reforma (escola integradora, augment de l'edat de l'ensenyament obligatori, impuls i dignificació de la FP, atenció a la diversitat, etc.), però també, un gran desacord amb algunes de les fórmules concretes de la seva aplicació (excés de complicació organitzativa, obligatorietat de crèdits trimestrals, augment de la burocràcia, manca de recursos humans i pedagògics per atendre tota la diversitat, poca atenció a la nova F.P,

manca de formació del professorat, etc.). Creiem, però, que estem perdent, tots plegats, la possibilitat de "salvar" allò que de positiu i progressista tenia la reforma i poder refer tots aquells aspectes que l'experiència concreta demostrava que eren desencertats.

En lloc d'això estem assistint a un desmantellament del nou sistema acompanyat d'un creixent desprestigi de l'ensenyament públic, sobretot a Secundària.. Aquest atac té, com a mínim, dos grans fronts:
 1.- La política del Departament d'Ensenyament d'aprofundir en la doble xarxa, pública-privada, que en l'aplicació de la Reforma ha trobat l'excusa per enfortir d'una manera descarada els centres concertats, propiciant un transvasament de recursos a centres que no compleixen cap dels requisits legals (gratuïtat, funció

Creiem que estem perdent, tots plegats, la possibilitat de "salvar" allò que de positiu i progressista tenia la reforma i poder refer tots aquells aspectes que l'experiència concreta demostrava que eren desencertats.

social, no discriminació de l'alumnat) i, el que és més greu, afavorint una selecció d'alumnat que deixa a l'escola pública amb el repte d'aplicar un sou sistema amb un augment important d'alumnes amb tot tipus de problemàtiques.

Es tracta de buscar formes integradores d'atenció a la diversitat que, sense caure en cap "integrisme", no encaselli l'alumnat als 14 anys...

diversitat que, sense caure en cap "integrisme", no encaselli l'alumnat als 14 anys...

Ho tenim, però, molt malament. El Departament d'Ensenyament

2.- El Ministeri d'Educació, en mans d'un PP que sempre ha estat en contra d'un sistema educatiu dissenyat i aprovat pel PSOE i que està disposat a liquidar-lo sense resoldre cap dels problemes plantejats. Que feien falta canvis?, totalment d'acord. Que els canvis que proposa el PP siguin els adequats?, totalment en desacord. No és únicament ampliant la llista de "continguts" d'història que l'alumnat estarà més interessat en ella. No és augmentant el nombre d'hores de llengua i matemàtiques que l'alumnat aconseguirà les "competències bàsiques". No és disminuint matèries com visual i plàstica que l'alumnat tindrà una millor formació global. No és eliminant els objectius de procediments i valors que l'alumnat aconseguirà una millor convivència democràtica. No és amb una separació dràstica de l'alumnat que s'aconseguirà disminuir el fracàs escolar. Tot plegat, és justament el contrari.

no dona tampoc resposta a una gran quantitat de problemes plantejats, i, mentrestant, va promocionant una "segregació" de l'alumnat (via escoles concertades) molt més gran que els "itineraris" que pretén imposar el PP. Des de Madrid ens arriba una contra-reforma que ens retorna al segle XIX (visió conservadora i academicista de l'ensenyament) en lloc de preparar-nos per al segle XXI. I el professorat de secundària, mentrestant, està veient com tot el pes d'educar un alumnat desmotivats i a voltes molt conflictiu, recau sobre d'ell, sense que se l'escolti en les seves demandes ni se'l recompensi en les seves condicions de treball (hores, sous, etc.) Entre una defensa aferrissada de la Reforma talment com ens l'han imposada, i una total "deconstrucció" de la mateixa, hi havia un camí millor: buscar aquelles qüestions concretes que el professorat, a partir de la seva experiència quotidiana, constatava que no eren adequats, posar els recursos que els centres, a partir de les característiques del seu alumnat consideren necessàries i anar millorant tots aquells aspectes del currículum que xocaven amb els objectius globals de l'ESO i el Batxillerat. Obligar el Departament que faci que totes les escoles concertades, compleixin, com a mínim, els requisits legals i tinguessin el mateix tipus d'alumnat que les públiques.

En una educació obligatòria i generalista, els canvis que s'havien d'introduir anaven justament en la direcció contrària: buscar les fórmules (curriculars i metodològiques) per aconseguir que els nois i noies sortissin de l'ESO amb un mínim de "gust" i interès per la lectura, amb una capacitat per expressar-se correctament (verbal i escrit) amb unes eines suficients per buscar i processar tota la informació que està al seu abast... Haver de memoritzar més noms i dades no ajudarà l'alumnat desinteressat per tot allò que no és immediat perquè acabi tenint interès. Es tracta de reformular la història, més enllà de qualsevol interès nacionalista, seleccionant els continguts mínims i els procediments necessaris perquè l'alumnat pugui, a partir del passat, entendre el present i construir el futur. Es tracta de buscar formes integradores d'atenció a la

Podíem haver "adequat" la Reforma a la nostra realitat concreta i aconseguir una millora de l'ensenyament públic. Hi som a temps encara? Tenim prou força? Nosaltres pensem que sí. En algunes coses, gràcies a les mobilitzacions, ja hem avançat una mica (millor racionalització dels currículums, més hores per atenció a la diversitat...) però, en altres, caldrà encara enfrontar-nos i, sens dubte, mobilitzar-nos altra vegada.

ARA QUE TINC VINT ANYS... DE REFORMES

Albert Catalan

(Professor d'Educació Secundària i membre de l'STEI-i)

*De res no ens val l'enyor o la
complanta,
ni el toc de displicent malenconia
que ens posem per jersei o per
corbata
quan sortim al carrer (...)*

(M. Martí i Pol: "Ara mateix", 1981)

L'any 1981, ara en fa vint, el Ministeri d'Educació va posar en circulació una primera proposta de Reforma de l'Ensenyament Secundari (de les Ensenyances Mitjanes, es deia en aquell temps). Des de llavors, s'han succeït l'experimentació de la REM a partir del 83 (sobre els resultats de la qual es va passar de puntetes); el debat de la Reforma a partir del 87; la promulgació de la LOGSE (Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu) el 1990, i les nombroses normes legals consegüents.

Sense temps per prendre alè, i sense haver-se completat el procés d'implantació i avaluació de la Reforma, el Partit Popular posa en marxa o anuncia nous canvis de gran abast que, en conjunt -i en sintonia amb les seves preocupacions "humanístiques"- hom ha anomenat "la Contrareforma" des dels sectors d'esquerres.

I els ensenyants?. Prou bé, gràcies. Però un poc cansats.

Certament, a la nostra professió -com a qualsevol altra- n'hi ha que "han nascut cansats", i profetes que, com el meu padrí, sempre vaticinen les desgràcies a posteriori. Emperò, juntament amb aquesta casta de professors, hi ha un sector, predominant al meu parer, que viu -o ha viscut- la seva feina amb il·lusió o, si més no, amb responsabilitat professional. I que ha cregut, amb més o

menys reserves, en una Reforma que veia necessària davant el model educatiu obsolet i elitista heretat de la Dictadura. Un model, cal no oblidar-ho, on després de l'ensenyament bàsic la major part dels alumnes eren desviats cap a una devaluada Formació Professional de primer grau, o bé simplement deixaven els estudis abans d'haver arribat a l'edat i a una mínima qualificació laboral. Aquest professorat viu actualment hores baixes, com es sol posar de manifest en converses informals carregades d'escepticisme irònic, en el compliment resignat de les tasques burocràtiques, o en una certa rutinització professional. En definitiva, una rebaixa important en allò que fou el principal motor del canvi a l'escola durant la transició: el compromís.

Raons d'aquest neguit

I per què? em demanareu. La resposta no és fàcil ni és simple. I a més no es troba exempta de riscos ja que, en reaccionar davant una realitat que no ens satisfà, correm el risc de convertir-nos en aliats objectius d'aquells amb qui no compartim objectius ni mètodes. Aquells que voldrien -i en part ja

tenen- dues escoles: una, privilegiada i selectiva on es formin les élites dirigits, i una altra de segona classe on aparcar alumnes fins l'edat del treball de menor qualificació, de l'explotació o de l'atur; aquells que voldrien introduir els criteris de rendibilitat econòmica i de competitivitat empresarial en l'àmbit de l'educació.

Per entendre l'actual crisi escolar cal ser conscient, en primer lloc, del desajustament profund que hi ha entre el context social i l'escola. Treballam en una societat que experimenta un canvi sense precedents. Creixement quantitatiu; globalització econòmica; competitivitat; immigració massiva; desestructuració familiar i social; pèrdua d'identitat cultural; deteriorament ambiental; omnipresència dels mitjans de comunicació; increment del poder adquisitiu dels joves; major llibertat en les relacions personals; individualisme i consumisme alimentats des de tots els discursos dominants; etc. són només alguns dels trets que, amb les seves llums i ombres, dibuixen un context nou per a cada escola a la nostra terra. Les tensions i les mancances que genera el canvi de societat fan percebre la necessitat de nous valors, de nous coneixements i de noves capacitats. I, indefectiblement, les mirades es dirigeixen cap a l'escola, de la qual s'espera el miracle que arregli -per al futur, és clar- allò que no sabem -o no volem- arreglar al present.

Paradoxalment, al temps que augmenta la presió sobre l'escola, un important sector de pares i mares perd la seva confiança en aquesta institució com a instrument de desenvolupament personal, social i professional, la qual cosa es tradueix, entre altres, en la pròpia desmotivació i manca d'apreci per la cultura escolar d'una part significativa de l'alumnat, i en la pèrdua de la indispensable coherència i reforçament mutu

El repte es troba, justament, a saber articular una resposta política, social i professional que posi una atenció adient a la diversitat real sense perdre de vista els ideals de compensació de les desigualtats que han de presidir l'acció de l'escola pública.

entre l'educació que es transmet a la família i a l'escola. Un dels temes que ocupa i preocupa la majoria dels ensenyants és el de la resposta convenient i possible davant la diversitat dels alumnes present avui a les aules, molt superior a l'existent fins fa pocs anys, especialment en el nivell de

l'Educació Secundària. Sens dubte, la comprensió del nou model educatiu o els esmentats moviments migratoris han contribuït a una part d'aquesta diversitat. Però l'aspecte més problemàtic és la presència a les aules d'un nombre considerable d'alumnes amb importants mancances educatives, i, sobretot, d'alumnes que rebutgen qualsevol proposta educativa i que, en general, freguen d'uns mínims hàbits de convivència, el que es tradueix sovint en situacions de violència verbal i, més rarament, física. Aquesta realitat, augmentada pel greuge comparatiu entre els centres situats a distintes zones, més o menys degradades des del punt de vista social, i especialment per una distribució no equitativa d'aquest tipus d'alumnat entre els centres públics i els concertats, en favor d'aquests darrers, provoca en els professors desànim, crisi professionals (quan no problemes de salut) i, sovint, respostes esquemàtiques de rebuig.

A la recerca de la resposta perduda

El problema no es pot resoldre de forma simple. El repte es troba, justament, a saber articular una resposta política, social i professional que posi una atenció adient a la diversitat real sense perdre de vista els ideals de compensació de les desigualtats que han de presidir l'acció de l'escola pública. Perquè hem de recordar que la major part dels problemes d'adaptació escolar afecten les classes més desafavorides; i això significa que si abandonam l'aspiració d'una formació bàsica de qualitat per a tothom, estem abandonant també un dels instruments per lluitar contra un destí de les persones massa condicionat pel país, pel barri o la família on han nascut. Sense oblidar també una consideració pragmàtica: que el caràcter flexible del mercat laboral, i la com-

plexitat de la societat moderna, demanen que els treballadors i treballadores comptin amb una important i polivalent formació bàsica.

Emperò, la comprensivitat no significa servir un mateix menú a tothom, justament perquè les necessitats -i els valors, i les capacitats i els desigs- són diferents entre els diferents individus i els diferents grups socials. Per tant, no es tracta de fer el mateix, al mateix temps i al mateix lloc, sinó de compartir un projecte educatiu comú, coherent i ben

articulat al llarg de tot el període obligatori, amb respostes adaptades en funció de la diversitat de persones i de grups, que permeti d'obtenir la mateixa titulació en acabar aquest.

I aquí és on una reforma, progressista quant a la seva filosofia bàsica, fracassa: perquè no posa a l'abast la quantitat i varietat de recursos necessaris per atendre aquesta diversitat, i perquè ignora, per considerar-los a priori irrellevants o reaccionaris, molts suggeriments que es fan des de la realitat dels centres.

El desdoblament en grups flexibles a determinades àrees; l'extensió dels programes de diversificació curricular; les activitats complementàries de suport; una tutoria ben preparada i dotada de forma adient; la creació o increment de recursos de suport social per a aquells centres que concentren més alumnes amb dificultats (i la distribució equitativa d'aquests entre tots els centres sostinguts amb doblers públics) són mesures que poden resultar efectives. Però tampoc s'ha d'oblidar la possibilitat -la necessitat- que existesquin altres espais educatius -tallers escola, aules especials, etc.- on a temps parcial determinats alumnes de segon cicle d'ESO trobin una resposta adient i, de pas, facilitin la tasca docent amb la resta de l'alumnat.

"Aigo, vos demanam, i Vós, Senyor, mos dau vent, i mos girau ses espal·les i feis com qui no mos sent..." podria ser la il·lustració musical a càrrec de na M^a del Mar Bonet que acompanyà l'actuació d'un Ministeri d'Educació que davant la dificultat de construir un currículum que abandoni l'enciclopedisme, ens regala una reforma de

...no s'ha d'oblidar tampoc la possibilitat -la necessitat- que existesquin altres espais educatius -tallers escola, aules especials, etc.- on a temps parcial determinats alumnes de segon cicle d'ESO trobin una resposta adient i, de pas, facilitin la tasca docent amb la resta de l'alumnat.

les "humanitats" amb més continguts; que davant la problemàtica de la diversitat pretén reduir l'optativitat i retornar a un model segregador, o que ignora el greu dèficit econòmic de les Balears en matèria d'educació.

L'escola és un sistema amb molta informació acumulada a la seva estructura. I pensar els canvis necessaris i possibles des de la taula d'un despatx sense comptar amb aquesta realitat pot fer perillar alguns valors essencials per al seu bon funciona-

ment: l'autoestima professional dels docents; la motivació per millorar la feina a partir del respecte professional; i un saber pràctic que, al marge de formalismes, verifica diàriament la seva efectivitat. La primacia de l'organització burocràtica de l'ensenyament sobre la resposta efectiva als problemes des d'una vertadera autonomia dels centres i dels ensenyants duu a una situació aberrant: serveis i persones que s'haurien de veure com a col·laboradors, es perceben massa sovint de forma amenaçadora com a fiscals o, si més no, com a origen de feines feixugues i mancades d'utilitat per a la tasca quotidiana.

Diguem, per acabar de moment, que els ensenyants no som aliens a la crisi de l'escola. Segurament en som també una part d'aquesta. I, per això, ens cal una reflexió col·lectiva, -i no mediatitzada per ningú- que permeti posar damunt la taula les nostres errades i mancances, i cercar les solucions que dicti la nostra experiència professional i el nostre compromís amb l'escola pública. I ens cal desenvolupar una cultura de l'avaluació democràtica i de la investigació educativa que ajudi a objectivar la causa dels nostres problemes i, a partir d'aquí, posar fil a l'agulla des de l'aula i el centre. I una formació permanent deslligada de recompenses externes i lligada, en canvi, a les necessitats reals en el context real del nostre treball. I una formació inicial coherent, rigorosa i lligada a la pràctica, que ajudi a crear des del principi el professorat que requereix una escola pública renovada per a la societat diferent que s'està configurant.

A

mb motiu de la celebració del dia de la dona, l'**STEI-i** ha publicat el següent material didàctic i de denúncia en relació amb la discriminació per raons de gènere:

a) un punt de lectura.

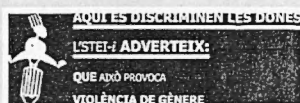

b) el tríptic "Cream valors, exigim drets" amb propostes d'activitats per a l'alumnat de primària i de secundària.

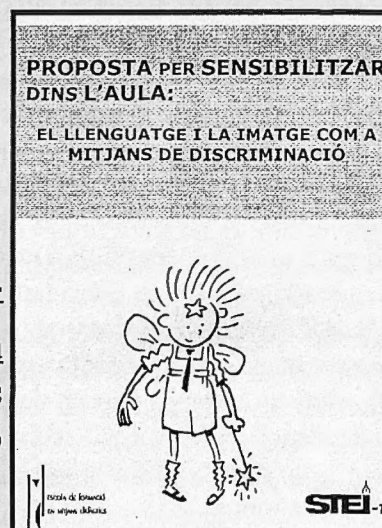

c) el tríptic "Dates claus de l'emancipació de la dona", en col·laboració amb l'Institut Balear de la Dona i la Conselleria de Benestar Social del Govern de les Illes Balears.

d) un adhesiu que es pot aferrar als llocs on es vulgui denunciar que es discriminen les dones.

e) una unitat didàctica "Proposta per sensibilitzar dins l'aula: El llenguatge i la imatge com a mitjans de discriminació", l'autora de la qual és Neus Santaner Pons i està feta en col·laboració amb l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics.

Les persones interessades a utilitzar aquest material a l'aula podeu telefonar o passar per l'**STEI-i** a recollir-lo.

donem
la nostra

llengua al futur

*fa més de set segles
una veu pròpia ens fa únics al món
hem fet avançar el català
de l'edat mitjana al segle XXI
generació rere generació
què ens pot aturar, ara?
avui, com ahir, per demà
donem la nostra llengua al futur*

Any Europeu de les Llengües 2001

**GOVERN
DE LES ILLES BALEARS**

Conselleria d'Educació i Cultura

Quatre illes,
un país
cap frontera

La forma més intel·ligent de disposar dels seus diners:

Les 24 hores del dia, els 365 dies de l'any.
Així de fàcil

 BANCA MARCH

TREBALLAM PER MERÈIXER LA VOSTRA CONFIANÇA